

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Голови Правління
ПрАТ "СК "ПРЕСТИЖ"
№70 від 30.09.2022 р.

Євгеній БРИДУН

П Р А В И Л А

**добровільного страхування майна
(іншого, ніж передбачено пунктами 5-9
статті 6 Закону України "Про страхування")**

(нова редакція)

ЗМІСТ

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.....	4
3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК	7
4. ВИЗНАЧЕННЯ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ ТА ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ	8
5. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ	14
6. СТРАХОВА СУМА. ФРАНШИЗА.....	16
7. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВІ ПЛАТЕЖІ	17
8. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	18
9. СТРОК ДІЇ, УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.....	19
10. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.....	20
11. ЗМІНА УМОВ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ, ЗМІНА СТУПЕНЯ СТРАХОВОГО РИЗИКУ	20
12. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН.....	21
13. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ	24
14. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ.....	25
15. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ.....	26
16. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ.....	28
17. ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ	29
18. НЕДІЙСНІСТЬ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.....	30
19. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.....	30
20. ОСОБЛИВІ УМОВИ	30
21. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ СТРАХОВОГО ТАРИФУ	31
Додаток 1	
ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ МАШИН ТА ОБЛАДНАННЯ	40
Додаток 2	
ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ОБЛАДНАННЯ	45
Додаток 3	
ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПЕРЕСУВНИХ МАШИН.....	50
Додаток 4	
ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК	53
Додаток 5	
ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ МАЙНА У ХОЛОДИЛЬНИХ КАМЕРАХ.....	56
Додаток 6	
ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ БУДІВЕЛЬНО- МОНТАЖНИХ РОБІТ	59
Додаток 7	
ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РИЗИКІВ.....	70

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

В цих Правилах добровільного страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 статті 6 Закону України "Про страхування") (далі – Правила) терміни та визначення вживаються в такому значенні:

Страховик – ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ПРЕСТИЖ", від імені якого укладається договір страхування.

Страхувальник – дієздатна фізична особа або юридична особа, незалежно від форми власності, резидент та нерезидент України, яка укладає зі Страховиком договір страхування.

Вигодонабувач – фізична або юридична особа, яка може зазнати збитків у результаті настання страхового випадку, і в зв'язку з цим, має інтерес, що ґрунтується на законі, іншому правовому акті або договорі щодо збереження застрахованого майна, а також призначена Страхувальником для отримання страхового відшкодування.

Договір страхування – це письмова угода між Страхувальником і Страховиком, згідно з якою Страховик бере на себе зобов'язання у разі настання страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або іншій особі, визначеній у договорі страхування Страхувальником, на користь якої укладено договір страхування, а Страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені строки та виконувати інші умови договору страхування.

Ліміт відповідальності Страховика – граничний розмір страхового відшкодування в межах страхової суми, який за згодою сторін може встановлюватися за окремим страховим ризиком та/або випадком, по кожному виду збитку тощо.

Страхова сума – грошова сума, в межах якої Страховик відповідно до умов договору страхування зобов'язаний здійснити виплату страхового відшкодування у разі настання страхового випадку.

Страхове відшкодування – грошова сума в межах встановленої договором страхування страхової суми, яку Страховик відповідно до умов договору страхування повинен виплатити у разі настання страхового випадку.

Страховий випадок – подія, що передбачена договором страхування, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок Страховика здійснити виплату страхового відшкодування.

Страховий захист – зобов'язання Страховика, визначені договором страхування, щодо здійснення виплати страхового відшкодування у разі настання страхового випадку, який стався в обумовлений договором страхування відрізок часу.

Страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) – плата за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний внести Страховику згідно з договором страхування.

Страховий ризик – подія, на випадок якої провадиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання.

Страховий тариф – ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування.

Франшиза – частина збитків, що не відшкодовується Страховиком згідно з договором страхування.

Втрата майна – зникнення майна внаслідок незаконного заволодіння (викрадення) третьою особою майна з будь-якою метою.

Знищення майна – втрата майном своїх експлуатаційних споживчих якостей, внаслідок чого унеможливується їх відновлення і подальше використання майна за своїм призначенням. Застраховане майно вважається знищеним у разі технічної неможливості його відновлення або, якщо воно перебуває в такому стані, коли необхідні відновлювані витрати дорівнюють або перевищують його вартість безпосередньо перед настанням страхового випадку.

Знос майна – втрата вартості майна порівняно з вартістю аналогічного нового майна, зумовлена частковою або повною втратою первісних технічних і технологічних якостей майна, внаслідок його експлуатації або старіння.

Нерухоме майно –об’єкти переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення (земельні ділянки, будівлі та/або споруди, обладнання та оздоблення будівель та споруд).

Пошкодження майна – часткова втрата майном своїх експлуатаційних якостей, що можуть бути відновлені з подальшим використанням майна за своїм призначенням. Застраховане майно вважається пошкодженим, якщо витрати на відновлення з урахуванням вартості залишків майна, що придатні для подальшої експлуатації, не перевищують вартості пошкодженого майна, яку воно мало безпосередньо перед настанням страхового випадку.

Працівники Страхувальника – штатні працівники Страхувальника (робітники, службовці), а також особи, які працюють у Страхувальника за цивільно-правовими договорами, якщо вони діяли або повинні були діяти за завданням Страхувальника та під його контролем з дотриманням норм безпеки.

Рухоме майно – речі, які можна вільно переміщувати у просторі. До рухомого майна належить майно, яке не є нерухомим майном, призначене для використання під час здійснення господарської (підприємницької) діяльності та/або для задоволення соціально-культурних (побутових) потреб та/або для особистого використання.

Члени родини – дружина або чоловік (співмешканка/співмешканець), діти (в т.ч. усиновлені), батьки, прабатьки, рідні брати (сестри), онуки, утриманці, а також інші особи, які спільно проживають з особою, пов’язані спільним побутом, мають взаємні права та обов’язки.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Правила розроблені відповідно до Цивільного кодексу України, вимог Закону України “Про страхування” та інших нормативно-правових документів чинного законодавства України.

1.2. На підставі цих Правил та чинного законодавства України Страховик укладає договори добровільного страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 статті Закону України «Про страхування») (далі – договір страхування) зі Страхувальниками.

1.3. У разі укладення договору страхування Страхувальник має право призначати Вигодонабувача, а також замінювати його до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

1.4. Якщо інше не передбачено договором страхування, обов’язки Страхувальника, зазначені в цих Правилах та договорі страхування, поширюються також і на Вигодонабувача. Вчинення Вигодонабувачем діяльності (дій або бездіяльності) породжує такі самі правові наслідки, якби така діяльність (дії або бездіяльність) була вчинена Страхувальником.

1.5. Під час укладення договору страхування сторони можуть домовитися щодо незастосування окремих положень цих Правил, а також щодо доповнення договору страхування положеннями, відмінними від викладених у тексті цих Правил, за умови, що це не суперечить чинному законодавству України.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов’язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, зазначеним у Правилах та договорі страхування (іншим, ніж залізничний, наземний, повітряний, водний транспорт (морський внутрішній та інші види водного транспорту), вантаж та багаж (вантажобагаж)).

2.2. Застрахованим на умовах цих Правил може бути нерухоме та/або рухоме майно, яке Страхувальник передає Страховику на страхування.

2.3. До **нерухомого майна** належать:

2.3.1. будівлі, споруди та/або приміщення всередині будівель (споруд), в тому числі:

1. конструктивні елементи приміщень, будівель та/або споруд: фундамент, стіни, підлога, перекриття, покрівля тощо;

2. зовнішні інженерні комунікації та обладнання, включаючи системи очищення води, насосне устаткування, підземне устаткування, таке як водопровід, каналізація, водогінні труби та електричні комунікації тощо;

3. внутрішнє інженерне обладнання та комунікації будівель та споруд, включаючи системи та обладнання електро-, газо-, водопостачання, опалення, каналізації, системи пожежегасіння та сигналізації, санітарно-технічне обладнання тощо;

4. зовнішнє оздоблення та обладнання будівель та споруд, включаючи: оздоблення та стаціонарне обладнання будинків, жалюзі, ґрати тощо;

5. внутрішнє оздоблення і стаціонарне обладнання приміщень, включаючи внутрішні столярні вироби, постійне покриття підлоги, стін та стель, в тому числі підвісні стелі, плінтуси, паркет, ламінат, ковролін, лінолеум тощо; каміни, печі тощо;

2.3.2. земельні ділянки;

2.3.3. конструктивні елементи та споруди, що розташовані на земельних ділянках: огорожі, паркани, ворота, доріжки тощо;

2.3.4. інше нерухоме майно, зазначене в договорі страхування.

2.4. До рухомого майна належать такі групи майна:

2.4.1. промислове, виробниче, торгівельне технологічне обладнання та устаткування (включаючи, усі конструктивні елементи та комунікації, їх компоненти і всі допоміжні засоби, в тому числі фундаменти виробничих машин тощо);

2.4.2. товарно-матеріальні цінності завершеного або незавершеного виробництва (сировина, матеріали та напівфабрикати, необхідні для діяльності, виробництва кінцевої продукції, готова продукція, товари на складі, у торговому залі тощо);

2.4.3. комп'ютерна техніка та оргтехніка (принтери, сканери, копіювальні апарати тощо), засоби зв'язку (телефонні, факсимільні апарати, автовідповідачі тощо);

2.4.4. меблі (м'які, каркасні тощо);

2.4.5. побутова техніка: великогабаритна (холодильники, морозильники, посудомийні, пральні, швейні машини, сушильні та духові шафи, кухонні плити тощо), малогабаритна електропобутова техніка (мікрохвильові печі, міксери, кавомолки, обігрівачі, пилососи тощо);

2.4.6. теле-, відео-, аудіо-, фото-, світлотехніка (телевізори, проектори, програвачі, радіоприймачі, фото- та відеокамери, спалахи, освітлювачі тощо);

2.4.7. предмети інтер'єру (штори, жалюзі, карнизи, килими, світильники тощо);

2.4.8. особисті речі фізичних осіб (одяг, взуття, сумки, годинники, вимірювальні, оптичні прилади, постільна білизна, предмети для відпочинку (занять спортом), музичні інструменти; посуд та інше майно домашнього вжитку);

2.4.9. інше рухоме майно, зазначене в договорі страхування.

2.5. Якщо інше не передбачено договором страхування, на страхування не приймаються такі групи майна:

2.5.1. рухоме майно, що перебуває або зберігається під відкритим небом;

2.5.2. моделі, макети, зразки, форми, креслення, фотоплівки тощо;

2.5.3. готівка в національній та іноземній валюті; дорогоцінні метали в зливках і дорогоцінні камені без оправ, вироби з дорогоцінних металів, дорогоцінних та напівдорогоцінних каменів, вироби з хутра;

2.5.4. цінні папери, документи суворого обліку, банківські картки тощо;

2.5.5. технічні носії інформації комп'ютерних та аналогічних систем, зокрема, магнітні стрічки і касети, магнітні, оптичні диски, блоки пам'яті тощо, комп'ютерні програми тощо;

2.5.6. марки, монети, грошові знаки, малюнки, картини, скульптури або інші колекції, твори мистецтва, предмети релігійного культу, антикваріат;

2.5.7. рукописи, плани, бухгалтерські, ділові книги та інші документи на паперових та електронних носіях;

2.5.8. вибухові речовини (хімічні речовини, здатні під впливом зовнішніх дій до швидкого хімічного перетворення, що відбувається з виділенням великої кількості тепла і газоподібних продуктів);

2.5.9. об'єкти незавершеного будівництва або монтажу в стані консервації, приміщення, звільнені для капітального ремонту або з інших причин на тривалий строк (понад 60 (шістдесят) календарних днів, якщо інше не передбачено договором страхування);

2.5.10. законсервоване виробниче обладнання (яке не використовується тривалий час);

2.5.11. майно, що перебуває в стані будівництва або монтажу;

2.5.12. мережі електропостачання та інші розподільні лінії чи лінії передач під відкритим небом, включаючи опори, щогли та огорожі, а також трансформатори, електропроводка, кабелі, труби та трубопроводи, за винятком тих, які розташовані в місці дії договору страхування, обумовленому в договорі страхування;

2.5.13. самохідна (пересувна) техніка, будівельні, сільськогосподарські та інші машини тощо;

2.5.14. майно, яке розміщено в місці дії договору страхування, але не належить Страхувальнику, в тому числі власне майно осіб, які працюють у Страхувальника;

2.5.15. обладнання, розміщене на зовнішніх стінах та даху будинків та споруд, у тому числі стаціонарні супутникові, радіо- та телевізійні антени, вивіски, реклами тощо;

2.5.16. тварини, птахи, риби, комахи тощо, зелені насадження, врожай сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень;

2.5.17. дорожнє покриття загального користування, залізниці, канали тощо;

2.5.18. майно, що зберігається у холодильних камерах (установках).

2.6. Якщо в договорі страхування не вказується окремо кожна одиниця застрахованого майна, а зазначаються лише групи майна, що відокремлюються за класифікаційними ознаками (наприклад, промислове обладнання, товарно-матеріальні цінності тощо), під застрахованим майном розуміють усі предмети, розташовані в місці дії договору страхування, які є частиною таких груп майна, включаючи ті, які існували на момент укладення договору страхування, а також ті, які згодом були додані до цієї групи, у тому числі майно третіх осіб, що було передано Страхувальникові на відповідальне зберігання та/або ремонт тощо, якщо інше не передбачено договором страхування.

2.7. Якщо застрахованим є майно, передане Страхувальнику на відповідальне зберігання, ремонт тощо, то воно вважається застрахованим на користь його власників, якщо договором страхування не передбачено інше.

2.8. Майно, зазначене в п.2.5 цих Правил, вважається застрахованим тільки за умови, якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування таких груп майна.

2.9. За цими Правилами страхуванню не підлягають:

2.9.1. будівлі та споруди в аварійному або занедбаному (ветхому) стані, а також майно, що міститься в них, несправне і непридатне до експлуатації майно;

2.9.2. майно, яке перебуває в зоні, яка офіційно визнана (або має статус) компетентними державними органами зоною можливого стихійного лиха; якщо таке оголошення було зроблено до укладення договору страхування;

2.9.3. майно, яке виключено з цивільного обігу або обмежене в обігу згідно з чинним законодавством України (крім випадків, зазначених у п.2.5.8 цих Правил);

2.9.4. майно, що підлягає конфіскації на підставі судового вироку або рішення, що набуло законної сили;

2.9.5. майно під час транспортування (перевезення) його будь-яким видом транспорту до нового місця розміщення. При зміні Страхувальником постійного місця проживання, переміщене в цьому зв'язку рухоме майно вважається застрахованим за новим місцем проживання/місцем реєстрації Страхувальника після подачі ним письмової заяви Страховику із зазначенням нової адреси та внесенням змін до договору страхування.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. Страхуваними ризиками відповідно до цих Правил є:

3.1.1. Пошкодження водою із систем водопостачання, опалення, каналізації та аналогічних систем.

3.1.2. Пошкодження водою зі спринклерних і дренчерних систем.

3.1.3. Протиправні дії третіх осіб:

1. Крадіжка з проникненням.

2. Грабіж або розбій.

3. Умисне знищення або пошкодження застрахованого майна.

4. Хуліганство.

5. Інші протиправні дії третіх осіб (зокрема, терористичний акт, масові заворушення, необережне знищення або пошкодження майна, бандитизм, незаконне заволодіння транспортним засобом), якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування.

3.1.4. Наїзд транспортних засобів.

3.1.5. Вплив диму.

3.1.6. Звуковий удар.

3.1.7. Бій скла, дзеркал і вітрин.

3.2. Визначення страхових ризиків, виключення зі страхових ризиків та обмеження страхування за страховими ризиками наведені в п.4 цих Правил.

3.3. Договір страхування може передбачати страхування від одного або декількох страхових ризиків, зазначених в п.3.1 цих Правил.

3.4. Конкретний перелік страхових ризиків за кожним окремим договором страхування визначається Страхувальником та Страховиком та зазначається в договорі страхування.

3.5. **Страховим випадком** за цими Правилами є пошкодження, знищення та/або втрата застрахованого майна внаслідок настання події, відповідно до п.3.1 цих Правил, передбаченої договором страхування (страхового ризику).

3.6. Згідно з цими Правилами Страховик відшкодовує збитки за умовами "З відповідальністю за усі ризики" або "З відповідальністю за окремі ризики".

3.6.1. При страхуванні за умовою "З відповідальністю за усі ризики" Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що виникають внаслідок знищення, втрати або пошкодження застрахованого майна від будь-якої непередбаченої та раптової події, яка не підпадає під виключення зі страхових випадків або обмеження страхування, передбачені цими Правилами або договором страхування.

3.6.2. При страхуванні за умовою "З відповідальністю за окремі ризики", за цими Правилами до страхових ризиків відносяться ризики, зазначені в п.3.1 цих Правил та передбачені договором страхування.

3.7. Якщо це передбачено договором страхування, то в разі настання страхового випадку відшкодовуються необхідні та доцільні витрати Страхувальника, здійснені з метою запобігання або зменшення розміру збитків, в тому числі заходами пожежегасіння, та з метою рятування застрахованого майна.

3.8. За згодою сторін у договорі страхування в межах узгоджених сторонами лімітів відповідальності Страховика може бути передбачено страхування додаткових витрат, безпосередньо пов'язаних зі страхуванням визначеного договором майна та понесених Страхувальником внаслідок настання страхового випадку:

3.8.1. витрат на розчищення місця настання страхового випадку, включаючи знесення частин застрахованого майна, що залишилися, вивезення сміття, що утворилося внаслідок настання страхового випадку, та інших залишків до найближчого смітника та їх поховання, знищення або спалювання (витрати на розчищення та зламування).

Якщо внаслідок стихійного явища місце збитку виходить за межі місця дії договору страхування, то відшкодовуються лише ті витрати на розчищення, які стосуються місця дії договору страхування;

3.8.2. витрат, понесених внаслідок того, що в процесі відновлення застрахованого майна до стану, у якому воно перебувало безпосередньо перед настанням страхового випадку, або для придбання нового майна, інше майно має бути переміщено, змінено або захищено (витрати на переміщення та захист).

Зокрема, під витратами на переміщення та захист розуміють витрати на демонтаж і повторний монтаж машинного обладнання, дроблення, руйнування або відновлення елементів будинку або розширення проходів;

3.8.3. витрат на відновлення або повторне виробництво папок з документами (файлів), планів, ділових книг, картотек, креслень та іншої документованої інформації (документів), у тому числі на магнітних плівках, дисках, дискетах та інших технічних носіях даних, включаючи відшкодування вартості самих носіїв даних.

У кожному разі не підлягає відшкодуванню внутрішня цінність такої документованої інформації для Страхувальника. Якщо відновлення інформації не потрібно, то Страховик відшкодовує тільки вартість самих носіїв інформації.

4. ВИЗНАЧЕННЯ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ ТА ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ

4.1. Пошкодження водою із систем водопостачання, опалення, каналізації та аналогічних систем.

4.1.1. Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що є наслідком впливу на застраховане майно води, яка раптово та несподівано витекла внаслідок розриву труб (іншої поломки зазначених систем і з'єднаних з ними апаратів) або через необережність третіх осіб із:

1. систем водопостачання, каналізації, опалення та кондиціонування;

2. стаціонарно з'єднаних з вищезазначеними системами апаратів і приладів, таких як: крани, вентиля, баки, ванни, радіатори, опалювальні котли тощо;

4.1.2. У межах цього ризику під водою також мають на увазі пару та рідину, які проводять тепло, такі як солоня вода, масло, холодоагенти.

4.1.3. Страховик не відшкодовує збитку, завданого самим системам водопостачання та іншим аналогічним системам, апаратам, приладам, зазначеним у п.4.1.1 цих Правил.

4.1.4. Не відшкодовуються збитки, які прямо або побічно виникли внаслідок:

1. вологості всередині приміщень (цвілі, гнилизни, грибку);

2. дії води, що використовується для миття, чищення або прибирання приміщень, а також збиток, заподіяний застрахованому майну водою через протікання даху;

3. виходу води з каналізації у місці дії договору страхування з будь-якої причини, яка не стосується до розриву каналізаційних труб, перемичок, з'єднань;

4. зносу та/або корозії водопровідних та/або подібних систем, якщо зазначені системи перебувають у будівлях, що належать Страхувальнику на правах власності, або в будівлях, за експлуатацію яких Страхувальник несе відповідальність за договором (правочином, угодою);

5. виходу води з автоматичних спринклерних та/або дренчерних систем пожежогасіння;

6. землетрусу, осідання ґрунту або зсуву.

4.1.5. Страхуванням не покривається збиток, заподіяний будівлям (спорудам), що перебувають у процесі будівництва або не експлуатуються, а також майну всередині таких будівель (споруд).

4.1.6. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані із землетрусом або повінню, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.2. Пошкодження водою зі спринклерних і дренчерних систем.

4.2.1. Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що є наслідком незапланованого виходу води з трубопроводу або іншого обладнання, яке є частиною

спринклерних і дренчерних систем пожежогасіння, внаслідок розриву труб (іншої поломки зазначених систем) або раптового та непотрібного вмикання цих систем.

4.2.2. Страхувальний захист поширюється тільки на ті трубопроводи та обладнання, які призначені винятково для зазначених протипожежних систем.

4.2.3. Страхувальником не відшкодовується збиток, заподіяний:

1. самим системам, зазначеним у п.4.2.1 цих Правил;
2. будівлям (спорудам), що перебувають у процесі будівництва, або не експлуатуються, а також майну всередині таких будівель (споруд).

4.2.4. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з:

1. тестуванням, ремонтом та реконструкцією систем, зазначених у п.4.2.1 цих Правил;

2. ремонтом або реконструкцією будівель (споруд);

3. землетрусом, осіданням ґрунту або зсувом;

4. гнилизною, грибок або цвіллю.

4.2.5. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані із землетрусом, за винятком тих випадків, коли страхування від цього ризику передбачено договором страхування

4.3. Крадіжка з проникненням.

4.3.1. Під крадіжкою з проникненням розуміють таке розкрадання майна, коли третя особа вдалася до будь-якої із зазначених нижче дій:

1. Проникнула у застраховане приміщення за допомогою злому (в тому числі зробила отвори у перегородках, дахах тощо) або за допомогою відмичок, підроблених ключів або інших технічних засобів (включаючи електронні). Підробленими вважаються ключі, виготовлені особою, що не має права розпоряджатися справжніми ключами. Для доказу того, що були використані підроблені ключі, одного факту зникнення майна з місця дії договору страхування недостатньо.

2. У приміщенні будівлі зламала сховище або використала підроблені ключі або інші інструменти для його відчинення. Для приміщень, які використовуються у службових або господарських цілях, крім Страхувальника та його працівників, також третіми особами, страхувальний захист надається тільки в тому випадку, якщо це особливо зазначається в договорі страхування.

Під сховищами розуміють відведені для постійного або тимчасового зберігання матеріальних цінностей споруди, зокрема: сейфи, пересувні автокранниці, рефрижератори, контейнери, банкомати, торговельні автомати та інші аналогічні сховища. До сховищ не належать обгороджені ділянки території, торговельні прилавки, вітринні стенди, інше вітринне устаткування.

3. Викрала із закритих приміщень у місці дії договору страхування майно, що перебувало в них, таємно проникнувши в ці приміщення та/або сховавшись у них до їх зачинення, а для виходу використала засоби, зазначені в пп.1 п.4.3.1 цих Правил;

4. Проникнула у приміщення будівлі за допомогою справжнього ключа або відчинила сховище, розміщене в ньому, справжнім ключем, за умови, що вона заволоділа ним у результаті крадіжки з проникненням у межах або за межами місця дії договору страхування або грабежу (розбою) за межами місця дії договору страхування.

Однак, якщо в результаті дій, зазначених у цьому підпункті, було викрадено хоча б одне з такого майна: цінні папери; грошові знаки (готівка), акції, облігації, акцизні марки та/або інші цінні папери; антикваріат та/або вироби та/або предмети декоративно-прикладного мистецтва; картини; колекції нумізматичного та/або філателістичного характеру; вироби із золота, срібла та/або інших коштовних металів, коштовних, напівкоштовних каменів та/або виробів з них, – що вважається застрахованим від крадіжки з проникненням тільки за умови обов'язкового зберігання в спеціальних закритих сховищах, вважається, що крадіжка з проникненням відбулася тільки в тому випадку, якщо третя особа заволоділа ключем у результаті однієї з нижченаведених дій:

1) крадіжки з проникненням згідно з пп.2 п.4.3.1 цих Правил зі сховища для ключів, якщо воно захищено від зламу так само надійно, як і сховище, у якому перебувало застраховане майно;

2) крадіжки з проникненням за умови, що сховище, що використовується для зберігання застрахованого майна, має два замки, ключі від яких зберігаються в різних місцях за межами місця дії договору страхування;

3) грабежу (розбою) за межами місця дії договору страхування.

5. Проникнула у приміщення будівлі за допомогою справжніх ключів, якими заволоділа за допомогою звичайної крадіжки, вчиненої за межами місця дії договору страхування, за умови, що сам Страхувальник або особа, що зберігає ключі, не допустили недбалості/самовпевненості, що дозволила викрасти такі ключі.

Якщо договором страхування не передбачено інше, страхування від крадіжки з проникненням не поширюється на збиток, заподіяний вмісту зовнішніх (віконних) вітрин у результаті крадіжки з проникненням без проникнення третьої особи всередину будівлі.

4.3.2. На додаток до умов, зазначених у п.4.3.1 цих Правил, крадіжка з проникненням вважається такою, що відбулась, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання була винесена постанова про порушення кримінальної справи за ознаками злочину, передбаченого частинами 3-5 статті 185 Кримінального кодексу України.

Вимога про порушення кримінальної справи за фактом події, що відбулася, не є обов'язковою тільки в тому випадку, якщо слідчі або органи дізнання відмовили в порушенні кримінальної справи відповідно до п.п.4, 5, 8 статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України, а також пп.2. статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України у разі неосудності особи, яка вчинила діяння. При цьому Страхувальник зобов'язується надати ухвалу/постанову суду, що підтверджує відмову в порушенні кримінальної справи з вищезазначених причин, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

4.3.3. Страховий захист поширюється тільки на застраховане майно, що розміщене всередині приміщень, розташованих у місці дії договору страхування.

4.3.4. Тільки якщо це прямо зазначено в договорі страхування, страхування за ризиком "Крадіжка з проникненням" також поширюється на майно, що перебуває в сховищах, розташованих поза приміщеннями.

4.3.5. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з:

1. навмисними діями Страхувальника та/або його родичів, якщо Страхувальник є фізичною особою;

2. навмисними діями працівників Страхувальника (в тому числі осіб, найнятих для охорони будинків, приміщень та майна у місці дії договору страхування), якщо тільки діяння не підготовлене та не вчинене протягом періоду часу, коли місце дії договору страхування було закрито для доступу таких осіб.

4.3.6. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з пошкодженням водою із систем водопостачання, опалення, каналізації та/або аналогічних систем або землетрусом, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.3.7. Якщо це передбачено договором страхування, Страховик відшкодовує розумні та доцільні витрати Страхувальника, зумовлені настанням крадіжки з проникненням і пов'язані із заміною замків або ключів, крім ключів від сейфів і сейфових кімнат.

4.4. Грабіж або розбій.

4.4.1. Грабіж або розбій вважаються такими, що відбулися, якщо:

1. До Страхувальника або його працівників застосовується насильство з метою подолати їх опір та захопити застраховане майно.

2. Страхувальник або його працівники під погрозою їх здоров'ю або життю, що може бути реалізована на місці, передають або допускають передачу майна в межах місця дії договору страхування або в межах обгородженої площадки, що прилягає до місця дії договору страхування. Якщо місць дії договору страхування декілька, то грабежем

вважається вилучення майна в межах того місця дії договору страхування, де третьою особою було здійснено таку погрозу.

До працівників Страхувальника також належать особи, найняті для охорони будинків, приміщень та майна у місці дії договору страхування.

4.4.2. На додаток до умов, зазначеним у п.4.4.1 цих Правил, грабіж або розбій вважається таким, що відбувся тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими або органами дізнання була винесена постанова про порушення кримінальної справи за ознаками злочину, передбаченого частинами 2 та 5 статті 186 Кримінального кодексу України або статтею 187 Кримінального кодексу України.

Вимога про порушення кримінальної справи за фактом події, що відбулася, не є обов'язковою тільки в тому випадку, якщо слідчі або органи дізнання відмовили в порушенні кримінальної справи відповідно до п.п. 4, 5, 8 статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України, а також пп. 2. статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України в разі неосудності особи, яка вчинила діяння. При цьому Страхувальник зобов'язується надати ухвалу/постанову суду, що підтверджує відмову від порушення кримінальної справи з вищезазначених причин, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

4.4.3. Страхування поширюється тільки на застраховане майно, що розміщено всередині приміщень, сховищ, а також на розташованих у місці дії договору страхування обгороджених площадках, що охороняються.

4.4.4. У разі страхування від ризиків "Грабіж" або "Розбій" автомобілів або інших транспортних засобів під час стоянки на обгородженій площадці, що охороняється, або в закритому приміщенні, страхуванням також покривається неправомірне заволодіння автомобілем або іншим транспортним засобом без наміру розкрадання, за умови, що ця подія відповідає вимогам, зазначеним у п.4.4.1 цих Правил, і якщо за фактом цієї події була винесена постанова про порушення кримінальної справи за ознаками злочину, передбаченого частинами 2 або 3 статті 289 Кримінального кодексу України.

Вимога про порушення кримінальної справи за фактом події, що відбулася, не є обов'язковою тільки в тому випадку, якщо слідчі або органи дізнання відмовили в порушенні кримінальної справи відповідно до п.п.4, 5, 8 статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України, а також пп.2. статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України у разі неосудності особи, яка вчинила діяння. При цьому Страхувальник зобов'язується надати ухвалу/постанову суду, що підтверджує відмову від порушення кримінальної справи з вищезазначених причин, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

4.4.5. Не підлягають відшкодуванню збитки, які прямо або побічно завдано:

1. навмисними діями Страхувальника та/або його родичів, якщо Страхувальник є фізичною особою;

2. навмисними діями працівників Страхувальника (в тому числі осіб, найнятих для охорони будинків, приміщень та майна у місці дії договору страхування), якщо тільки дія не підготовлена та не зроблена протягом періоду часу, коли місце дії договору страхування було закрито для доступу таких осіб та/або під охороною.

4.4.6. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з пошкодженням водою із систем водопостачання, опалення, каналізації та/або аналогічних систем або землетрусом, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.4.7. Якщо це передбачено договором страхування, Страховик відшкодовує розумні та доцільні витрати Страхувальника, зумовлені настанням грабежу або розбою і пов'язані із заміною замків або ключів, крім ключів від сейфів і сейфових кімнат.

4.5. Умисне знищення або пошкодження застрахованого майна.

4.5.1. Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що є наслідком дій третіх осіб, спрямованих на пошкодження та/або знищення застрахованого майна, які можуть бути кваліфіковані відповідно як умисне знищення або пошкодження майна.

4.5.2. Не визнається страховим випадком і не покривається цим страхуванням пошкодження або знищення застрахованого майна, що є наслідком дій, кваліфікованих

слідчими або органами дізнання інакше, ніж за статтями 194, 196, 347, 352, 378 або 399 Кримінального кодексу України.

Вимога про порушення кримінальної справи за фактом події, що відбулася, не є обов'язковою тільки в тому випадку, якщо слідчі або органи дізнання відмовили в порушенні кримінальної справи відповідно до п.п.4, 5, 8 статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України, а також пп.2. статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України у разі неосудності особи, яка вчинила діяння. При цьому Страхувальник зобов'язується надати ухвалу/постанову суду, що підтверджує відмову від порушення кримінальної справи з вищезазначених причин, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

4.5.3. Не відшкодовуються збитки, що є наслідком:

1. биття стекол, дзеркал, вітрин та інших виробів зі скла, які можуть бути застраховані відповідно до п.4.10 цих Правил;

2. наїзду транспортних засобів;

3. розкрадання майна.

4.5.4. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані із крадіжкою з проникненням, грабежем, розбоєм, за винятком тих випадків, коли страхування від такого ризику передбачено договором страхування.

4.6. Хуліганство.

4.6.1. Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що є наслідком дій третіх осіб, спрямованих на пошкодження та/або знищення застрахованого майна, які можуть бути кваліфіковані відповідно як хуліганство.

4.6.2. Не визнається страховим випадком і не покривається цим страхуванням пошкодження або знищення застрахованого майна, що є наслідком дій, кваліфікованих слідчими або органами дізнання інакше, ніж за статтею 296 Кримінального кодексу України.

Вимога про порушення кримінальної справи за фактом події, що відбулася, не є обов'язковою тільки в тому випадку, якщо слідчі або органи дізнання відмовили в порушенні кримінальної справи відповідно до п.п.4, 5, 8 статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України, а також пп.2. статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України у разі неосудності особи, яка вчинила діяння. При цьому Страхувальник зобов'язується надати ухвалу/постанову суду, що підтверджує відмову від порушення кримінальної справи з вищезазначених причин, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

4.6.3. Не відшкодовуються збитки, що є наслідком:

1. биття стекол, дзеркал, вітрин та інших виробів зі скла, які можуть бути застраховані відповідно до п.4.10 цих Правил;

2. наїзду транспортних засобів;

3. розкрадання майна.

4.6.4. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані із крадіжкою з проникненням, грабежем, розбоєм, за винятком тих випадків, коли страхування від такого ризику передбачено договором страхування.

4.7. Наїзд транспортних засобів.

4.7.1. Під наїздом транспортного засобу розуміють загибель або пошкодження застрахованого майна в результаті зіткнення із залізничним або автомобільним транспортним засобом або вантажем, що ним перевозиться.

4.7.2. Не відшкодовуються збитки:

1. заподіяні транспортними засобами (перевезеним ними вантажем) Страхувальника, його працівників або власника застрахованої будівлі/споруди. Якщо Страхувальником є фізична особа, то положення цього пункту також поширюються на його родичів;

2. збитки, завдані під час пересування предмета договору страхування по автомобільних дорогах (дорогах загального користування).

4.7.3. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані із умисним знищенням або пошкодженням застрахованого майна, хуліганством, за винятком тих випадків, коли страхування від цього ризику передбачено договором страхування.

4.8. Вплив диму.

4.8.1. Під збитком, заподіяним впливом диму, розуміють будь-яке пошкодження застрахованого майна в результаті несподіваного та непередбаченого витікання диму з опалювального, обігрівального, сушильного устаткування або устаткування для готування їжі, розташованого в межах місця дії договору страхування.

4.8.2. Не відшкодовується збиток, заподіяний внаслідок порушень правил експлуатації зазначеного обладнання (устаткування) відповідно до його технічних паспортів та рекомендацій виробника.

4.8.3. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані із землетрусом, виверженням вулкану, за винятком тих випадків, коли страхування від цього ризику передбачено договором страхування.

4.9. Звуковий удар.

4.9.1. Звуковий удар вважається таким, що відбувся тільки в тому разі, коли він спричинений літальним апаратом, який проходить через звуковий бар'єр.

4.9.2. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані із землетрусом, виверженням вулкану, за винятком тих випадків, коли страхування від цього ризику передбачено договором страхування.

4.10. Биття скла, дзеркал і вітрин.

4.10.1. Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що є наслідком биття зазначеного нижче майна:

1. віконного та дверного стекол, скляних стін, дзеркал, вітрин або аналогічних виробів зі скла, вставлених у віконні або дверні рами, або змонтованих у місцях їх кріплення, як конструктивні елементи (елементи оздоблення, інтер'єру) будівель, споруд, приміщень та інших об'єктів нерухомості;

2. світлових рекламних установок зі скляних деталей та неонових або інших аналогічних ламп.

Страховик виплачує страхове відшкодування за пошкодження майна, зазначеного в п.4.10.1 цих Правил, тільки в тому випадку, якщо тріщина проходить по всій товщині пошкодженого скла.

4.10.2. Якщо це передбачено договором страхування, у разі страхування на випадок биття стекол, Страховик також відшкодовує витрати, пов'язані з:

1. тимчасовою заміною розбитого скла у випадку неможливості термінової заміни склом, повністю аналогічним розбитому;

2. монтажем та демонтажем предметів, що перешкоджають заміні розбитого скла (жалюзі, ґрати тощо);

3. орендою та монтажем будівельним риштуванням, якщо воно необхідне для заміни скла на верхніх поверхах;

4. фарбуванням, розписом, гравіруванням або іншою прикрасою розбитого скла;

5. монтажем та складанням світлових рекламних установок замість розбитих.

4.10.3. Страхування не поширюється на пошкодження скла в будівлях (спорудах), у яких проводяться будівельно-монтажні або ремонтні роботи.

4.10.4. Не підлягає відшкодуванню збиток, заподіяний:

1. випадковим або навмисним фарбуванням застрахованих стекол;

2. пошкодженням поверхні скла та виробів зі скла (наприклад, подряпини або відколи).

4.10.5. Не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з:

1. видаленням або демонтажем скла або деталей зі скла з віконних рам або з інших місць їх постійного кріплення;

2. нормальним осіданням нових будинків.

5. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

5.1. Страховими випадками не вважаються і Страховик не виплачує страхового відшкодування, якщо інше не передбачено договором страхування, якщо збитки майновим інтересам Страхувальника спричинені:

5.1.1. будь-якими військовими маневрами, навчаннями або іншими військовими заходами та їхніми наслідками, діями мін, торпед, бомб та інших знарядь війни;

5.1.2. військовими та пов'язаними з ними ризиками:

– війною, вторгненням, ворожими актами або військовими діями (незалежно від того оголошено війну чи ні), громадянською війною, страйком чи громадським заворушенням;

– відчуженням майна в результаті конфіскації, експропріації або реквізиції будь-яким законно сформованим органом влади; пошкодженням майна за розпорядженням військової або цивільної влади;

– заколотом, військовим або народним повстанням, бунтом, революцією, громадським заворушенням в масштабах або з кількістю учасників, що може бути прирівняне до повстання, узурпацією влади, введенням військової влади або військового положення або стану облоги, або будь-якою подією або причиною, результатом якої стало оголошення військового положення або стану облоги;

5.1.3. терористичними актами, а саме: здійсненням навмисних протиправних дій (вибух, підпал, аварія або інші дії) однією або кількома особами, які діють самостійно або за дорученням або у зв'язку з будь-якою організацією, яка використовує насилля для досягнення політичних та інших цілей шляхом заподіяння майнової шкоди, залякування населення або застосування впливу на прийняття рішення органами влади.

Виключаються також збитки, пошкодження, видатки або витрати будь-якого характеру, які безпосередньо або опосередковано спричинені, є наслідком або пов'язані з будь-якими діями спрямованими на контроль, запобігання, придушення або здійснені в будь-якому зв'язку з терористичним актом;

5.1.4. ризиками ядерної енергії, радіації та радіоактивного забруднення:

– прямий або непрямий вплив ядерної енергії у будь-якій формі – атомного вибуху, радіації або радіоактивного зараження, пов'язаних із будь-яким застосуванням атомної енергії та використанням матеріалів, що розщеплюються;

– дією іонізуючого випромінювання або забруднення від радіоактивності будь-якого ядерного палива, або відходів, або згоряння ядерного палива;

– дією радіоактивних, токсичних, вибухових або інших небезпечних або забруднюючих властивостей будь-якого ядерного реактора або інших ядерних агрегатів або їх ядерних компонентів;

– дією будь-якої військової зброї, де використовується атомне або ядерне розщеплення та/або синтез або інші подібні реакції або радіоактивні сили або матеріали;

5.1.5. протизаконними діями або бездіяльністю державних органів та органів місцевого самоврядування, в тому числі внаслідок видання протизаконних документів та/або розпоряджень;

5.1.6. будь-якого роду забрудненням або зараженням хімічними або біологічними речовинами та/або матеріалами;

5.1.7. IT-ризиками, тобто руйнуванням, пошкодженням, знищенням або спотворенням інформації, кодів, програм або програмного забезпечення, а також будь-якими порушеннями (збоями) роботи комп'ютерного обладнання, програмного забезпечення або вбудованих мікросхем, якщо це не є результатом фізичного пошкодження застрахованого майна внаслідок застрахованих ризиків.

5.2. Страховими випадками не вважаються, і страхове відшкодування не виплачується, якщо інше не передбачено договором страхування, якщо збитки Страхувальника, пов'язані з подією, що:

5.2.1. не обумовлена як страховий ризик у договорі страхування, та/або сталася не під час дії договору страхування;

5.2.2. мала місце за межами території дії договору страхування;

5.2.3. спричинена навмисними діями, необережністю Страхувальника (Вигодонабувача), членів його родини, осіб, які з ним проживають у застрахованих приміщеннях та/або осіб, які працюють у нього, його представників, або осіб, які пов'язані з ним умовами будь-яких договорів та несуть згідно з такими договорами відповідальність за збереження та/або дотримання відповідних умов експлуатації застрахованого майна.

Під необережністю розуміють, що особа:

- передбачала можливість настання небезпечних наслідків своїх дій (або бездіяльності), але розраховувала на те, що вони не настануть (злочинна самовпевненість);
- не передбачала можливості настання небезпечних наслідків своїх дій (або бездіяльності), хоча мала таку можливість (злочинна недбалість).

Факт необережності встановлюється на підставі рішення компетентних органів (органи МВС, прокуратури, МНС тощо), що здійснювали розслідування відповідної події, або за згодою сторін договору страхування;

5.2.4. викликана обставинами, про які Страхувальник знав або повинен був знати, але не вжив усіх від нього залежних заходів для запобігання страховому випадку;

5.2.5. спричинена шумуванням, гниттям, зносом, корозією, окислюванням, бродінням або іншими природними властивостями (процесами), що притаманні застрахованому майну, або пошкодженням гризунами, комахами, цвіллю, грибок;

5.2.6. спричинена вогнем через тління, підземним вогнем (горіння торфовищ, вогнем вулканічного походження або пожежею на вугільній шахті чи на нафтовій свердловині), процесами ферментації, включаючи природну ферментацію речовин, промислову ферментацію, що застосовується у ряді виробничих процесів;

5.2.7. зумовлена неготовністю чи підготовчими роботами до експлуатації будівель, споруд та/або майна, що міститься в них, включаючи проведення будівельно-монтажних робіт, капітального ремонту будівель та/або споруд, використання та установки машин та/або устаткування під час проведення цих робіт, якщо інше не передбачено договором страхування;

5.2.8. спричинена обвалом, руйнуванням, пошкодженням застрахованих будівель та/або споруд (в тому числі майна, що розміщено в них), якщо це не зумовлено страховим випадком, а саме: через їх старість, ветхість, знос, часткове руйнування або пошкодження внаслідок тривалої експлуатації, неспроможністю Страхувальника підтримувати застраховане майно в належному стані, в тому числі через довготривале накопичення маси снігу/льоду на даху;

5.2.9. зумовлена помилками в проектуванні, будівництві, монтажу, неякісним виконанням робіт або дефектами (недоліками) матеріалів;

5.2.10. спричинена крадіжкою або розкраданням майна під час або безпосередньо після страхового випадку;

5.2.11. спричинена звичайним впливом погодних умов, які потрібно брати до уваги внаслідок сезонних або місцевих умов; зміною кольору, запаху, маси; осіданням, опусканням, розривом, стисненням або розширенням; внутрішнім псуванням, гниттям, діями мікроорганізмів, тварин або рослин; сухістю або пересиханням;

5.2.12. зумовлена поломкою, неправильною експлуатацією або тимчасовим простоем повітряних кондиціонерів, систем для охолодження та/або опалення майна, або систем підтримання мікроклімату;

5.2.13. викликана введенням в експлуатацію, самою експлуатацією, технічним обслуговуванням або ремонтом механічного, електротехнічного або електронного устаткування (наприклад, дефект з вини обслуговуючого персоналу, відмова вимірювального, керувального, розподільного або регульовального устаткування, недостача води, масла або мастильного матеріалу);

5.2.14. спричинена постачанням або втратою енергії;

5.2.15. пов'язана з операціями з генами, генними мутаціями або іншими генними змінами;

5.2.16. викликана обробленням або переробленням застрахованого майна;

5.2.17. сталася внаслідок перепадів напруги в мережі;

5.2.18. спричинена проривом розпечених розплавів;

5.2.19. викликана вибухом зернового пилу.

5.3. Не підлягають відшкодуванню:

5.3.1. непрямі збитки, в тому числі упущена вигода, недоотриманий прибуток тощо;

5.3.2. штрафи, пені й інші стягнення;

5.3.3. витрати з відшкодування моральної шкоди;

5.3.4. шкода, завдана навколишньому природному середовищу;

5.3.5. шкода, завдана життю, здоров'ю та/або майну третіх осіб.

5.4. Договором страхування можуть бути передбачені додатково інші особливі виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать чинному законодавству та цим Правилами.

5.5. За згодою сторін деякі виключення, передбачені у цьому розділі Правил, можуть не застосовуватися у договорі страхування.

6. СТРАХОВА СУМА. ФРАНШИЗА

6.1. Страхова сума встановлюється за погодженням сторін під час укладення договору страхування в розмірі, що не перевищує дійсної вартості застрахованого майна на момент укладення договору страхування, якщо інше ним не передбачено, та зазначається в договорі страхування.

6.2. За згодою сторін у договорі страхування можуть бути встановлені окремі страхові суми (ліміти відповідальності) за окремим страховим ризиком та/або випадком, за одиницею та/або групою застрахованого майна тощо.

6.3. Дійсна вартість майна може визначатися:

6.3.1. для нерухомого майна – у розмірі вартості:

– будівництва (відновлення, заміщення) в даній місцевості будівлі, споруди, повністю аналогічної застрахованій з урахуванням зносу та експлуатаційно-технічного стану;

– придбання (ринкова вартість) в даній місцевості окремого приміщення в будинку, квартири, повністю аналогічної застрахованій з урахуванням зносу та експлуатаційно-технічного стану.

6.3.2. для промислового обладнання, машин у розмірі витрат, що необхідні для придбання цілком аналогічних за призначенням та експлуатаційно-технічними характеристиками нових машин та обладнання (включаючи витрати на перевезення, монтаж, оплату митних платежів та зборів, інші обов'язкові платежі), за вирахуванням суми, на яку зменшилась вартість застрахованих машин та обладнання внаслідок їх зносу;

6.3.3. для меблів та офісного обладнання, комп'ютерного устаткування та оргтехніки, електропобутових приладів, інвентарю, предметів інтер'єру та особистого користування – виходячи із суми, необхідної для придбання предмета, цілком аналогічного застрахованому з урахуванням зносу застрахованого майна;

6.3.4. для товарних і матеріальних цінностей:

1. виготовлених Страхувальником (як завершеного, так і незавершеного виробництва) – виходячи із сукупних витрат, необхідних для їх повторного виготовлення, але не вище від їх ціни продажу;

2. якими Страхувальник торгує, а також для сировини, напівфабрикатів, закуплених Страхувальником – виходячи з витрат, потрібних для повторної їх закупівлі, але не вище від ціни, за якими вони могли би бути продані на дату настання страхового випадку;

6.3.5. для внутрішнього оздоблення приміщень – виходячи з вартості ремонтно-відновлювальних робіт з урахуванням їх зносу та експлуатаційно-технічного стану;

6.3.6. для груп майна, які можуть бути застрахованими на особливих умовах – за згодою сторін згідно з умовами, викладеними в договорі страхування.

6.4. За згодою сторін договору страхування страхова сума може відповідати відновлювальній вартості застрахованого майна. Під відновлювальною вартістю розуміють:

6.4.1. для будинків і споруд – вартість будівництва нового, аналогічного за призначенням, конструкцією та матеріалам, що використовуються, будинку або споруди в

цій місцевості (без врахування зносу та експлуатаційно-технічного стану застрахованого майна);

6.4.2. для рухомого майна – вартість заміни майна на таке ж нове або аналогічне йому за призначенням, продуктивністю та іншим технічним характеристикам, включаючи витрати на доставку та монтаж, митні збори та платежі (без урахування зносу та експлуатаційно-технічного стану застрахованого майна), а також інші обов'язкові платежі.

6.5. Якщо з будь-яких причин, у тому числі за домовленістю сторін, страхова сума, зазначена в договорі страхування, менша від дійсної вартості майна (страхування в частці), то Страховик виплачує страхове відшкодування в такому ж співвідношенні до розміру збитку, як страхова сума, що зазначена в договорі страхування, співвідноситься до дійсної вартості такого майна (страхування за умовою "Пропорційна виплата"), якщо інше не передбачено договором страхування.

6.6. За домовленістю сторін договір страхування може укладатися із застосуванням системи "першого ризику". При цьому страхова сума може встановлюватися у розмірі дійсної вартості майна на момент укладення договору страхування або частки дійсної вартості. При настанні страхового випадку, Страховик здійснює виплату страхового відшкодування у розмірі завданих збитків в межах страхової суми, незалежно від того, яку частину від дійсної вартості складає страхова сума (без застосування принципу пропорційності зобов'язань Страховика).

6.7. У разі виплати страхового відшкодування страхова сума (ліміт відповідальності) зменшується на розмір виплаченого відшкодування. страхова сума (ліміт відповідальності) вважається зменшеною з дати здійснення виплати. Страхувальник має право відновити страхову суму (ліміт відповідальності) за умови сплати Страхувальнику додаткового страхового платежу.

6.8. Протягом строку дії договору страхування страхова сума може бути змінена за згодою Сторін.

6.9. Договором страхування може бути передбачена франшиза, вид та розмір якої визначається за згодою Сторін.

6.9.1. За безумовної франшизи при розрахунку страхового відшкодування її розмір в усіх випадках вираховується (віднімається) з розміру страхового відшкодування, належного до сплати Страхувальнику.

6.9.2. За умовної франшизи Страховик звільняється від відповідальності за збиток, що не перевищує розмір встановленої франшизи, і відшкодовує збиток цілком, якщо його розмір перевищує встановлену франшизу.

6.10. За згодою сторін може встановлюватися загальна франшиза за договором страхування, окрема франшиза за кожним видом (групою) застрахованого майна, страховим ризиком та/або випадком тощо.

6.11. Розмір франшизи може встановлюватися за згодою сторін у відсотках або в абсолютному розмірі.

6.12. Якщо протягом строку дії договору страхування відбулися кілька страхових випадків, розмір франшизи вираховується при розрахунку страхового відшкодування за кожним та будь-яким випадком, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

7. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВІ ПЛАТЕЖІ

7.1. Розмір **страхового тарифу** за договором страхування визначається Страховиком на підставі методики розрахунку страхового тарифу (п.21 цих Правил).

7.2. **Страховий платіж** розраховується виходячи з розмірів страхової суми та страхового тарифу.

7.3. Страхувальник зобов'язаний внести Страховику страховий платіж (страхову премію) як плату за страхування.

7.4. Страховий платіж може бути сплачений готівкою в касу Страховика (його представника) або безготівковим перерахуванням на поточний рахунок Страховика (його представника).

7.5. Страхувальники–резиденти згідно з укладеним договором страхування мають право вносити платежі лише у грошовій одиниці України, а Страхувальник–нерезидент – в іноземній вільно конвертованій валюті по курсу НБУ на день сплати або у грошовій одиниці України у випадках, передбачених законодавством України.

7.6. Зазначений в договорі страхування страховий платіж за згодою Сторін може сплачуватися одноразово або частинами. Конкретні умови та строки сплати страхового платежу встановлюються договором страхування.

8. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

8.1. Для укладення договору страхування Страхувальник подає Страховику письмову заяву, за формою, яка встановлена Страховиком, або іншим чином заявляє про свій намір укласти договір страхування.

8.1.1. Заява повинна містити усі необхідні, на думку Страховика, відомості про предмет договору страхування, що заявляється на страхування, і підписана Страхувальником.

8.2. Подання заяви на страхування не зобов'язує жодну із Сторін укласти договір страхування. Однак, якщо договір страхування буде укладено, всі відомості щодо предмету договору страхування, що були наведені в заяві на страхування, мають суттєве значення для оцінки ступеню ризику та формують основні дані укладеного договору страхування.

8.2.1. Страхувальник несе відповідальність за достовірність наданих ним даних.

8.2.2. Підписана Страхувальником заява має юридичну силу незалежно від того, ким була підписана або якими технічними засобами вона заповнена та у разі укладення договору страхування є невід'ємною його частиною.

8.3. До укладення договору страхування Страховик, на підставі заяви на страхування, має право здійснити попередній огляд (експертизу) місця страхування, майна, що передається на страхування, скласти опис майна, перевірити його технічний стан (цілісність, справність, умови експлуатації, ступінь зносу), відповідність заявленої та дійсної вартості майна, оцінити можливість настання страхових ризиків тощо. При цьому Страхувальник повинен забезпечити доступ Страховика (його представника) до майна, що передається на страхування з метою оцінки ризику, та не перешкоджати його роботі по проведенню огляду (експертизи).

8.4. Під час укладення договору страхування Страхувальник зобов'язаний сповістити Страховика про усі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику щодо предмету договору страхування, а також письмово дати відповіді на усі поставлені йому Страховиком запитання з метою оцінки ступеня ризику у відношенні об'єкту, що страхується. Якщо після укладення договору страхування буде встановлено, що Страхувальник повідомив свідомо неправдиві відомості, Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування.

8.5. Під час укладення договору страхування Страхувальник на вимогу Страховика повинен надати:

8.5.1. можливість оглянути майно, що заявляється на страхування;

8.5.2. документи для визначення вартості майна, що заявляється на страхування;

8.5.3. документи, що підтверджують право Страхувальника на володіння та/або користування та/або розпорядження майном, тобто свідчать про майновий інтерес Страхувальника (Вигодонабувача) щодо майна, яке пропонується на страхування;

8.5.4. інші документи та додаткову інформацію, необхідну для оцінки страхового ризику та укладення договору страхування, на запит Страховика.

8.6. На підставі даних, отриманих від Страхувальника, Страховик приймає рішення про укладення договору страхування або відмовляє в його укладенні. Договір страхування укладається шляхом його підписання Сторонами.

8.7. Договір страхування має бути оформлений у письмовій формі. Факт укладення договору страхування може посвідчуватися страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), що є формою договору страхування.

8.8. У випадку втрати оригіналу договору страхування в період його дії Страховик видає Страхувальнику дублікат. Після видачі дубліката втрачений примірник договору страхування вважається недійсним.

9. СТРОК ДІЇ, УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

9.1. Строк дії договору страхування встановлюється за згодою сторін і зазначається в договорі страхування.

9.2. Договір страхування набирає чинності з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше не передбачене договором страхування.

9.3. Договором страхування може бути передбачено, що він набирає чинності з 00 год 00 хв дня, зазначеного в договорі страхування, як день початку дії договору страхування, але не раніше 00 год 00 хв дня, наступного за днем надходження на рахунок або внесення в касу Страховика страхового платежу (першої його частини).

9.4. Дія договору страхування закінчується о 24 год 00 хв дати, визначеної в договорі страхування як дата закінчення дії договору страхування, якщо інше не передбачено договором страхування.

9.5. Договором страхування може бути передбачено, що при сплаті страхових платежів окремо за кожний період, договір страхування набуває чинності з 00 годин дня, зазначеного в договорі страхування, як день початку першого періоду, але не раніше 00 год 00 хв дня, наступного за днем внесення в касу або надходження на поточний рахунок Страховика страхового платежу в повному обсязі за перший період страхування, зазначений в договорі страхування.

Договір страхування подовжує свою дію на наступний період страхування з дати, зазначеної в договорі страхування як початок такого періоду, за умови внесення страхового платежу за цей період страхування в касу або на поточний рахунок Страховика не пізніше дня, зазначеного в договорі страхування як строк сплати страхового платежу за відповідний період страхування, але в будь-якому випадку не пізніше дня, зазначеного в договорі страхування як дата закінчення відповідного попереднього періоду страхування.

Дія договору страхування закінчується в 24 год 00 хв останнього дня оплаченого періоду страхування.

9.6. Дія договору страхування припиняється та втрачає чинність за згодою сторін, а також у разі:

9.6.1. закінчення строку його дії;

9.6.2. виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником у повному обсязі;

9.6.3. несплати Страхувальником страхових платежів у встановлені договором строки.

При цьому договір страхування вважається достроково припиненим, якщо перший (або черговий) страховий платіж не був сплачений на письмову вимогу Страховика протягом 10 (десяти) робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги Страхувальникові, якщо інше не передбачено умовами договору страхування;

9.6.4. ліквідації Страхувальника – юридичної особи або смерті Страхувальника – фізичної особи чи втрати ним дієздатності, за винятком випадків, передбачених статтями 22, 23 і 24 Закону України "Про страхування";

9.6.5. ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України;

9.6.6. прийняття судового рішення про визнання договору страхування недійсним;

9.6.7. в інших випадках, передбачених законодавством України.

9.7. Дію договору страхування може бути достроково припинено за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачено умовами договору страхування.

9.8. Про намір достроково припинити дію договору страхування будь-яка сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше, ніж за 30 (тридцять) календарних днів до дати припинення дії договору, якщо інше ним не передбачено.

9.9. У разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страхувальника Страховик повертає йому частину страхового платежу за період, що залишився до закінчення дії договору з відрахуванням нормативних витрат на ведення

справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, та фактичних виплат страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачений ним страховий платіж повністю.

9.10. У разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страховика Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі.

Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов договору страхування, то Страховик повертає Страхувальнику страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу та виплат страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

9.11. У випадку дострокового припинення дії договору страхування не допускається повернення коштів готівкою, якщо платежі було здійснено в безготівковій формі.

10. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

10.1. Місце (територія) дії договору страхування визначається при укладенні договору страхування та вказується в ньому.

10.2. Майно вважається застрахованим тільки під час його перебування у місці дії договору страхування. Місцем дії договору страхування вважається територія, зазначена в договорі страхування:

- для будинків, споруд або майна на відкритій площадці – територія земельної ділянки, на якій розміщено застраховане майно;
- для будівельної та сільськогосподарської техніки (пересувні машини), не зареєстрованої в Державній автомобільній інспекції Міністерства внутрішніх справ України (ДАІ), – територія будівельного майданчика або іншого місця експлуатації;
- для іншого рухомого майна – територія будинку (приміщення).

10.3. Майно, що переміщується з місця дії договору страхування внаслідок настання або безпосередньо перед неминучим настанням страхового випадку, також покривається страхуванням у випадку знищення, пошкодження або втрати в процесі такого переміщення, якщо інше не передбачено договором страхування.

10.4. Якщо інше не передбачено в договорі страхування, то рухоме та нерухоме майно, вважається застрахованим тільки в тому разі, коли воно перебуває в місці дії договору страхування за зазначеною в договорі страхування адресою.

У разі, якщо подія, що може бути визнана страховим випадком, настала щодо застрахованого майна, яке в момент настання такої події перебувало поза місцем дії договору страхування, така подія не визнається страховиком страховим випадком, а Страховик звільняється від обов'язку сплачувати страхове відшкодування.

10.5. За особливою згодою Сторін договором страхування може бути передбачено страхування окремих груп майна (зокрема, переносного або пересувного обладнання) поза територією будинку (приміщення) або земельної ділянки, на якому розташоване основне майно Страхувальника. У цьому випадку, якщо договором страхування не передбачено інше, місцем дії договору страхування є територія України.

11. ЗМІНА УМОВ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ, ЗМІНА СТУПЕНЯ СТРАХОВОГО РИЗИКУ

11.1. Зміни умов та доповнення до договору страхування в період його дії (зміни страхової суми, строку дії договору страхування тощо) за згодою Сторін вносяться шляхом укладення додаткового договору до договору страхування або переукладення договору страхування.

11.2. Додатковий договір є невід'ємною частиною договору страхування і укладається у кількості примірників договору страхування.

11.3. Протягом строку дії договору страхування Страхувальник зобов'язаний якнайшвидше, але не пізніше ніж протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки це стане йому відомо (якщо інший строк не передбачено умовами договору страхування), письмово повідомити Страховика про зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику.

11.4. Обставинами, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику можуть бути: будь-яка зміна даних або/та обставин, що надані Страхувальником у заяві про страхування та/або зазначені у договорі страхування, наприклад: зміна власника майна, передача застрахованого майна в оренду, іпотеку, заставу, знесення, перебудова, капітальний ремонт, реконструкція будівель та споруд, зупинення господарської діяльності підприємства або істотна зміна її характеру, часткова або повна заміна обладнання, зміна режиму безпеки, пошкодження або знищення майна незалежно від того, чи підлягають збитки відшкодуванню тощо.

11.5. Після отримання від Страхувальника заяви про зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику Страховик протягом 5 (п'яти) робочих днів, якщо інший строк не передбачено договором страхування, оцінює вплив нових обставин на ступінь страхового ризику та приймає рішення про необхідність внесення змін до умов договору страхування або про дострокове припинення його дії або про продовження строку дії договору страхування на попередніх умовах.

11.6. У разі збільшення ступеня страхового ризику та внесення змін у договір страхування Страховик має право на отримання від Страхувальника додаткового страхового платежу, якщо це передбачено договором страхування.

11.7. У випадку відмови Страхувальника внести зміни до договору страхування та сплатити додатковий страховий платіж, Страховик має право достроково припинити дію договору страхування на підставі невиконання Страхувальником умов договору страхування відповідно до п.9.10 цих Правил.

11.8. Якщо ступінь ризику підвищиться і Страхувальник не сповістить про це Страховика, то в разі настання страхового випадку Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування за цим випадком, якщо це передбачено договором страхування.

12. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

12.1. Страхувальник має право:

12.1.1. на етапі укладення і протягом дії договору страхування отримувати від Страховика необхідні консультації, інформацію та пояснення умов страхування, в т.ч. у письмовій формі;

12.1.2. отримати страхове відшкодування у разі настання страхового випадку на умовах цих Правил та/або договору страхування;

12.1.3. на зміну умов договору страхування та/або на дострокове припинення дії договору страхування згідно з умовами, передбаченими цими Правилами та/або договором страхування;

12.1.4. у випадку втрати договору страхування у період його дії звернутися до Страховика з письмовою заявою на видачу його дубліката;

12.1.5. призначати в договорі страхування Вигодонабувачів, які можуть зазнати збитків внаслідок настання страхового випадку для отримання страхового відшкодування, а також змінювати їх до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування;

12.1.6. оскаржити в порядку, передбаченому чинним законодавством України, відмову Страховика у здійсненні виплати страхового відшкодування або його розмір.

12.2. Страхувальник зобов'язаний:

12.2.1. вносити страхові платежі в розмірі та в строки, передбачені договором страхування;

12.2.2. при укладенні договору страхування надати Страховику інформацію про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику;

12.2.3. повідомити Страховика про інші чинні договори страхування щодо предмета договору страхування;

12.2.4. довести Страховику майновий інтерес Вигодонабувача (у разі його призначення в договорі страхування) до предмету договору страхування та ознайомити Вигодонабувача з умовами договору страхування, якщо інше не передбачено договором страхування;

12.2.5. використовувати майно за прямим призначенням, забезпечувати йому відповідні умови зберігання, експлуатації, охорони та/або обслуговування;

12.2.6. дотримуватися установлених законами або іншими нормативними актами правил та норм протипожежної безпеки, а також:

1. утримувати застраховане майно в справному стані (особливо обладнання, з'єднане із системою водопостачання, опалення, каналізації; дахи та обладнання, встановлене на зовнішньому боці будинку), негайно, в найкоротший термін передбачений договором страхування, ремонтувати його у випадку пошкодження;

2. складувати майно, що зберігається нижче від поверхні землі, на висоті не меншій за 20 см від підлоги або на інший погодженій з Страховиком висоті;

3. регулярно робити обходи застрахованих приміщень, опалювати приміщення, що не використовуються або закриті, або звільнити від води (злити воду із труб та ємкостей) та утримувати в такому стані всі водоносні спорудження та пристрої в цих приміщеннях;

4. закривати належним чином вхідні двері, вікна та інші отвори, вмикати/використовувати засоби захисту від протиправних дій третіх осіб;

5. регулярно перевіряти та підтримувати в робочому стані засоби пожежогасіння, системи протипожежної та охоронної сигналізації;

12.2.7. вести облік застрахованого майна, мати в наявності і зберігати копії бухгалтерських документів окремо (не в місці дії договору страхування) з метою мінімізації ймовірності їх знищення або втрати разом із застрахованим майном, якщо це передбачено договором страхування;

12.2.8. вживати усіх можливих заходів та дій з метою запобігання та зменшення розміру збитків, завданих внаслідок настання події, що може бути визнана страховим випадком;

12.2.9. повідомити Страховика про настання страхового випадку в строк, передбачений договором страхування;

12.2.10. сприяти Страховику в розслідуванні обставин настання страхового випадку (події, що має ознаки страхового випадку);

12.2.11. у разі отримання відшкодування збитку від третіх осіб – якнайшвидше, але не пізніше 24 годин, як тільки це стане можливо, письмово сповістити Страховика про одержання таких сум;

12.2.12. повернути протягом 30 (тридцяти) календарних днів (якщо інший строк не передбачено договором страхування) Страховику отримане страхове відшкодування (або його відповідну частину), якщо виявиться така обставина, що за законом або за умовами договору страхування повністю або частково позбавляє Страхувальника (Вигодонабувача) права на страхове відшкодування;

12.2.13. дотримуватися конфіденційності у взаємовідносинах зі Страховиком, не допускати передачі інформації, що є комерційною таємницею, стороннім особам.

12.3. Страховик має право:

12.3.1. перевіряти достовірність наданих йому Страхувальником відомостей, вимагати додаткові документи передбачені договором страхування, що мають значення для визначення ступеню ризику, а також перевіряти документацію Страхувальника в частині, що стосується договору страхування у будь-який момент строку його дії;

12.3.2. здійснювати огляди місця дії договору страхування під час його укладення та під час його дії, повідомляти Страхувальника про виявлені несприятливі обставини і давати рекомендації з метою запобігання страхових випадків;

12.3.3. у випадку підвищення ступеня ризику щодо предмету договору страхування запропонувати Страхувальнику внести зміни в договір страхування, включаючи сплату додаткового страхового платежу, або припинити дію договору страхування після відмови Страхувальника згідно з умовами, передбаченими цими Правилами та/або договором страхування;

12.3.4. самостійно з'ясувати причини та обставини настання страхового випадку: вимагати від Страхувальника інформацію, необхідну для встановлення факту та обставин страхового випадку або розміру страхового відшкодування, включаючи інформацію, що є комерційною таємницею;

12.3.5. робити запити у компетентні органи для надання ними відповідних документів та інформації, що підтверджують факт і причину настання страхового випадку;

12.3.6. брати участь у заходах щодо зменшення розміру збитків, здійснюючи і вказуючи для цього способи та заходи, але ці дії Страховика або його представників не можуть розглядатися як визнання його обов'язку виплатити страхове відшкодування;

12.3.7. відмовити або відстрочити здійснення виплати страхового відшкодування у випадках, передбачених договором страхування та законом;

12.3.8. на зміну умов договору страхування та на дострокове припинення дії договору страхування на умовах, передбачених цими Правилами та/або договором страхування;

12.3.9. у разі сплати страхового платежу частинами при здійсненні виплати страхового відшкодування утримати зі Страхувальника неоплачену частину страхового платежу, якщо інше не передбачено договором страхування;

12.3.10. вимагати повернення страхового відшкодування, що вже виплачене Страхувальнику (Вигодонабувачу) у разі виникнення відповідних обставин, передбачених чинним законодавством України, умовами цих Правил та/або договором страхування.

12.4. Страховик зобов'язаний:

12.4.1. ознайомити Страхувальника з цими Правилами та умовами страхування;

12.4.2. протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення виплати страхового відшкодування;

12.4.3. у разі настання страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування у строк, передбачений договором страхування. Страховик несе майнову відповідальність за несвоечасне здійснення виплати страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику неустойки (штрафу, пені), розмір якої визначається умовами договору страхування або законом, але не більше подвійної облікової ставки Національного банку України на день прострочення платежу;

12.4.4. відшкодувати витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено умовами договору страхування;

12.4.5. за заявою Страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або у разі збільшення вартості застрахованого майна переукласти з ним договір страхування;

12.4.6. не розголошувати відомостей про Страхувальника та його майнове становище, крім випадків, встановлених законом.

12.5. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші права та/або обов'язки Страхувальника та Страховика.

12.6. Положення цих Правил, включаючи права та обов'язки сторін договору страхування, є обов'язковими для виконання сторонами договору страхування, якщо вони прямо вказані в договорі страхування.

13. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

13.1. У разі настання страхового випадку, Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний, якщо це передбачено договором страхування:

13.1.1. вживати усіх можливих заходів щодо запобігання та зменшення розміру збитків;

13.1.2. якнайшвидше, але не пізніше 2 (двох) робочих днів, якщо інше не передбачено договором страхування, з моменту, коли Страхувальнику (Вигодонабувачу) стало відомо про цю подію, повідомити про це відповідні компетентні органи (пожежну охорону, аварійні служби, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій і у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи (далі – МНС) тощо), як цього вимагають обставини і наслідки події;

13.1.3. не чекаючи прибуття на місце настання події представників Страховика або представників інших компетентних органів, зібрати доступну попередню інформацію про причини та обставини виникнення збитку (наприклад, скласти акт довільної форми із залученням представників місцевої адміністрації, інших офіційних органів, а також за участю очевидців (свідків) події, що відбулася, по можливості зафіксувати картину збитку за допомогою фото-, кіно- або відеозйомки тощо) та передати її Страховику для наступного більш правильного та об'єктивного офіційного розслідування причин та розміру збитку;

13.1.4. якнайшвидше, але не пізніше 2 (двох) робочих днів з моменту, коли Страхувальникові стало відомо про цю подію, якщо інший строк не передбачено договором страхування, інформувати Страховика або його представника про факт та обставини події, отримати та виконувати його рекомендації щодо своїх подальших дій. Якщо таке повідомлення було зроблено по телефону, Страхувальник повинен підтвердити його письмово протягом 3 (трьох) робочих днів з моменту, коли Страхувальникові стало відомо про цю подію, якщо інший строк не передбачений договором страхування;

У випадку, коли з причин, що зумовлені станом здоров'я Страхувальника або з інших об'єктивних причин, неможливо було повідомити про настання страхового випадку у визначений договором страхування строк, повідомити Страховика протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки він зможе це зробити;

13.1.5. зберігати незмінними пошкоджене або знищене майно, місце події, оточуючі предмети тощо, що будь-яким чином пов'язані з подією, яка може бути визнана страховим випадком, до їх огляду представником Страховика, за винятком випадків, коли зміна стану місця настання події, пошкодженого (знищеного) майна, оточуючих предметів тощо здійснюється на вимогу державних або інших органів, у компетенції яких перебувають такі події, а також, виходячи із міркувань безпеки та зменшення розмірів збитків, за письмовою згодою Страховика або через 5 (п'ять) календарних днів, якщо інший строк не передбачений договором страхування, з дня повідомлення Страховика про настання події, яка може бути визнана страховим випадком;

13.1.6. надати Страховику або його представникам можливість проводити розслідування обставин і причин події, яка може бути визнана страховим випадком, огляд пошкодженого або знищеного внаслідок настання страхового випадку майна та брати участь у заходах щодо зменшення збитку;

13.1.7. повідомити (надати) Страховику всю інформацію, що стосується цієї події, та документи, передбачені п.14 цих Правил та/або договором страхування; вжити заходів щодо збору і передачі Страховику всіх необхідних документів для прийняття рішення про здійснення виплати страхового відшкодування, його розмір та для забезпечення права вимоги до винної сторони;

13.1.8. пред'явити Страховику (його представнику) пошкоджене майно до його ремонту і відновлення для огляду експертом Страховика з метою складання калькуляції витрат на ремонтні роботи та визначення розміру страхового відшкодування;

13.1.9. забезпечити Страховику право вимоги, яке Страхувальник має до особи, винної у завданих збитках, передати Страховику документи і виконати всі формальності, необхідні для здійснення Страховиком права вимоги до особи, відповідальної за настання страхового випадку.

13.2. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші обов'язки Страхувальника в разі настання страхового випадку.

14. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ

14.1. Визнання події страховим випадком провадиться Страховиком на підставі таких документів:

14.1.1. письмового повідомлення про настання страхового випадку;

14.1.2. письмової заяви на виплату страхового відшкодування;

14.1.3. документи, що підтверджують право Страхувальника (Вигодонабувача) на володіння та/або користування та/або розпорядження застрахованим майном;

14.1.4. документи, які підтверджують факт, причини та обставини настання страхового випадку та осіб, винних в заподіянні збитку, якщо такі є. Залежно від характеру події і її обставин такими документами можуть бути документи відповідної компетентної установи чи організації, наприклад:

1. у разі настання збитків у результаті пожежі – акт про пожежу, висновок органів Державного пожежного нагляду про пожежу із зазначенням причини її виникнення;

2. у разі настання збитків у результаті вибуху:

– акти або довідки державних органів, що здійснюють нагляд за умовами експлуатації силових агрегатів (газопровідних мереж), про причини завдання збитку, із зазначенням технічних дефектів, порушень норм експлуатації й винних осіб;

– довідка житлово-експлуатаційного управління (або інших подібних організацій) у випадку, якщо будинок житловий;

3. у разі настання збитків у результаті падіння пілотованого літального апарата – довідка із МНС або іншого державного органу із зазначенням причин і розміру збитку;

4. у разі настання збитків у результаті впливу стихійного явища, а також удару блискавки – довідка з метеорологічної служби або МНС з описом природних подій (на дату настання події в районі події), що стали причиною пошкодження та/або знищення застрахованого майна (у випадках бурі, урагану, шторму у довідці мають бути зазначені відомості про середню швидкість вітру);

14.1.5. документи, які підтверджують розмір завданих збитків, відповідно до п.14.2 цих Правил;

14.1.6. документів, що підтверджують здійснені Страхувальником витрати щодо запобігання та зменшення розміру шкоди та інші витрати, якщо відшкодування таких витрат передбачено договором страхування;

14.1.7. документи, що відповідно до чинного законодавства України дозволяють ідентифікувати особу одержувача страхового відшкодування;

14.1.8. лист Вигодонабувача із зазначенням реквізитів для сплати страхового відшкодування у разі призначення Вигодонабувача та наявності у нього законних підстав для отримання страхового відшкодування;

14.1.9. інші документи щодо факту, обставин, причин настання страхового випадку, розміру завданого збитку, що зазначені в договорі страхування.

14.2. Розмір завданих збитків визначається Страховиком на підставі одного або кількох з нижченаведених документів:

14.2.1. підписаного Страхувальником (Вигодонабувачем) переліку пошкодженого, знищеного та/або втраченого застрахованого майна;

14.2.2. документів, що підтверджують вартість знищеного, втраченого та/або пошкодженого майна: договору купівлі-продажу, документів оцінки, чеків, фактур, квитанцій на придбання застрахованого майна, даних бухгалтерського звіту та/або інших документів, за змістом яких Страхувальник (Вигодонабувач) може довести його вартість за їх наявності;

14.2.3. акта огляду пошкодженого або знищеного застрахованого майна (акта огляду місця події у випадку втрати застрахованого майна), складеного Страховиком за участю

Страховальника або їх представників та, у разі потреби, представниками відповідних установ і організацій, до компетенції яких належить дана подія;

14.2.4. розрахунку вартості робіт (кошторису), що видається організаціями, які проводять ремонт пошкодженого майна або документів відповідних організацій, що підтверджують витрати на відновлення пошкодженого майна, якщо вони були здійснені за згодою Страховика;

14.2.5. акта (висновку) експертизи (товарознавчого дослідження), проведеного незалежною експертною організацією;

14.2.6. інших документів, враховуючи особливості конкретного страхового випадку, якщо вони передбачені договором страхування.

14.3. Неподання таких документів дає Страховику право відмовити у виплаті страхового відшкодування або відстрочити його виплату в частині, що не підтверджена такими документами, якщо це передбачено договором страхування.

14.4. Документи, що подаються для отримання страхового відшкодування, повинні бути достовірні, подані в обсязі, якого вимагає Страховик, оформлені та засвідчені належним чином.

14.5. Враховуючи особливості конкретного страхового випадку, Страховик приймає рішення про необхідність надання Страховальником окремих документів, визначених п.14.1 цих Правил.

14.6. Конкретний перелік документів, які Страховальник повинен надати для отримання страхового відшкодування, зазначаються в договорі страхування.

15. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ

15.1. У разі настання страхового випадку розмір збитку визначається:

15.1.1. у випадку знищення застрахованого майна – у розмірі дійсної вартості майна, розрахованої на дату настання страхового випадку, в межах страхової суми (лімітів відповідальності), якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

У випадку знищення застрахованого майна розмір збитку зменшується на вартість залишків майна, що придатні для подальшого використання або реалізації. Страховальник не має права відмовлятися від таких залишків майна. Вартість залишків майна визначається на підставі ціни продажу таких залишків в цій місцевості.

Якщо це передбачено договором страхування, Страховик має право виплатити страхове відшкодування в розмірі страхової суми. При цьому залишки майна, що придатні для подальшого використання або реалізації, передаються представнику Страховика або Страховику на його вимогу;

15.1.2. у випадку втрати застрахованого рухомого майна – у розмірі дійсної вартості майна, розрахованої на дату настання страхового випадку, в межах страхової суми (лімітів відповідальності), якщо інше не передбачено умовами договору страхування;

15.1.3. у випадку пошкодження застрахованого майна – у розмірі витрат на його відновлення до стану, в якому майно перебувало безпосередньо перед настанням страхового випадку, розмір яких погоджено Сторонами, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

15.2. Витрати на відновлення включають:

15.2.1. витрати на матеріали, деталі, вузли і запасні частини, що потрібні для відновлення/ремонті пошкодженого майна;

15.2.2. витрати на транспортування матеріалів, вузлів та деталей до місця проведення відновлювальних/ремонтних робіт;

15.2.3. витрати на оплату відновлювальних/ремонтних робіт для відновлення пошкодженого майна;

15.2.4. інші витрати, якщо це передбачено договором страхування, що потрібні для відновлення застрахованого майна до стану, у якому воно перебувало безпосередньо перед настанням страхового випадку.

15.3. Витрати на відновлення розраховуються, виходячи з цін на матеріали, деталі, запасні частини та розцінок на ремонтні/відновлювальні роботи, що діяли на день настання страхового випадку, а у випадку проведення ремонту Страхувальником самостійно – за собівартістю ремонту або за середніми розцінками на аналогічні роботи, що діють в місці проведення ремонту на момент настання страхового випадку, залежно від того, яка із цих сум виявиться меншою, якщо інше не обумовлено договором страхування.

15.4. Якщо інше не обумовлено договором страхування, для відновлення (ремонт) пошкодженого майна повинні застосовуватися матеріали та запасні частини, аналогічні тим, що використовувались у пошкодженому майні за видом та якістю, або інші матеріали та запасні частини, аналогічні їм за ціною.

15.5. Витрати на попередній ремонт пошкодженого майна відшкодовуються тільки у випадку, якщо попередній ремонт є частиною остаточного ремонту, і якщо у зв'язку з попереднім ремонтом не будуть перевищені загальні витрати на ремонт, якби попередній ремонт не проводився.

15.6. До витрат на відновлення не належать:

15.6.1. додаткові витрати, зумовлені конструктивними змінами або підвищенням якості застрахованого майна;

15.6.2. витрати, зумовлені тимчасовим або допоміжним ремонтами, витрати на профілактичний ремонт та обслуговування обладнання, а також інші витрати, що були зроблені незалежно від страхового випадку;

15.6.3. витрати, що не враховувалися під час визначення страхової суми і не були включені до неї під час укладення договору страхування;

15.6.4. вартість матеріалів, деталей, запасних частин, що були замінені, у разі можливості їх відновлювального ремонту (приведення до стану придатності для подальшого використання);

15.6.5. інші витрати, що перевищують межу необхідних.

15.7. Тільки якщо на це прямо вказано в договорі страхування, підлягають відшкодуванню:

15.7.1. додаткові витрати на оплату термінових робіт, ремонтних робіт, що проводяться у вихідні або святкові, неробочі дні, у нічний або у понаднормовий час;

15.7.2. додаткові витрати на оплату термінової доставки, в тому числі авіаперевезень матеріалів, деталей та запасних частин.

15.8. Страховик сплачує страхове відшкодування в межах страхової суми та з вирахуванням установленої договором страхування франшизи.

15.9. Якщо у договорі страхування передбачено страхові суми (ліміти відповідальності Страховика) за окремим страховим ризиком та/або випадком, за одиницею та/або групою застрахованого майна тощо, то Страховик здійснює виплату страхового відшкодування в межах цих установлених страхових сум (лімітів відповідальності).

15.10. Якщо інше не передбачено договором страхування, виплата страхового відшкодування здійснюється з урахуванням зносу втраченого, знищеного та/або пошкодженого майна, розрахованого згідно з відповідними нормативними документами на дату настання страхового випадку, на підставі експертної оцінки або даних бухгалтерської звітності.

15.11. Якщо Страхувальник (Вигодонабувач) одержав відшкодування збитку від третіх осіб, Страховик сплачує лише різницю між сумою, що підлягає сплаті за умовами страхування, і сумою, отриманою від третіх осіб.

15.12. Якщо інше не передбачено договором страхування, то відшкодуванню підлягають тільки реальні (прямі) збитки, нанесені майновим інтересам Страхувальника (Вигодонабувача) внаслідок настання страхового випадку і не включаються будь-які побічні збитки або витрати, наприклад упущена вигода, витрати на оренду тощо.

15.13. Якщо майно застраховано у кількох страховиків і загальна страхова сума перевищує дійсну вартість майна, то страхове відшкодування, що виплачується усіма страховиками, не може перевищувати дійсної вартості майна. При цьому кожний страховик

здійснює виплату пропорційно розміру страхової суми за укладеним ним договором страхування.

16. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

16.1. Виплата страхового відшкодування здійснюється після того, як повністю будуть встановлені причини та розміри збитку. Виплата страхового відшкодування здійснюється згідно з договором страхування на підставі письмової заяви Страхувальника (Вигодонабувача) та страхового акта, складеного Страховиком або уповноваженою ним особою.

16.2. Протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з дня отримання всіх необхідних документів, що підтверджують настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до п.14 цих Правил, якщо інший строк не передбачено договором страхування, Страховик приймає рішення про здійснення виплати страхового відшкодування та складає відповідний страховий акт або приймає рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення.

16.3. У разі прийняття рішення про здійснення виплати страхового відшкодування виплата здійснюється Страхувальнику (Вигодонабувачу) протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з дня складення страхового акта, якщо інший строк не передбачено договором страхування.

16.4. У разі прийняття рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення Страховик протягом 10 (десяти) робочих днів з дня прийняття такого рішення (якщо інший строк не передбачено договором страхування) повідомляє про це Страхувальника (Вигодонабувача) в письмовій формі з обґрунтуванням причини відмови або відстрочення.

16.5. У випадку виникнення спорів між сторонами щодо причин і розмірів збитків кожна зі сторін має право вимагати проведення незалежної експертизи, що проводиться за рахунок сторони, яка вимагає проведення такої експертизи.

16.6. Страховик має право відстрочити виплату страхового відшкодування, якщо це передбачено договором страхування, у випадку:

16.6.1. якщо у Страховика виникли сумніви щодо достовірності наданих Страхувальником відомостей та документів. Строк прийняття рішення про визнання випадку страховим продовжується на період збирання Страховиком необхідних підтверджувальних документів від організацій, підприємств та установ, які володіють необхідною інформацією, але цей строк не може перевищувати 90 календарних днів з дня отримання останнього документа, що підтверджує факт, обставини, причини настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до п.14 цих Правил, якщо інший строк не передбачений договором страхування;

16.6.2. якщо на підставі наданих документів неможливо встановити обставини, причини та розмір спричинених збитків, Страховик має право призначити розслідування або експертизу, яку виконує незалежний фахівець (експерт), який має відповідно до чинного законодавства України належні повноваження, з метою встановлення обставин, причин та розміру збитків. У цьому випадку Страховик приймає рішення про виплату або відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення не пізніше 10 (десяти) робочих днів після отримання Страховиком остаточних результатів такого розслідування або експертизи, якщо інший строк не передбачено договором страхування, але цей строк не може перевищувати 90 календарних днів з дня отримання останнього документа, що підтверджує факт, обставини, причини настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до п.14 цих Правил, якщо інший строк не передбачено договором страхування;

16.6.3. якщо щодо Страхувальника за цим страховим випадком порушено кримінальну справу – до закінчення провадження у справі, але не більш ніж на 6 (шість) місяців.

16.7. Якщо Страхувальник або Вигодонабувач до виплати страхового відшкодування одержав відшкодування за збиток від третіх осіб, Страховик сплачує лише різницю між сумою, що підлягає сплаті за умовами договору страхування, і сумою, отриманою від третіх

осіб. Страхувальник зобов'язаний протягом 5 (п'яти) робочих днів сповістити Страховика про одержання таких сум, якщо інший строк не передбачено умовами договору страхування.

16.8. Після виплати страхового відшкодування до Страховика переходить у межах фактичних затрат право вимоги, яке Страхувальник (Вигодонабувач) має до особи, відповідальної за заподіяний збиток. Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний передати Страховику всі документи і надати йому усі відомості, необхідні для здійснення Страховиком права вимоги, що перейшло до нього. Якщо Страхувальник або Вигодонабувач без письмової згоди Страховика відмовиться від таких прав або здійснення цих прав виявиться неможливим з вини Страхувальника (Вигодонабувача), то Страховик звільняється від зобов'язання виплачувати страхове відшкодування або його частину.

16.9. У випадку, якщо після виплати страхового відшкодування збиток повністю або частково відшкодований Страхувальнику (Вигодонабувачу) винною особою, Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику відповідну отриману суму страхового відшкодування протягом 30 (тридцяти) календарних днів від дня відправлення Страховиком Страхувальнику відповідної вимоги, якщо інший строк не передбачений договором страхування.

16.10. Якщо Страхувальнику стане відоме місцезнаходження викраденого внаслідок настання страхового випадку майна, він зобов'язаний протягом 5 (п'яти) календарних днів з моменту, коли йому стало відомо про це, якщо інший строк не передбачений договором страхування, сповістити про це Страховика. При цьому, якщо викрадене в результаті страхового випадку майно:

1. повернуто Страхувальнику в непошкодженому стані до виплати страхового відшкодування, страхове відшкодування не виплачується;

2. повернуто Страхувальнику (Вигодонабувачу) в непошкодженому стані після виплати страхового відшкодування, то Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику отриману від нього суму страхового відшкодування протягом 30 (тридцяти) календарних днів від дня відправлення Страховиком Страхувальнику відповідних документів, якщо інший строк не передбачено договором страхування;

3. повернуто Страхувальнику в пошкодженому стані, то Страховик виплачує страхове відшкодування відповідно до умов цих Правил та/або договору страхування.

17. ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

17.1. Підставами для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування є:

17.1.1. навмисні дії Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, спрямовані на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового обов'язку, в стані необхідної оборони (без перевищення її меж) або захисту майна, життя, здоров'я, честі, гідності та ділової репутації. Кваліфікація дій Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, встановлюється відповідно до чинного законодавства України;

17.1.2. вчинення Страхувальником – фізичною особою або особою, на користь якої укладено договір страхування, умисного злочину, що призвів до страхового випадку;

17.1.3. подання Страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет договору страхування або про факт настання страхового випадку, приховування таких відомостей;

17.1.4. отримання Страхувальником повного відшкодування збитків від особи, винної у їх заподіянні;

17.1.5. несвоєчасне повідомлення Страхувальником про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення Страховикові перешкод щодо визначення обставин, характеру страхового випадку та розміру страхового відшкодування;

17.1.6. шахрайство або інші дії Страхувальника (його представників), спрямовані на отримання незаконної вигоди від страхування, якщо це передбачено договором страхування;

17.1.7. невиконання або неналежне виконання Страхувальником своїх обов'язків, передбачених Правилами та/або договором страхування, якщо це передбачено договором страхування;

17.1.8. настання обставин, передбачених п.4 цих Правил;

17.1.9. інші випадки, передбачені законом.

17.2. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші підстави для відмови у виплаті страхового відшкодування, якщо вони не суперечать закону.

18. НЕДІЙСНІСТЬ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

18.1. Договір страхування вважається недійсним з моменту його укладення у випадках, передбачених Цивільним кодексом України.

18.2. Договір страхування визнається недійсним і не підлягає виконанню також у разі:

18.2.1. якщо його укладено після страхового випадку;

18.2.2. якщо предметом договору страхування є майно, яке підлягає конфіскації на підставі судового вироку або рішення, що набуло законної сили.

18.3. Договір страхування визнається недійсним у судовому порядку.

19. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

19.1. Спори, що виникають із договору страхування, укладеного на підставі цих Правил, вирішуються шляхом переговорів.

19.2. У разі недосягнення згоди сторонами договору страхування спори вирішуються у судову порядку відповідно до чинного законодавства України.

19.3. При виникненні між Сторонами спорів щодо розміру страхового відшкодування, вони мають право скористатися послугами незалежних експертів. Послуги експертів оплачує Сторона, що виступила ініціатором залучення експертів, якщо інше не передбачено договором страхування.

20. ОСОБЛИВІ УМОВИ

20.1. Цими Правилами регламентовано основні умови страхування.

20.2. За згодою сторін до договору страхування можуть бути внесені застереження, доповнення, зміни та додаткові умови страхування, виходячи з конкретних умов страхування, що відповідають положенням цих Правил та не суперечать чинному законодавству України.

20.3. Інформація про надання послуг із страхування зберігається протягом 5 років, починаючи:

20.3.1. з дати закінчення договору страхування, якщо за договором страхування не відбувалось страхових випадків;

20.3.2. з дати здійснення страхової виплати, якщо за договором страхування була здійснена страхова виплата;

20.3.3. з дати відмови у здійсненні страхової виплати, якщо за договором страхування Страховиком прийнято рішення про таку відмову.

20.4. Інформація про надання послуг із страхування (договори страхування, та документи щодо укладання та виконання договорів страхування) після настання подій, передбачених пунктом 20.3 цих Правил, передаються на зберігання в архів Страховика та зберігаються в архіві протягом строку, визначеного у пункті 20.3 цих Правил. Після спливу строку зберігання інформація (документи) про надання послуг із страхування за рішенням Страховика знищується або передається на зберігання до державної архівної установи.

20.5. Інформація про надання послуг із страхування в електронному вигляді (електронні договори, скановані копії документів, інші дані) зберігається на сервері Страховика протягом строків, передбачених пунктом 20.3 цих Правил. Зі спливом зазначеного строку така інформація знищується.

21. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ СТРАХОВОГО ТАРИФУ

Страховий тариф визначається окремо для кожної Застрахованої особи та розраховується за формулою:

$$СТ = БТ \times Кі \times Кт$$

де: СТ – страховий тариф за договором страхування;
 БТ – базовий страховий тариф;
 Кі – коригуючий коефіцієнт за договором страхування;
 Кт – коефіцієнт короткостроковості.

1. Базовий страховий тариф (БТ) зазначається у відсотках для строку страхування 1 (один) рік, виходячи зі страхових ризиків та видів майна:

– зі страхування нерухомого та рухомого майна (за групами майна):

№ з/п	Страхові ризики	Річний страховий тариф, % (БТ)				
		Нерухоме майно			Рухоме майно	
		Будівля, квартира	Земельна ділянка (Додаток 4 до цих Правил)	Інше нерухоме майно	Обладнання, меблі, електро- та побутова техніка	Інше рухоме майно
1.	Пошкодження водою із систем водопостачання, опалення, каналізації та аналогічних систем	0,10	0,015	0,15	0,17	0,22
2.	Пошкодження водою із спринклерних і дренчерних систем	0,05	–	0,07	0,10	0,10
3.	Протиправні дії третіх осіб:					
3.1.	Крадіжка з проникненням	0,07	–	0,07	0,12	0,17
3.2.	Грабіж або розбій	0,07	–	0,07	0,12	0,17
3.3.	Умисне знищення або пошкодження застрахованого майна	0,07	0,005	0,07	0,12	0,15
3.4.	Хуліганство	0,07	0,002	0,07	0,12	0,15
3.5.	Інші протиправні дії третіх осіб (зокрема, терористичний акт, масові заворушення, необережне знищення або пошкодження майна, бандитизм, незаконне заволодіння транспортним засобом)	0,07	0,003	0,07	0,12	0,15
4.	Наїзд транспортного засобу	0,02	–	0,03	0,02	0,03
5.	Вплив диму	0,01	–	0,01	0,02	0,03
6.	Звуковий удар	0,01	–	0,01	0,02	0,03
7.	Бій скла, дзеркал і вітрин	1,50	–	1,50	–	–
8.	Аварія або катастрофа, що призвели до забруднення ґрунту на застрахованій земельній ділянці	–	0,005	–	–	–

– зі страхування машин та обладнання (Додаток 1 до цих Правил):

№ з/п	Страхові ризики	Річний страховий тариф, % (БТ)
1.	Непередбачувані поломки або дефекти, помилки в конструкції та розрахунках, помилки, що виникли у процесі виготовлення та монтажу	0,15
2.	Дефекти лиття або використаного матеріалу	0,10
3.	Помилки, що виникли в процесі обслуговування, необережність або недбалість обслуговуючого персоналу	0,50
4.	Гідравлічний удар або недостача води в резервуарах (казанах), які працюють за допомогою пари або рідини	0,10
5.	Фізичний вибух	0,10
6.	Коротке замикання, перевантаження в електромережі, падіння напруги та інші електричні ризики	0,10
7.	Перевантаження, перегрів, вібрації, розлади, заклинювання, засмічення сторонніми предметами, дія відцентрової сили або втома матеріалу	0,10
8.	Розрив тросів та ланцюгів, падіння застрахованих предметів, їх удару об інші предмети та інші механічні пошкодження	0,10
9.	Вихід з ладу вимірювальних приладів, контрольних систем і систем безпеки	0,05
10.	Буря, мороз, льодохід	0,30

– зі страхування електронного обладнання (Додаток 2 до цих Правил):

№ з/п	Страхові ризики	Річний страховий тариф, % (БТ)
1.	Непередбачувані поломки або дефекти, помилки в конструкції та розрахунках, помилки, допущені під час виготовлення та монтажу	0,10
2.	Дефекти використаного матеріалу	0,05
3.	Помилки, допущені під час обслуговування, необережність або недбалість обслуговуючого персоналу	0,70
4.	Коротке замикання, перевантаження в електромережі, падіння напруги, раптове припинення подачі електроенергії з мережі енергопостачання та інші електричні ризики	0,50
5.	Вихід з ладу систем кондиціонування повітря	0,30

– зі страхування пересувних машин (Додаток 3 до цих Правил), виходячи винятково з типу пересувних машин:

№ з/п	Тип машини	Річний страховий тариф, % (БТ)
1.	Трактори, самохідна дорожня та будівельна техніка (машини)	1,10
2.	Сільськогосподарська техніка (комбайни тощо)	1,30
3.	Інші машини, призначені для роботи під час їх переміщення або для експлуатації на різних об'єктах	1,50

– зі страхування майна у холодильних камерах (Додаток 5 до цих Правил), становить 0,5%.

– зі страхування будівельно-монтажних робіт (Додаток 6 до цих Правил):

№ п/п	Страхові ризики	Річний страховий тариф, %
1.	Вогневі ризики:	
1.1.	Пожежа	0,10
1.2.	Удар блискавки	0,05
1.3.	Вибух	0,07
1.4.	Падіння літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них	0,03
2.	Стихійні явища:	
2.1.	Буря, вихор, ураган, шторм, смерч, шквал	0,02
2.2.	Град	0,02
2.3.	Повінь(паводок, затоплення, водопілля)	0,05
2.4.	Землетрус	0,01
2.5.	Осідання ґрунту	0,02
2.6.	Зсув, обвал	0,02
2.7.	Сніжна лавина	0,01
2.8.	Тиск снігового шару	0,01
2.9.	Підтоплення ґрунтовими водами	0,05
2.10.	Інші стихійні явища (зокрема, сильне наліпання мокрого снігу, сильна ожеледь, снігові замети, сильна хуртовина, сильний мороз, сильна спека, сильний туман, заморозки, засуха, сильна пилова (піщана) буря)	0,10
3.	Пошкодження водою із систем водопостачання, опалення, каналізації та аналогічних систем	0,10
4.	Пошкодження водою із спринклерних і дренчерних систем	0,05
5.	Протиправні дії третіх осіб:	
5.1.	Крадіжка з проникненням	0,07
5.2.	Грабіж або розбій	0,07
5.3.	Умисне знищення або пошкодження застрахованого майна	0,07
5.4.	Хуліганство	0,07
5.5.	Інші протиправні дії третіх осіб (зокрема, терористичний акт, масові заворушення, необережне знищення або пошкодження майна, бандитизм, незаконне заволодіння транспортним засобом)	0,07
6.	Наїзд транспортного засобу	0,02
7.	Вплив диму	0,01
8.	Звуковий удар	0,01
9.	Аварійні події	0,20
10.	Помилки, допущені під час виконання будівельних (монтажних) робіт	0,30
11.	Ненавмисні помилки персоналу	0,20

– зі страхування сільськогосподарських ризиків (Додаток 7 до цих Правил):

Основні базові страхові тарифи при страхуванні фактичних затрат на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури відкритого та/або захищеного ґрунту, розраховані виходячи зі строку дії договору страхування 1 рік, але не більше одного сезону (циклу) вирощування сільськогосподарських культур та зі страхових ризиків, подані у Таблиці 1.

Таблиця 1

Базові страхові тарифи зі страхування фактичних затрат на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури відкритого та/або захищеного ґрунту

№ п/п	Страхові ризики	Страховий тариф, %	
		сільськогосподарські культури	
		відкритого ґрунту	закритого ґрунту
1.	Вимерзання	0,40	–
2.	Заморозок	0,40	–
3.	Ожеледь	0,40	–
4.	Град	0,50	0,40
5.	Сильний вітер (буря, ураган)	0,50	0,30
6.	Надлишкове зволоження	0,40	–
7.	Удар блискавки	0,20	0,20
8.	Земельний або земельно-водний сель	0,01	0,01
9.	Землетрус	0,10	0,10
10.	Гірські обвали і схід лавин	0,01	0,01
11.	Зсув	0,10	0,10
12.	Зневоднення на землях, що підлягають примусовому зрошенню або заводненню	0,50	0,50
13.	Посуха	1,00	–
14.	Пожежа	0,30	0,30
15.	Епіфітотійний розвиток хвороб рослин	0,25	0,25
16.	Епіфітотійне розмноження шкідників рослин	0,25	0,25
17.	Протиправні дії третіх осіб	0,20	1,5
18.	Інші ймовірні та випадкові події	0,50	0,5
РАЗОМ		5,90	3,90

Основні базові страхові тарифи при страхуванні майбутнього (очікуваного) урожаю сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень, розраховані виходячи зі строку дії договору страхування 1 рік, але не більше одного сезону (циклу) вирощування сільськогосподарських культур та зі страхових ризиків, подані у Таблиці 2.

Таблиця 2

Базові страхові тарифи зі страхування майбутнього (очікуваного) урожаю сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень

№ п/п	Страхові ризики	Страховий тариф, %		
		сільськогосподарські культури		Багаторічні насадження
		відкритого ґрунту	закритого ґрунту	
1.	Вимерзання	0,30	–	0,30
2.	Заморозок	0,30	–	0,30

№ п/п	Страхові ризики	Страховий тариф, %		
		сільськогосподарські культури		Багаторічні насадження
		відкритого ґрунту	закритого ґрунту	
3.	Ожеледь	0,30	–	0,30
4.	Град	0,40	0,40	0,50
5.	Сильний вітер (буря, ураган)	0,40	0,60	0,50
6.	Надлишкове зволоження	1,40	–	0,25
7.	Удар блискавки	0,20	0,20	0,20
8.	Земельний або земельно-водний сіль	0,10	0,10	0,10
9.	Землетрус	0,10	0,10	
10.	Гірські обвали і схід лавин	0,01	0,01	0,01
11.	Зсув	0,10	0,10	0,10
12.	Зневоднення на землях, що підлягають примусовому зрошенню або заводненню	0,50	0,50	0,50
13.	Посуха	1,50	–	2,50
14.	Пожежа	0,30	0,30	0,30
15.	Епіфітотійний розвиток хвороб рослин	0,50	0,35	0,50
16.	Епіфітотійне розмноження шкідників рослин	0,50	0,35	0,50
17.	Протиправні дії третіх осіб	0,60	1,20	1,00
18.	Інші ймовірні та випадкові події	0,50	0,50	0,50
	РАЗОМ	6,50	3,50	8,00

Основні базові страхові тарифи при страхуванні багаторічних насаджень розраховані виходячи зі строку дії договору страхування 1 рік та зі страхових ризиків, подані у Таблиці 3.

Таблиця 3

Базові страхові тарифи зі страхування багаторічних насаджень

№ п/п	Страхові ризики	Страховий тариф, %
1.	Вимерзання	0,40
2.	Заморозок	0,40
3.	Ожеледь	0,40
4.	Град	0,50
5.	Сильний вітер (буря, ураган)	0,50
6.	Надлишкове зволоження	0,50
7.	Удар блискавки	0,30
8.	Земельний або земельно-водний сіль	0,01
9.	Землетрус	0,10
10.	Гірські обвали і схід лавин	0,01
11.	Зсув	0,10
12.	Зневоднення на землях, що підлягають примусовому зрошенню або заводненню	0,50
13.	Посуха	1,50
14.	Пожежа	0,30
15.	Епіфітотійний розвиток хвороб рослин	0,35
16.	Епіфітотійне розмноження шкідників рослин	0,35
17.	Протиправні дії третіх осіб	0,80

№ п/п	Страхові ризики	Страховий тариф, %
18.	Інші ймовірні та випадкові події	0,50
	РАЗОМ	7,50

При страхуванні на базі Індексу погоди базові страхові тарифи відповідно до ймовірного впливу відхилення фактичного індексу погоди (окремих гідрометеорологічних показників, таких як температура, вологість, кількість опадів, інтенсивність вітру тощо) на врожайність окремої культури у відповідному регіоні встановлюється у розмірі від 0,1 до 20%.

2. Страховий тариф в кожному конкретному випадку розраховується шляхом множення базового тарифу на поправочний коефіцієнт в залежності від факторів, що впливають на ступінь страхового ризику.

2.1. Зі страхування нерухомого та рухомого майна:

Поправочний коефіцієнт	Діапазон значень
Вид та галузь діяльності Страхувальника	0,8 – 1,5
Призначення застрахованого майна	0,8 – 1,6
Строк та умови експлуатації застрахованого майна	0,6 – 1,6
Наявність та рівень заходів та засобів безпеки й охорони	0,9 – 2
Місце знаходження застрахованого майна	0,9 – 1,5
Інші фактори, що суттєво впливають на визначення страхового ризику	0,5 – 2
Розмір і вид франшизи	0,7 – 1,1
Термін сплати страхових платежів	0,9 – 1,2
Обсяг страхового захисту (перелік страхових випадків)	0,8 – 1
Розмір страхової суми	0,8 – 2
Виплата страхового відшкодування без урахування ступеню зносу на запасні частини (деталі, вузли, агрегати, прилади тощо), що замінюються при ремонті застрахованого майна, який здійснюється з метою усунення наслідків страхового випадку	1 – 3

2.2. Зі страхування машин та обладнання (Додаток 1 до цих Правил):

Поправочний коефіцієнт	Діапазон значень
Характер та особливості виробництва та технологічних процесів, в яких використовуються машини та обладнання	0,8 – 1,6
Строк експлуатації та ступінь зношеності машин та механізмів	0,5 – 2
Наявність та рівень заходів та засобів безпеки й охорони	0,9 – 2
Місце знаходження застрахованого майна	0,7 – 1,5
Рівень кваліфікації персоналу, який експлуатує та обслуговує машини та обладнання.	0,5 – 2
Розмір і вид франшизи	0,7 – 1,1
Термін сплати страхових платежів	0,9 – 1,2
Обсяг страхового захисту (перелік страхових випадків)	0,8 – 1
Розмір страхової суми	0,8 – 2
Виплата страхового відшкодування без урахування ступеню зносу на запасні частини (деталі, вузли, агрегати, прилади тощо), що замінюються при ремонті застрахованого майна, який здійснюється з метою усунення наслідків страхового випадку	1 – 3
Інші фактори, що суттєво впливають на визначення страхового ризику	0,5 – 2

2.3. Зі страхування електронного обладнання (Додаток 2 до цих Правил):

Поправочний коефіцієнт	Діапазон значень
Характеристики електронного обладнання	0,7 – 1,6
Строк експлуатації та ступінь зношеності обладнання	0,5 – 2
Наявність та рівень заходів та засобів безпеки й охорони	0,9 – 2
Місце знаходження застрахованого майна	0,7 – 1,5
Рівень кваліфікації персоналу, який експлуатує та обслуговує машини та обладнання.	0,5 – 2
Розмір і вид франшизи	0,7 – 1,1
Термін сплати страхових платежів	0,9 – 1,2
Обсяг страхового захисту (перелік страхових випадків)	0,8 – 1
Розмір страхової суми	0,8 – 2
Виплата страхового відшкодування без урахування ступеню зносу на запасні частини (деталі, вузли, агрегати, прилади тощо), що замінюються при ремонті застрахованого майна, який здійснюється з метою усунення наслідків страхового випадку	1 – 3
Інші фактори, що суттєво впливають на визначення страхового ризику	0,5 – 2

2.4. Зі страхування пересувних машин (Додаток 3 до цих Правил):

Поправочний коефіцієнт	Діапазон значень
Призначення та характеристики пересувних машин	0,7 – 1,6
Строк експлуатації та ступінь зношеності машин та механізмів	0,5 – 2
Наявність та рівень заходів та засобів безпеки й охорони	0,9 – 2
Місце знаходження застрахованого майна	0,7 – 1,5
Рівень кваліфікації персоналу, який експлуатує та обслуговує машини та обладнання.	0,5 – 2
Розмір і вид франшизи	0,7 – 1,1
Термін сплати страхових платежів	0,9 – 1,2
Обсяг страхового захисту (перелік страхових випадків)	0,8 – 1
Розмір страхової суми	0,8 – 2
Виплата страхового відшкодування без урахування ступеню зносу на запасні частини (деталі, вузли, агрегати, прилади тощо), що замінюються при ремонті застрахованого майна, який здійснюється з метою усунення наслідків страхового випадку	1 – 3
Інші фактори, що суттєво впливають на визначення страхового ризику	0,5 – 2

2.5. Зі страхування майна у холодильних камерах (Додаток 5 до цих Правил)

Поправочний коефіцієнт	Діапазон значень
Тип застрахованого майна	0,7 – 1,6
Строк експлуатації та ступінь зношеності машин та механізмів	0,5 – 2
Наявність та рівень заходів та засобів безпеки й охорони	0,9 – 2
Місце знаходження застрахованого майна	0,7 – 1,5
Рівень кваліфікації персоналу, який експлуатує та обслуговує машини та обладнання.	0,5 – 2
Розмір і вид франшизи	0,7 – 1,1
Термін сплати страхових платежів	0,9 – 1,2
Обсяг страхового захисту (перелік страхових випадків)	0,8 – 1
Розмір страхової суми	0,8 – 2

Виплата страхового відшкодування без урахування ступеню зносу на запасні частини (деталі, вузли, агрегати, прилади тощо), що замінюються при ремонті застрахованого майна, який здійснюється з метою усунення наслідків страхового випадку	1 – 3
Інші фактори, що суттєво впливають на визначення страхового ризику	0,5 – 2

2.6. Зі страхування будівельно-монтажних робіт (Додаток 6 до цих Правил):

Поправочний коефіцієнт	Діапазон значень
Термін роботи Страхувальника у відповідній галузі	0,8 – 1,5
Кваліфікація Страхувальника, працівників Страхувальника	0,3 – 2,5
Характер будівельно-монтажних робіт	0,5 – 3
Кліматичні та географічні особливості	0,4 – 2
Наявність та рівень заходів та засобів безпеки й охорони	0,9 – 2
Інші фактори, що суттєво впливають на визначення страхового ризику	0,5 – 2
Розмір і вид франшизи	0,5 – 2
Термін сплати страхових платежів	0,9 – 1,2
Обсяг страхового захисту (перелік страхових випадків)	0,2 – 2
Розмір страхової суми	0,8 – 1,5

2.7. Зі страхування сільськогосподарських ризиків (Додаток 7 до цих Правил):

В залежності від регіону об'єкту страхування може застосовуватися коригуючий коефіцієнт:

№	Регіон	Коригуючий коефіцієнт	№	Регіон	Коригуючий коефіцієнт
1	АРК Крим	0,992	14	Одеська	1,093
2	Вінницька	1,063	15	Полтавська	0,968
3	Волинська	0,984	16	Рівненська	0,970
4	Дніпропетровська	0,984	17	Сумська	0,970
5	Житомирська	1,008	18	Тернопільська	1,014
6	Закарпатська	1,011	19	Харківська	0,980
7	Запорізька	1,068	20	Херсонська	1,108
8	Івано-Франківська	0,991	21	Хмельницька	0,926
9	Київська	0,893	22	Черкаська	0,991
10	Кіровоградська	1,023	23	Чернівецька	1,016
11	Луганська	1,046	24	Чернігівська	0,964
12	Львівська	0,887	25	Донецька	1,036
13	Миколаївська	1,013			

Поправочні коефіцієнти застосовуються в залежності від інших факторів, що суттєво впливають на визначення страхового ризику, та конкретних умов Договору страхування, зокрема:

Поправочний коефіцієнт	Діапазон значень
Розмір франшизи	0,5 - 5,0
Територія страхування (площа, кліматичні та географічні особливості адміністративно-територіального району, в якому знаходиться об'єкт страхування)	0,2 – 2,5
Розмір страхової суми	0,5 - 2,0
Збитковість	0,8 - 2,0
Порядок сплати страхового платежу	0,5 - 1,5

Обсяг страхового покриття (відшкодування непрямих збитків)	1,0 - 5,0
Обсяг страхового захисту (перелік страхових ризиків)	0,5 - 1,5
Інші фактори, що суттєво впливають на визначення страхового ризику	0,3 - 2,5

3. За договором страхування, укладеним на строк менше одного року, розмір страхового платежу визначається як добуток річного страхового платежу на коефіцієнт короткостроковості (Kt) залежно від строку дії договору страхування:

Строк дії договору страхування, місяців	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Коригуючий коефіцієнт Kt	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	0,70	0,75	0,80	0,85	0,90	0,95	1,00

4. Конкретний розмір страхового тарифу визначається в договорі страхування за згодою сторін.

Граничний розмір нормативних витрат на ведення справи становить 65% включно.

ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ МАШИН ТА ОБЛАДНАННЯ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Відповідно до Правил та цих Особливих умов добровільного страхування машин та обладнання (далі – Особливі умови) Страховик укладає договори добровільного страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 статті Закону України «Про страхування») (машин та обладнання) (далі – договір страхування) зі Страхувальниками.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, зазначеним у Правилах та договорі страхування (іншим, ніж залізничний, наземний, повітряний, водний транспорт (морський внутрішній та інші види водного транспорту), вантаж та багаж (вантажобагаж)). Договором страхування укладеним на підставі цих Особливих умов може бути передбачено, що предметом договору страхування є будь-які машини, апарати, прилади, різноманітне механічне та/або технологічне обладнання, у тому числі фундаменти застрахованих машин, верстатів і обладнання, а саме:

2.1.1. машини з вироблення енергії (парові котли, турбіни, генератори, двигуни тощо);

2.1.2. машини та установки для розподілу та передачі енергії (трансформатори, високовольтні щити, вимикачі, лінії електропередач підприємств тощо);

2.1.3. робочі та допоміжні машини (різноманітні верстати, насоси, компресори, мішалки, ємкості, преси тощо);

2.1.4. інші машини та/або обладнання, зазначені в договорі страхування.

2.2. Застрахованими вважаються машини та/або обладнання, зазначені в договорі страхування та/або додатках до нього.

2.3. Застрахованими за цими Особливими умовами можуть бути тільки ті машини та/або обладнання, які перебувають у робочому стані під постійним технічним наглядом.

Такими, що перебувають у робочому стані, вважаються ті машини та обладнання, монтаж яких цілком завершений та які після пусконаладжувальних робіт, успішних випробувань цілком підготовлені до експлуатації.

2.4. На страхування можуть прийматися як окремі машини та/або обладнання, так і повне машинне обладнання виробничої ділянки, цеху або заводу.

2.5. Машини та/або обладнання вважаються застрахованими під час їх використання за функціональним призначенням, зберігання, навантаження та розвантаження в межах місця дії договору страхування, демонтажу для очищення або проведення технічного обслуговування, планових, поточних, середніх та капітальних ремонтів і їх наступного повторного монтажу, якщо інше не передбачено договором страхування.

2.6. Якщо інше не передбачено договором страхування, на страхування не приймаються:

2.6.1. Троси, матриці, ланцюги, ремені, конвеєрні та інші стрічки, сита, шланги, шипи, гусениці, кабелі, візерункоутворювальні вали, пуансоны.

2.6.2. Предмети із скла, кераміки, деревини, а також гумові шини.

2.6.3. Ливарні форми, штампи, кліше, дробильні молотки.

2.6.4. Паливо-мастильні матеріали, газ, охолоджувальні рідини, каталізатори, інші хімікати, фільтри, фільтрувальні та інші допоміжні матеріали.

2.6.5. Інструменти всіх видів, наприклад, свердла, відбійні молотки, ножі, зуби, різальні полотна, полотна пил та шліфувальні диски.

2.6.6. Футерування печей кладкою, топки, колосники та сопла.

2.6.7. Інші предмети (деталі), які у зв'язку з їх експлуатацією та/або за характером матеріалу значною мірою схильні до зносу та амортизації, або підлягають періодичній заміні, або строк експлуатації яких значно менший від строку служби машини (обладнання).

2.7. Якщо це передбачено договором страхування, страхове відшкодування по деталях та частинах, зазначених у п.п.2.6.1-2.6.7 цих Особливих умов виплачується, якщо вони були пошкоджені та/або знищені разом з основними вузлами та агрегатами застрахованих машин та/або обладнання.

2.8. Якщо передбачено договором страхування, то підлягають відшкодуванню додаткові витрати Страхувальника за наслідками страхових випадків, наприклад: витрати на оплату термінових відновлюваних робіт, рятування застрахованого майна, витрат на розчищення території від уламків тощо.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. За цими Особливими умовами, крім ризиків, зазначених у п.3.1 Правил, **страховими ризиками є:**

3.1.1. непередбачувані поломки або дефекти, помилки в конструкції та розрахунках, помилки, що виникли у процесі виготовлення та монтажу;

3.1.2. дефекти лиття або використаного матеріалу;

3.1.3. помилки, що виникли в процесі обслуговування, необережність або недбалість обслуговуючого персоналу;

3.1.4. гідравлічний удар або недостача води в резервуарах (казанах), які працюють за допомогою пари або рідини;

3.1.5. фізичний вибух (раптовий розрив працюючої під тиском машини (казана, резервуара, що працює під тиском, тощо) внаслідок впливу внутрішнього тиску пару, газу або рідини, що призвело до фізичного руйнування будь-якої частини машини та викиду робочого тіла машини);

3.1.6. коротке замикання, перевантаження в електромережі, падіння напруги та інші електричні ризики;

3.1.7. перевантаження, перегрів, вібрації, розлади, заклинювання, засмічення сторонніми предметами, дія відцентрової сили або втома матеріалу;

3.1.8. розрив тросів та ланцюгів, падіння застрахованих предметів, їх удару об інші предмети та інші механічні пошкодження;

3.1.9. виходу з ладу вимірювальних приладів, контрольних систем і систем безпеки;

3.1.10. буря, мороз, льодохід.

3.2. Конкретний перелік страхових ризиків за кожним окремим договором страхування визначається Страхувальником та Страховиком та зазначається в договорі страхування. Кожний з ризиків вважається застрахованим, якщо він прямо зазначений в договорі страхування.

3.3. **Страховим випадком** є пошкодження (відмова, поломка) або знищення застрахованих машин (частин застрахованих машин) унаслідок раптового та непередбачуваного впливу на них зовнішнього або внутрішнього фактора, зазначеного в п.3.1. цих Особливих умов та передбаченого у договорі страхування, за умови, що ця подія відповідає таким вимогам:

1) пошкодження (відмова, поломка) або знищення застрахованих машин та/або обладнання відбулося протягом строку дії договору страхування та у місці дії договору страхування;

2) безпосередньою причиною пошкодження (відмови, поломки) або знищення застрахованих машин не є вплив на них будь-якого із виключених факторів, зазначених у п.4 цих Особливих умов та виключень, погоджених сторонами договору страхування під час його укладення;

3) у результаті пошкодження (відмови, поломки) або знищення застрахованих машин Страхувальник (Вигодонабувач) зазнав або повинен зазнати витрати на відновлення або заміну пошкодженої (знищеної) машини та/або обладнання.

3.4. Згідно з цими Особливими умовами Страховик відшкодовує збитки "З відповідальністю за усі ризики" або "З відповідальністю за окремі ризики".

3.4.1. При страхуванні "З відповідальністю за усі ризики" Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що виникають внаслідок знищення, втрати або пошкодження застрахованого майна від будь-якої непередбаченої та раптової події, яка не підпадає під виключення зі страхових випадків або обмеження страхування, передбачених Правилами, цими Особливими умовами або договором страхування.

3.4.2. При страхуванні "З відповідальністю за окремі ризики", до страхових ризиків відносяться ризики, зазначені в п.3.1 Правил, п.3.1 цих Особливих умов та передбачені договором страхування.

4. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

4.1. Крім виключень зі страхових випадків та обмежень страхування, зазначених у п.5 Правил, за цими Особливими умовами до страхових випадків не відносяться і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника виникли внаслідок:

4.1.1. подій, що не обумовлені як страховий ризик у договорі страхування, в тому числі ризиками, які покриваються іншими видами страхування;

4.1.2. будь-яких дефектів машин та/або обладнання, що були на момент укладення договору страхування та мали бути відомі Страхувальнику;

4.1.3. безпосередньо впливу експлуатаційних факторів (корозії, ерозії, накипу, кавітації, іржі, зносу тощо) або інших природних властивостей (процесів), що притаманні застрахованим машинам та/або обладнанню, а також пошкодження гризунами, комахами, цвіллю, грибок; але якщо в результаті зносу застрахованого майна/предмета договору відбулося пошкодження інших застрахованих машин та/або обладнання або їх частин, то така подія визнається страховим випадком;

4.1.4. проведення випробувань або експериментальних робіт, за яких були навмисне завищені нормальні експлуатаційні навантаження;

4.1.5. помилок у конструкції, дефектів лиття та матеріалів, виробничих дефектів, якщо відповідальність за заподіяний збиток через гарантійні зобов'язання, законодавства або договору несе виробник або постачальник машин або особа, яка проводила їх ремонт або обслуговування.

4.2. При укладенні договору страхування можуть передбачатися додатково інші виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать законодавству та цим Правилам і зазначені у договорі страхування.

4.3. Окремі виключення із перерахованих у п.4.1 цих Особливих умов можуть не застосовуватися у договорі страхування.

5. СТРАХОВА СУМА

5.1. Страхова сума щодо застрахованих машин та/або обладнання зазначається в договорі страхування та встановлюється в розмірі нової відновлювальної вартості застрахованих машин та/або обладнання, якщо інше не передбачено договором страхування.

5.2. Під новою відновлювальною вартістю розуміють вартість нової одиниці обладнання, включаючи витрати на сплату митних платежів, транспортування та монтаж.

5.3. Якщо страхова сума, зазначена в договорі страхування, менша від відновлювальної вартості майна (страхування в частці), то Страховик виплачує страхове відшкодування в такому ж співвідношенні до розміру збитку, як страхова сума, що зазначена в договорі страхування, співвідноситься до відновлювальної вартості такого майна

(страхування за умовою "Пропорційна виплата"), якщо інше не передбачено договором страхування.

6. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

6.1. Машини вважаються застрахованими тільки під час їх перебування у місці дії договору страхування. Місцем дії договору страхування вважається територія, зазначена в договорі страхування (територія цеху, виробничої ділянки).

6.2. Якщо застраховані машини переміщують на іншу територію, то страхування не поширюється на переміщені машини.

6.3. Страхування переміщених машин може бути відновлено за згодою сторін після завершення їх монтажу, установлення, пусконаладжувальних робіт та випробувань на новому місці. Умови страхування переміщених машин визначаються додатковою угодою до договору страхування.

6.4. За особливою згодою сторін договором страхування може бути передбачено, що страховий захист діє щодо машин та/або обладнання, що тимчасово у зв'язку із проведенням чищення, огляду, технічного обслуговування, поточного або капітального ремонту та інших профілактичних робіт, переміщується на склад або до ремонтної майстерні поза межами місця дії договору страхування. Страховий захист може надаватися на період перебування такого майна поза місцем дії договору страхування.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ

7.1. Розмір збитку визначається:

7.1.1. У разі повного знищення застрахованої машини та/або обладнання – у розмірі її дійсної (фактичної) вартості, розрахованої на дату настання страхового випадку, включаючи витрати, пов'язані з демонтажем, у межах страхової суми, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

У випадку знищення застрахованої машини та/або обладнання сума страхового відшкодування зменшується на вартість залишків майна, що придатні для подальшого використання або реалізації. Страхувальник не має права відмовлятися від таких залишків майна. Вартість залишків майна визначається на підставі ціни продажу таких залишків у цій місцевості.

Якщо це передбачено договором страхування, Страховик має право виплатити страхове відшкодування в розмірі страхової суми. При цьому залишки майна, що придатні для подальшого використання або реалізації, передаються представнику Страховика або Страховику на його вимогу.

7.1.2. У разі пошкодження застрахованої машини та/або обладнання – у розмірі витрат на її відновлення до стану, в якому вона перебувала безпосередньо перед настанням страхового випадку, розмір яких погоджено сторонами, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

7.2. Витрати на відновлення включають:

7.2.1. витрати на демонтаж та монтаж пошкодженої машини та/або обладнання.

7.2.2. витрати на транспортування матеріалів, вузлів, деталей або самих машин та/або обладнання до місця проведення відновлювальних/ремонтних робіт,

7.2.3. витрати на матеріали, деталі та запасні частини, що потрібні для ремонту;

7.2.4. витрати на оплату ремонтних робіт з відновлення пошкодженої машини та/або обладнання;

7.2.5. митні збори та інші витрати, якщо це передбачено договором страхування та ці витрати включено в страхову суму.

7.3. Якщо під час виконання ремонту провадиться модернізація пошкодженої машини, застосовуються деталі, вузли, агрегати та матеріали, що мають поліпшені характеристики (якість, строк служби, потужність тощо), страхове відшкодування виплачується в розмірі витрат на ремонт, якби він провадився із застосуванням деталей,

вузлів, агрегатів і матеріалів, аналогічних за своїми характеристиками деталям, вузлам, агрегатам та матеріалам, які були встановлені на застрахованій машині на дату настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

7.4. Страховик відшкодовує витрати на ремонт лише за умови, що ремонт проведений або буде проведений, і Страхувальник надав або зобов'язується надати документи, що підтверджують проведення ремонту та заміну пошкоджених деталей, вузлів, агрегатів.

7.5. До витрат на відновлення не належать:

7.5.1. додаткові витрати, зумовлені конструктивними змінами або підвищенням якості застрахованих машин та/або обладнання;

7.5.2. витрати, зумовлені тимчасовим або допоміжним ремонтом, витрати на профілактичний ремонт та обслуговування застрахованих машин та/або обладнання, а також інші витрати, що були проведені незалежно від страхового випадку;

7.5.3. витрати, що не враховувалися при визначенні страхової суми і не були включені до неї під час укладення договору страхування;

7.5.4. вартість матеріалів, деталей, запасних частин, що були замінені, у разі можливості їх відновлювального ремонту (приведення до стану придатності для подальшого використання);

7.5.5. збитки внаслідок втрати товарного вигляду застрахованих машин та/або обладнання;

7.5.6. витрати на демонтаж і повторний монтаж машинного обладнання, дроблення, руйнування або відновлення елементів будинку або розширення проходів;

7.5.7. інші витрати, що перевищують межу потрібних.

7.6. Додаткові витрати, пов'язані з терміновістю проведення робіт, експрес-доставкою запасних частин або машин підлягають відшкодуванню, якщо це передбачено договором страхування і в ньому зазначено відповідні ліміти відповідальності.

8. Якщо договором страхування не передбачено інше, то відносно цих Особливих умов в іншому діють Правила.

ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ОБЛАДНАННЯ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Відповідно до Правил та цих Особливих умов добровільного страхування електронного обладнання (далі – Особливі умови) Страховик укладає договори добровільного страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 статті Закону України «Про страхування») (електронного обладнання) (далі – договір страхування) зі Страхувальниками.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, зазначеним у Правилах та договорі страхування (іншим, ніж залізничний, наземний, повітряний, водний транспорт (морський внутрішній та інші види водного транспорту), вантаж та багаж (вантажобагаж)). Договором страхування укладеним на підставі цих Особливих умов може бути передбачено, що предметом договору страхування є електронне обладнання, апаратура, прилади, призначені для одержання, обробки, перетворення, передачі та зберігання інформації та даних, а саме:

- 2.1.1. обладнання систем зв'язку та передавання інформації;
- 2.1.2. засоби вимірювання, перевірки, діагностики, керування та контролю;
- 2.1.3. засоби обчислювальної техніки і телекомунікацій;
- 2.1.4. оргтехніка;
- 2.1.5. засоби автоматизації загальнопромислового та спеціального призначення;
- 2.1.6. засоби візуального та акустичного відображення інформації;
- 2.1.7. спеціалізоване електронне обладнання різного призначення;
- 2.1.8. інше електронне обладнання, зазначене в договорі страхування.

2.2. Застрахованим вважається електронне обладнання, зазначене в договорі страхування та/або додатках до нього.

2.3. Застрахованим за цими Особливими умовами може бути тільки те електронне обладнання, яке перебуває в робочому стані під постійним технічним наглядом.

Таким, що перебувають в робочому стані, вважається таке обладнання, монтаж якого цілком завершений та яке після пусканалагоджувальних робіт і успішних випробувань цілком підготовлене до експлуатації.

2.4. На страхування може прийматися як окреме електронне обладнання, так і електронне обладнання, пов'язане за функціональним призначенням та об'єднане в системи. У випадку страхування електронних систем та мереж застрахованими можуть бути всі пристрої та обладнання системи, включаючи обладнання телекомунікаційної механіки (шафи, стійки), компоненти кабельних систем та мереж зв'язку.

2.5. Електронне обладнання вважається застрахованим під час його використання за функціональним призначенням, зберігання, транспортування в межах місця дії договору страхування (в тому числі навантаження та розвантаження), демонтажу для очищення або проведення технічного обслуговування, планових, поточних, середніх та капітальних ремонтів і його наступного повторного монтажу, якщо інше не передбачено договором страхування.

2.6. Приміщення, у яких розміщується електронне обладнання (у разі внутрішнього установаження) та місця розміщення (у разі зовнішнього установаження), повинні відповідати вимогам стандартів, норм і правил експлуатації електронного обладнання.

2.7. Якщо це передбачено договором страхування, застрахованим може бути:

2.7.1. додаткове обладнання, запасні частини та вузли або їх запаси на складі;

2.7.2. нестационарне електронне обладнання:

а) пересувне (мобільне) електронне обладнання – електронні пристрої, встановлені на транспортних засобах та призначені для експлуатації під час їх розміщення на транспортному засобі;

б) переносне електронне обладнання – електронні пристрої, що допускають експлуатацію під час перенесення людиною;

2.7.3. зовнішні (переносні) носії інформації (оптичні, магнітні та електронні засоби зберігання інформації), а також інформація, що на них зберігається;

2.7.4. зовнішня проводка та зовнішні спорудження (антени, шогли тощо);

2.7.5. підземні кабелі.

2.8. Якщо інше не передбачено договором страхування, на страхування не приймаються:

2.8.1. предмети, що підлягають періодичній заміні: стрічки, плівки, кліше тощо;

2.8.2. предмети, які за своїм призначенням або особливими якостями схильні до швидкого зносу: лампи накаливання, джерела випромінювання, запобіжники, фільтри, прокладки, реміні тощо;

2.8.3. матеріали, що витрачаються в процесі виробництва: хімікалії, фільтрувальні, охолоджувальні, очищувальні та змащувальні матеріали.

Якщо це передбачено договором страхування, страхове відшкодування за деталями та частинами, зазначеними в п.п.2.8.1-2.8.3 цих Особливих умов виплачується, якщо вони були пошкоджені та/або знищені разом із основними вузлами та агрегатами застрахованого електронного обладнання.

2.9. Якщо це передбачено умовами договору страхування, то можуть бути застраховані додаткові витрати Страховальника за наслідками страхових випадків, наприклад, витрати на оплату термінових відновлюваних робіт, термінового перевезення частин та/або матеріалів, потрібних для відновлювальних робіт, рятування застрахованого майна, витрат на розчищення території від уламків тощо.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. За цими Особливими умовами, крім ризиків, зазначених у п.3.1 Правил, **страховими ризиками є:**

3.1.1. непередбачувані поломки або дефекти, помилки в конструкції та розрахунках, помилки, допущені під час виготовлення та монтажу;

3.1.2. дефекти використаного матеріалу;

3.1.3. помилки, допущені під час обслуговування, необережність або недбалість обслуговуючого персоналу;

3.1.4. коротке замикання, перевантаження в електромережі, падіння напруги, раптове припинення подачі електроенергії з мережі енергопостачання та інші електричні ризики;

3.1.5. вихід з ладу систем кондиціонування повітря.

3.2. Конкретний перелік страхових ризиків за кожним окремим договором страхування визначається Страховальником та Страховиком та зазначається в договорі страхування. Кожний з ризиків вважається застрахованим, якщо він прямо зазначений в договорі страхування.

3.3. **Страховим випадком є** пошкодження (відмова, поломка) або знищення застрахованого електронного обладнання (його частин) унаслідок раптового та непередбачуваного впливу на нього зовнішнього або внутрішнього фактора, зазначеного в п.3.1 цих Особливих умов та передбаченого у договорі страхування, за умови, що ця подія відповідає таким вимогам:

а) пошкодження (відмова, поломка) або знищення застрахованого електронного обладнання відбулося протягом строку дії договору страхування та у місці (території) дії договору страхування;

б) безпосередньою причиною пошкодження (відмови, поломки) або знищення застрахованого електронного обладнання не є вплив на них будь-якого із виключених факторів, зазначених у п.4 цих Особливих умов та виключень, погоджених сторонами договору страхування під час його укладення;

в) у результаті пошкодження (відмови, поломки) або знищення застрахованого електронного обладнання Страхувальник (Вигодонабувач) зазнав або повинен зазнати витрат на відновлення або заміну пошкодженого (знищеного) обладнання.

3.4. Згідно з цими Особливими умовами Страховик відшкодовує збитки "З відповідальністю за усі ризики" або "З відповідальністю за окремі ризики".

3.4.1. При страхуванні "З відповідальністю за усі ризики" Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що виникають внаслідок знищення, втрати або пошкодження застрахованого майна від будь-якої непередбаченої та раптової події, яка не підпадає під виключення зі страхових випадків або обмеження страхування, передбачених Правилами, цими Особливими умовами або договором страхування.

3.4.2. При страхуванні "З відповідальністю за окремі ризики", до страхових ризиків відносяться ризики, зазначені в п.3.1 Правил, п.3.1 цих Особливих умов та передбачені договором страхування.

4. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

4.1. Крім виключень зі страхових випадків та обмежень страхування, зазначених у п.5 Правил, за цими Особливими умовами до страхових випадків не відносяться і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника виникли внаслідок:

4.1.1. подій, не обумовлених як страховий ризик у договорі страхування, в тому числі ризиками, які покриваються іншими видами страхування;

4.1.2. будь-яких дефектів застрахованого електронного обладнання, що сталися на момент укладення договору страхування та мали бути відомі Страхувальнику;

4.1.3. безпосереднього впливу експлуатаційних факторів (корозії, зносу тощо), забруднення та інших наслідків нормальної експлуатації застрахованих електронних пристроїв, поступової втрати ними своїх корисних властивостей, а також тривалого впливу кліматичних та погодних умов, звичайних для цієї місцевості;

4.1.4. гніздування, зараження паразитами, пошкодження або забруднення продуктами життєдіяльності комах, птахів, гризунів та інших тварин;

4.1.5. дефектів зовнішнього вигляду, що не порушують нормального функціонування застрахованого електронного обладнання (подряпин та потертостей на полірованих, лакованих тощо поверхнях, ум'ятин, відколів, тріщин тощо);

4.1.6. забруднення застрахованого електронного обладнання небезпечними речовинами (радіоактивними, хімічними, біологічними);

4.1.7. проведення випробувань або експериментальних робіт, при яких були навмисне завищені нормальні експлуатаційні навантаження.

4.2. При укладенні договору страхування можуть передбачатися додатково інші виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать законодавству та цим Правилам і зазначені у договорі страхування.

4.3. Окремі виключення із перерахованих у п.4.1 цих Особливих умов можуть не застосовуватися у договорі страхування.

5. СТРАХОВА СУМА

5.1. Страхова сума щодо застрахованого електронного обладнання зазначається в договорі страхування та встановлюється в розмірі нової відновлювальної вартості

застрахованого електронного обладнання, якщо інше не передбачено договором страхування.

5.2. Під новою відновлювальною вартістю розуміють вартість нової одиниці обладнання, включаючи витрати на сплату митних платежів, транспортування та монтаж.

5.3. Якщо страхова сума, зазначена в договорі страхування, менша від відновлювальної вартості майна (страхування в частці), то Страховик виплачує страхове відшкодування в такому ж співвідношенні до розміру збитку, як страхова сума, що зазначена в договорі страхування, співвідноситься до відновлювальної вартості такого майна (страхування за умовою "Пропорційна виплата"), якщо інше не передбачено договором страхування.

6. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

6.1. Обладнання вважається застрахованими тільки під час його перебування у місці дії договору страхування.

6.2. Місцем (територією) дії договору страхування вважається:

6.2.1. для стаціонарного електронного обладнання – місце його фізичного перебування (розміщення). Стаціонарні електронні пристрої вважаються застрахованими тільки на території, зазначеній в договорі страхування. Якщо їх переміщують на іншу територію, то страхування не поширюється на переміщене електронне обладнання;

6.2.2. для пересувного (мобільного) електронного обладнання – транспортний засіб (транспортні засоби), на якому встановлено це обладнання та територія використання транспортного засобу. Якщо його переміщують на інші транспортні засоби, або за межі території використання транспортного засобу (на іншу територію), договір страхування щодо переміщеного електронного обладнання не діє;

6.2.3. для переносного електронного обладнання – територія, зазначена в договорі страхування (місце фізичного перебування, розміщення). Якщо його переміщують за межі місця дії договору страхування (на іншу територію), договір страхування щодо переміщеного електронного обладнання не діє.

6.3. Страхування переміщеного стаціонарного або пересувного електронного обладнання може бути відновлено за згодою сторін після завершення їх монтажу, встановлення, пусконаладжувальних робіт та випробувань на новому місці. Умови страхування переміщеного електронного обладнання визначаються додатковою угодою до договору страхування.

6.4. За особливою згодою сторін договором страхування може бути передбачено, що страховий захист діє щодо електронного обладнання, що тимчасово, у зв'язку із проведенням чищення, огляду, технічного обслуговування, поточного або капітального ремонту та інших профілактичних робіт, переміщується на склад або до ремонтної майстерні поза межами місця страхування. Страховий захист може надаватися як на період перебування такого майна поза місцем страхування, так і на період його перевезення з місця страхування або до місця страхування.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ

7.1. Розмір збитку визначається:

7.1.1. у разі повного знищення застрахованого електронного обладнання – в розмірі його дійсної (фактичної) вартості, розрахованої на дату настання страхового випадку, включаючи витрати, пов'язані з демонтажем, у межах страхової суми, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

У випадку знищення застрахованої машини та/або обладнання сума страхового відшкодування зменшується на вартість залишків майна, що придатні для подальшого використання або реалізації. Страхувальник не має права відмовлятися від таких залишків майна. Вартість залишків майна визначається на підставі ціни продажу таких залишків у цій місцевості.

Якщо це передбачено договором страхування, Страховик має право виплатити страхове відшкодування в розмірі страхової суми. При цьому залишки майна, що придатні для подальшого використання або реалізації, передаються представнику Страховика або Страховику на його вимогу;

7.1.2. у разі пошкодження застрахованого електронного обладнання – у розмірі витрат на його відновлення до стану, в якому воно перебуває безпосередньо перед настанням страхового випадку, розмір яких погоджено сторонами, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

7.2. Витрати на відновлення включають:

7.2.1. витрати на демонтаж та монтаж пошкодженого застрахованого електронного обладнання;

7.2.2. витрати на транспортування матеріалів, вузлів, деталей або самого застрахованого електронного обладнання до місця виконання відновлювальних/ ремонтних робіт;

7.2.3. витрати на матеріали, деталі та запасні частини, що потрібні для ремонту;

7.2.4. витрати на оплату ремонтних робіт з відновлення пошкодженого застрахованого електронного обладнання;

7.2.5. митні збори та інші витрати, якщо це передбачено договором страхування та ці витрати включені в страхову суму.

7.3. Якщо під час виконання ремонту проводиться модернізація пошкодженого застрахованого електронного обладнання, застосовуються деталі, вузли, агрегати та матеріали, що мають поліпшені характеристики (якість, строк служби, потужність тощо), страхове відшкодування виплачується в розмірі витрат на ремонт, якби він провадився із застосуванням деталей, вузлів, агрегатів і матеріалів, аналогічних за своїми характеристиками деталям, вузлам, агрегатам та матеріалам, які були встановлені на застрахованому електронному обладнанні на дату страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

7.4. Страховик відшкодовує витрати на ремонт лише за умови, що ремонт проведений або буде проведений, і Страхувальник надав або зобов'язується надати документи, що підтверджують проведення ремонту та заміну пошкоджених деталей, вузлів, агрегатів.

7.5. Витратами на відновлення не вважаються:

7.5.1. додаткові витрати, зумовлені конструктивними змінами або підвищенням якості застрахованого електронного обладнання;

7.5.2. витрати, зумовлені тимчасовим або допоміжним ремонтом, витрати на профілактичний ремонт та обслуговування застрахованого електронного обладнання, а також інші витрати, що були проведені незалежно від страхового випадку;

7.5.3. витрати, що не враховувалися при визначенні страхової суми і не були включені до неї під час укладення договору страхування;

7.5.4. вартість матеріалів, деталей, запасних частин, що були замінені, у разі можливості їх відновлювального ремонту (приведення до стану придатності для подальшого використання);

7.5.5. збитки внаслідок втрати товарного вигляду застрахованого електронного обладнання;

7.5.6. інші витрати, що перевищують межу потрібних.

7.6. Додаткові витрати, зв'язані з терміновістю проведення робіт, експрес-доставкою запасних частин підлягають відшкодуванню, якщо це передбачено договором страхування та у ньому зазначені відповідні ліміти відповідальності.

8. Якщо договором страхування не передбачено інше, то відносно цих Особливих умов в іншому діють Правила.

ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПЕРЕСУВНИХ МАШИН

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Відповідно до Правил та цих Особливих умов добровільного страхування пересувних машин (далі – Особливі умови) Страховик укладає договори добровільного страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 статті Закону України «Про страхування») (пересувних машин) (далі – договір страхування) зі Страхувальниками.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, зазначеним у Правилах та договорі страхування (іншим, ніж залізничний, наземний, повітряний, водний транспорт (морський внутрішній та інші види водного транспорту), вантаж та багаж (вантажобагаж)). Договором страхування укладеним на підставі цих Особливих умов може бути передбачено, що предметом договору страхування є машини, стаціонарно встановлені на пересувних механічних транспортних засобах, самохідні або пересувні машини, призначені для роботи під час їх експлуатації на різних об'єктах, а саме:

2.1.1. трактори, самохідна дорожня та будівельна техніка (машини);

2.1.2. сільськогосподарська техніка (комбайни тощо) (за виключенням страхування під час участі її в дорожньому русі);

2.1.3. інші машини, призначені для роботи під час їх експлуатації на різних об'єктах.

2.2. Разом з пересувною машиною також можуть бути застраховані додаткове обладнання, приладдя та запасні частини до неї, якщо вони безпосередньо та винятково використовуються разом з пересувною машиною і окремо зазначені в договорі страхування.

2.3. Пересувні машини вважаються застрахованими під час їх використання за функціональним призначенням, зберігання, переміщення в межах місця дії договору страхування, а саме: будівельного майданчика, заводу тощо (включаючи навантаження та розвантаження), демонтажу з метою переміщення, очищення, проведення технічного обслуговування або планово-попереджувальних ремонтів і їх наступного повторного монтажу, якщо інше не передбачено договором страхування.

2.4. Пересувні машини, які монтуються в перший раз, вважаються застрахованими тільки з моменту повного завершення їх монтажу, пусконаладжувальних робіт і, якщо це передбачено, успішного завершення їх випробувань.

2.5. Страхування за цими Особливими умовами не поширюється на:

2.5.1. Транспортні засоби, призначені винятково для перевезень пасажирів, включаючи мотоцикли та мопеди.

2.5.2. Пересувні машини, призначені для участі в змаганнях або інших спортивних заходах.

2.5.3. Повітряні судна, морські або річкові судна, інші плавучі засоби, а також пересувні машини, встановлені на цих об'єктах.

2.5.4. Майно працівників Страхувальника.

2.5.5. Основні та допоміжні матеріали, що витрачаються в процесі експлуатації пересувних машин, такі як паливо, масло, хімікалії, каталізатори, фільтрувальні, охолоджувальні, очищувальні та мастильні матеріали.

2.5.6. Змінні деталі та інструмент усіх видів (свердла, різці, фрези, ножі, пилки, шліфувальні кола тощо).

2.5.7. Гусеничні стрічки, сита, шланги, фільтри, канати, ремені, щітки, автомобільні шини, ланцюги, кабелі та інші деталі або предмети, що швидко зношуються, яких протягом експлуатації пересувної машини потрібно неодноразово замінювати.

2.6. Однак, якщо деталі та предмети, зазначені в п.п.2.5.6-2.5.7 цих Особливих умов, були пошкоджені або знищені разом з іншими частинами пересувної машини в результаті настання страхового випадку, то страхове відшкодування за цими деталями і предметами підлягає виплаті.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. За цими Особливими умовами, крім ризиків, зазначених у п.3.1 Правил, **страховим ризиком** може бути:

3.1.1. аварія – заподіяння пересувній машині ззовні раптової та непередбачуваної шкоди, що є прямим наслідком:

а) наїзду на застраховану пересувну машину наземних транспортних засобів; зіткнення застрахованої пересувної машини з нерухомими або рухомими предметами (транспортними засобами, спорудами, тваринами та іншими перешкодами);

б) падіння, перекидання або перевертання застрахованої пересувної машини;

в) падіння будь-якого предмета на застраховану пересувну машину або удару по ній будь-яким предметом.

3.2. Конкретний перелік страхових ризиків за кожним окремим договором страхування визначається Страхувальником та Страховиком та зазначається в договорі страхування. Кожний з ризиків вважається застрахованим, якщо він прямо зазначений в договорі страхування.

3.3. **Страховим випадком** є пошкодження, знищення та/або втрата пересувної машини внаслідок подій, що передбачені договором страхування, відбулися під час дії договору страхування та не підпадають під виключення або обмеження страхування.

4. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

4.1. Крім виключень зі страхових випадків та обмежень страхування, зазначених у п.5 Правил, за цими Особливими умовами до страхових випадків не відносяться і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника виникли внаслідок:

4.1.1. дефектів та/або пошкоджень застрахованих пересувних машин, що існували ще до моменту укладення договору страхування, які були або повинні були бути відомими Страхувальнику або особам, відповідальним за експлуатацію застрахованих пересувних машин;

4.1.2. навмисних дій осіб, відповідальних за експлуатацію застрахованих пересувних машин;

4.1.3. внутрішніх поломок (відмов) пересувних машин, їх вузлів, агрегатів або деталей, що виникли з будь-яких причин, включаючи, але не обмежуючись, унаслідок:

а) впливу низьких температур;

б) нестачі води, палива або мастильних речовин;

в) природного зносу та інших наслідків нормальної експлуатації.

Однак, якщо внутрішня поломка (відмова) пересувної машини або її вузлів, агрегатів, деталей призводить до заподіяння збитку пересувній машині внаслідок дії застрахованого ризику (відповідно до п.3.1.1 цих Особливих умов), такий збиток підлягає відшкодуванню Страховиком. При цьому Страховик не відшкодовує витрати Страхувальника на усунення внутрішньої поломки (відмови) пересувної машини або її вузлів, агрегатів, деталей.

4.2. Не визнається страховим випадком і не покривається страхуванням пошкодження або знищення застрахованих пересувних машин, що відбулися:

4.2.1. під час транспортування застрахованих пересувних машин водним, повітряним транспортом або по залізничних коліях загального користування, автотранспортом на платформах, якщо інше не передбачено договором страхування;

4.2.2. під час переміщення застрахованих пересувних машин по автомобільних дорогах загального користування або під час їх стоянки (зупинки) на автомобільних дорогах загального користування, якщо інше не передбачено договором страхування.

Вищевказане виключення не застосовується до пересувних машин, що виконують роботи з будівництва або ремонту доріг та/або пересувних машин, що перебувають на будівельних площадках (площадках для проведення робіт), якщо виконуються всі вимоги Правил дорожнього руху щодо оснащення пересувних машин спеціальними сигналами, та/або площадок для провадження робіт відповідними знаками, сигнальними вогнями, направляючими та/або огорожувальними пристроями;

4.2.3. під час експлуатації пересувних машин, що явно потребують ремонту (тобто необхідність ремонту цих пересувних машин була або повинна була бути відома Страхувальнику або особам, відповідальним за їх експлуатацію).

Однак обов'язок Страховика виплачувати страхове відшкодування зберігається, якщо Страхувальник доведе, що знищення або пошкодження пересувної машини ніяк не пов'язані з необхідністю її ремонту;

4.2.4. під час керування пересувною машиною особою, яка перебуває в стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння;

4.2.5. під час участі пересувних машин в експериментах або випробуваннях;

4.2.6. під час використання пересувних машин, експлуатація яких заборонена за розпорядженням відповідних державних органів;

4.2.7. під час використання пересувних машин для підземних або тунельних робіт, якщо інше не передбачено договором страхування;

4.2.8. під час використання пересувних машин для будівництва гідротехнічних споруджень або для роботи на надводних або підводних спорудженнях, якщо інше не передбачено договором страхування.

4.3. Не підлягають відшкодуванню Страховиком збитки Страхувальника, відповідальність за які на підставі гарантійних зобов'язань, закону або договору несе виробник пересувних машин, їх постачальник або організація, що проводила їх ремонт або технічне обслуговування.

4.4. При укладенні договору страхування можуть передбачатися додатково інші виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать законодавству та цим Правилам і зазначені у договорі страхування.

4.5. Окремі виключення із перерахованих у п.п.4.1-4.3 цих Особливих умов можуть не застосовуватися у договорі страхування.

5. Якщо договором страхування не передбачено інше, то відносно цих Особливих умов в іншому діють Правила.

ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Відповідно до Правил та цих Особливих умов добровільного страхування земельних ділянок (далі – Особливі умови) Страховик укладає договори добровільного страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 статті Закону України «Про страхування») (земельних ділянок) (далі – договір страхування) зі Страхувальниками.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, зазначеним у Правилах та договорі страхування (іншим, ніж залізничний, наземний, повітряний, водний транспорт (морський внутрішній та інші види водного транспорту), вантаж та багаж (вантажобагаж)). Договором страхування укладеним на підставі цих Особливих умов може бути передбачено, що предметом договору страхування є земельні ділянки, що розташовані на території України.

2.2. За цими Особливими умовами не підлягає страхуванню майно, що перебуває на застрахованій земельній ділянці.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. За цими Особливими умовами **страховими ризиками** є:

3.1.1. пожежа, удар блискавки, вибух, падіння пілотованих та непілотованих літальних апаратів, частин їх конструкцій, а також космічних об'єктів;

3.1.2. стихійні явища (землетрус, зсув, осідання ґрунту, повінь тощо);

3.1.3. пошкодження водою із систем водопостачання, опалення, каналізації та аналогічних систем;

3.1.4. аварія або катастрофа, що призвели до раптового ненавмисного викиду забруднювальних речовин і забруднення ґрунту на застрахованій земельній ділянці;

3.1.5. протиправні дії третіх осіб.

3.2. Конкретний перелік страхових ризиків за кожним окремим договором страхування визначається Страхувальником і Страховиком та зазначається в договорі страхування. Кожний з ризиків вважається застрахованим, якщо це прямо зазначено в договорі страхування.

3.3. **Страховим випадком** є пошкодження або знищення земельної ділянки внаслідок подій, що передбачені договором страхування, відбулися під час дії договору страхування і не підпадають під виключення або обмеження страхування.

4. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

4.1. Крім виключень зі страхових випадків та обмежень страхування, зазначених у п.5 Правил, за цими Особливими умовами до страхових випадків не відносяться і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника виникли внаслідок:

4.1.1. дій органів державної влади та управління щодо вилучення земельних ділянок для державних і муніципальних потреб, уведення права обмеженого користування земельною ділянкою (сервітуту) і т. ін;

4.1.2. дій (бездіяльності) Страхувальника, що порушують чинне законодавство України або встановлені, загальноприйняті правила та умови використання земельної ділянки та розташованих на ній об'єктів;

4.1.3. дій Страхувальника, що потребують відповідних навичок та/або спеціальних дозволів, якщо останні не підтверджені встановленими документами;

4.1.4. дій (бездіяльності) працівників Страхувальника в стані алкогольного, токсичного або наркотичного сп'яніння, а також у стані, у якому вони не могли розуміти значення своїх дій або керувати ними;

4.1.5. протиправної діяльності Страхувальника (Вигодонабувача), а також діяльності, не пов'язаної з використанням земельної ділянки для цілей, зазначених у договорі страхування;

4.1.6. навмисних дій (бездіяльності) Страхувальника (Вигодонабувача), спрямованих на настання страхового випадку.

4.2. Страховий захист не поширюється на шкоду, заподіяну навколишньому природному середовищу (воді, повітрю, тваринам, птахам, зеленим насадженням, риbam, комахам тощо).

4.3. При укладенні договору страхування можуть передбачатися додатково інші виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать законодавству та цим Правилам і зазначені у договорі страхування.

4.4. Окремі виключення із перерахованих у п.п.4.1-4.2 цих Особливих умов можуть не застосовуватися у договорі страхування.

5. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ

5.1. Розмір збитку визначається Страховиком на підставі даних проведеного ним огляду пошкодженого майна, документів, отриманих від компетентних державних органів (Державного комітету України по земельних ресурсах, МНС, органів протипожежної служби, міліції, слідчих органів, суду, служб гідрометеорології тощо), з урахуванням вартості земельної ділянки.

5.2. Страхове відшкодування не може перевищувати розміру прямого збитку, заподіяного земельній ділянці. Страхове відшкодування виплачується в межах страхової суми з урахуванням зроблених раніше виплат.

5.3. У разі настання страхового випадку збиток визначається:

5.3.1. у випадку знищення земельної ділянки (коли неможливо надалі використовувати земельну ділянку для цілей, у яких вона використовувалася або призначалася для використання з моменту початку дії договору страхування до настання страхового випадку, а також коли витрати на приведення земельної ділянки до стану придатності для подальшого використання перевищують вартість земельної ділянки) – у розмірі вартості земельної ділянки, але не більше від страхової суми, зазначеної в договорі страхування;

5.3.2. у разі пошкодження земельної ділянки, коли витрати на її відновлення для цілей, у яких вона використовувалася або призначалася для використання, не перевищують вартості земельної ділянки – у розмірі витрат на її відновлення до стану, у якому вона перебувала з моменту початку дії договору страхування до настання страхового випадку.

5.4. Витрати на відновлення включають:

5.4.1. витрати на розчищення території від завалів конструкцій будинків, споруд та інших уламків у результаті подій, зазначених у п.3.1 цих Особливих умов;

5.4.2. витрати на розчищення території від бруду, наносів і відкладень у результаті стихійних явищ;

5.4.3. витрати на земляні роботи щодо засипання вирв, ям, тріщин, карстів та інших штучних і природних пустот;

5.4.4. видалення ґрунту в результаті подій, зазначених у п.3.1 цих Особливих умов;

5.4.5. відновлення ґрунту до первісного стану.

5.5. У всіх випадках, перерахованих у п.п.5.4.1-5.4.5 цих Особливих умов, покриваються витрати на транспортування, складування та утилізацію ґрунту, уламків та інших частин.

5.6. Витрати на відновлення не включають:

5.6.1. витрати, пов'язані зі змінами та/або поліпшенням предмета договору страхування;

5.6.2. витрати, зумовлені тимчасовим відновленням земельної ділянки;

5.6.3. інші витрати, що перевищують потрібні.

5.7. Усі витрати, зазначені в п.5.4 цих Особливих умов, оплачуються на підставі кошторисів (рахунків) організацій, що здійснюють такі роботи.

6. Якщо договором страхування не передбачено інше, то відносно цих Особливих умов в іншому діють Правила.

ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ МАЙНА У ХОЛОДИЛЬНИХ КАМЕРАХ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Відповідно до Правил та цих Особливих умов добровільного страхування майна у холодильних камерах (далі – Особливі умови) Страховик укладає договори добровільного страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 статті Закону України «Про страхування») (майна у холодильних камерах) (далі – договір страхування) зі Страхувальниками.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, зазначеним у Правилах та договорі страхування (іншим, ніж залізничний, наземний, повітряний, водний транспорт (морський внутрішній та інші види водного транспорту), вантаж та багаж (вантажобагаж)). Договором страхування укладеним на підставі цих Особливих умов може бути передбачено, що предметом договору страхування є таке майно:

2.1.1. заморожені, охолоджені або свіжі продукти харчування, що підлягають зберіганню в холодильних камерах (установках) при визначеному температурному режимі;

2.1.2. інші товари або продукти, що зберігаються в холодильних камерах (установках) при певній температурі та інших параметрах кліматичного режиму. При страхуванні таких товарів Страхувальник зобов'язаний до укладення договору страхування інформувати Страховика про причини, що викликають необхідність зберігання цих товарів в умовах спеціального температурного та/або кліматичного режиму та специфічні ризики, пов'язані з можливістю їх пошкодження або знищення внаслідок порушення температурного або кліматичного режиму.

2.2. Застрахованим вважається майно, зазначене в договорі страхування та/або додатках до нього.

2.3. Страховий захист відповідно до цих Особливих умов не поширюється на саме холодильне, інше допоміжне обладнання та інвентар, що забезпечують функціонування холодильної установки, а також холодоагент.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. За цими Особливими умовами, крім ризиків, зазначених у п.3.1 Правил, **страховим ризиком** є поломки холодильних камер (установок) внаслідок раптового та непередбачуваного для Страхувальника впливу на них внутрішніх або зовнішніх факторів за виключенням факторів, зазначених у п.4 цих Особливих умов.

3.2. **Страховим випадком** є пошкодження або знищення застрахованого майна внаслідок події, зазначеної в п.3.1 цих Особливих умов та передбаченої договором страхування, що мала місце під час дії договору страхування та не підпадає під виключення або обмеження страхування.

3.3. Якщо це особливо передбачено договором страхування, то підлягають відшкодуванню збитки, що виникли внаслідок:

3.3.1. раптового припинення подачі електричного струму;

3.3.2. пошкодження або знищення застрахованого майна, що зберігається в камерах із "контрольованою атмосферою".

Камерами з контрольованою атмосферою вважаються приміщення, у яких провадиться тривале зберігання майна в умовах, при яких забезпечується не тільки постійна температура зберігання, але і будь-які інші постійні параметри повітряно-газової суміші, такі як вологість, тиск, відмінний від звичайного повітря газовий склад суміші, граничні норми пилу або інших твердих компонентів у цій суміші або інші аналогічні параметри, і які відкриваються для вкладення та вилучення майна, що в них зберігається, тільки по суворо визначеному графіку, що не допускає порушень режиму зберігання.

4. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

4.1. Крім виключень зі страхових випадків та обмежень страхування, зазначених у п.5 Правил, за цими Особливими умовами до страхових випадків не відносяться і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника виникли внаслідок:

4.1.1. подій, не обумовлених, як страховий ризик в договорі страхування;

4.1.2. усадки, усушки, внутрішніх дефектів застрахованого майна, його псування або гниття, якщо вони не можуть бути усунені зберіганням в умовах постійного температурного режиму;

4.1.3. порушення правил та/або умов зберігання, застосування неправильного температурного режиму, а також недостатньої вентиляції приміщень холодильних камер (установок) або пошкодження упакування;

4.1.4. проведення тимчасового ремонту зазначених в договорі страхування холодильних камер (установок), якщо такий ремонт проводився без попереднього узгодження зі Страховиком;

4.1.5. поломки холодильних камер (установок) у результаті будь-яких дефектів, що існували на момент укладення договору страхування та про які Страхувальник знав або повинен був знати;

4.1.6. поломки холодильних камер (установок) внаслідок безпосереднього впливу експлуатаційних факторів (корозії, зносу тощо), забруднення та інших наслідків їх нормальної експлуатації, поступової втрати ними своїх корисних властивостей.

4.2. При укладенні договору страхування можуть передбачатися додатково інші виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать законодавству та цим Правилам і зазначені у договорі страхування.

4.3. Окремі виключення із перерахованих у п.4.1 цих Особливих умов можуть не застосовуватися у договорі страхування.

5. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

5.1. Майно вважається застрахованим тільки в тих приміщеннях (холодильних камерах, установках), які зазначені в договорі страхування (місце дії договору страхування).

5.2. Якщо застраховане майно вилучається з холодильних камер, що є місцем дії договору страхування, страховий захист припиняється, а збитки, завдані після вилучення застрахованого майна з місця дії договору страхування або до його вкладення до нього, страхуванням не покриваються та відшкодуванню не підлягають.

6. ПЕРІОД ОЧІКУВАННЯ

6.1. Під час укладення договору страхування на підставі цих Особливих умов у ньому передбачається період очікування.

6.2. Період очікування – це проміжок часу, протягом якого майно, що знаходиться на зберіганні у холодильних камерах (установках) не повинно псуватися після припинення або виходу з ладу холодильних камер (установок) за умови, що холодильна камера

(установка) протягом цього часу залишається постійно закритою. Тривалість періоду очікування для окремих категорій застрахованого майна встановлюється за погодженням сторін та зазначається у договорі страхування.

6.3. Якщо інше не передбачено договором страхування, збитки, завдані протягом періоду очікування внаслідок відхилень від заданих температур зберігання, страхуванням не покриваються та відшкодуванню не підлягають за виключенням випадків, коли вони були викликані:

6.3.1. потраплянням у холодильну камеру холодоагенту внаслідок його витоку або викиду;

6.3.2. випадковим заморожуванням продуктів, що перебувають на зберіганні.

7. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

7.1. На додаток до випадків, передбачених у п.12.2 Правил, Страхувальник зобов'язаний:

7.1.1. вести облік товарів, що перебувають на зберіганні в холодильних камерах (установках), фіксуючи в облікових документах дати вилучення товарів або вкладання їх на зберігання, їх найменування, кількість і вартість. При настанні події, що може бути визнана страховим випадком, надати Страховику відповідні дані обліку про наявність товарів у холодильних камерах (установках);

7.1.2. вести журнал режиму роботи кожної холодильної камери (установки) із зазначенням температур охолодження в камері, а також інших необхідних даних;

7.1.3. вживати усіх необхідних заходів щодо забезпечення нормальної роботи холодильної камери (установки) відповідно до рекомендацій її виробника, загальноприйнятих правил її експлуатації та вказівок органів державної інспекції або інших компетентних органів;

7.1.4. забезпечувати постійне технічне обслуговування холодильної камери (установки), контроль за її роботою та догляд за ним з боку кваліфікованого технічного персоналу;

7.1.5. при настанні події, що може бути визнана страховим випадком, забезпечити представникам Страховика доступ до місця дії договору страхування, а також до документів з обліку застрахованого майна, журналів режиму роботи холодильних камер (установок).

8. Якщо договором страхування не передбачено інше, то відносно цих Особливих умов в іншому діють Правила.

ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ РОБІТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Відповідно до Правил та цих Особливих умов добровільного страхування будівельно-монтажних робіт (далі – Особливі умови) Страховик укладає договори добровільного страхування майнам (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 статті Закону України «Про страхування») (майна у холодильних камерах) (далі – договір страхування) зі Страхувальниками.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, зазначеним у Правилах та договорі страхування (іншим, ніж залізничний, наземний, повітряний, водний транспорт (морський внутрішній та інші види водного транспорту), вантаж та багаж (вантажобагаж)). Договором страхування укладеним на підставі цих Особливих умов може бути передбачено, що предметом договору страхування є засоби проведення будівельно-монтажних робіт, що перебувають на будівельній площадці або в безпосередній близькості до неї.

2.2. Відповідно до цих Особливих умов застрахованими можуть бути:

2.2.1. Будівельні роботи, а саме: об'єкт будівництва (будівельні матеріали, конструкції, тощо), витрати на будівництво (витрати на заробітну плату, витрати на перевезення, на сплату мита, зборів тощо), а також будівельні матеріали та елементи, що постачаються замовником.

2.2.2. Монтажні роботи, включаючи об'єкти, що монтуються (об'єкт монтажу), витрати на монтаж (витрати на заробітну плату, витрати на перевезення, на сплату мита, зборів тощо), а також матеріали, обладнання та послуги, що надаються замовником.

2.2.3. Обладнання будівельного майданчика (тимчасові та допоміжні будинки і споруди, складські приміщення, рихтування, інженерні комунікації і т. ін.).

2.2.4. Об'єкти, які розташовані на будівельному майданчику або в безпосередній близькості до майданчика, що належать замовнику або підрядчику, за винятком об'єктів, визначених у п.2.2.2 цих Особливих умов.

2.2.5. Будівельні машини та устаткування: землерийна техніка та устаткування (бульдозери, екскаватори тощо), шляхова будівельна техніка (скрепери, асфальтоукладачі тощо), будівельна техніка та устаткування для проведення будівельно-монтажних робіт, закріплені на об'єкті будівництва (баштові крани, підйомники, бетоно-розчинозмішувачі тощо) і т. ін.

2.2.6. Витрати на розчищення місця дії договору страхування, зазначеного в договорі страхування, від уламків (залишків) майна, постраждалого внаслідок настання страхового випадку.

2.3. Майно, зазначене в п.п. 2.2–2.2.4 цих Особливих умов, далі разом іменуються як застраховане майно.

2.4. За погодженням сторін договором страхування може бути передбачено страхування післяпускових гарантійних зобов'язань. Страхування післяпускових гарантійних зобов'язань здійснюється тільки в межах укладеного зі Страховиком договору страхування будівельно-монтажних робіт, предметом якого є майнові інтереси Страхувальника або іншої особи, відповідальної за проведення будівельно-монтажних робіт,

пов'язані з володінням та/або користуванням та/або розпорядженням майном, що є об'єктом та/або засобами проведення будівельно-монтажних робіт та перебуває на будівельній площадці або в безпосередній близькості до неї.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ І СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. Страхуваними ризиками відповідно до цих Особливих умов є:

3.1.1. Вогневі ризики:

3.1.1.1. Пожежа.

3.1.1.2. Удар блискавки.

3.1.1.3. Вибух.

3.1.1.4. Падіння літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них.

3.1.2. Стихійні явища:

3.1.2.1. Буря, вихор, ураган, шторм, смерч, шквал.

3.1.2.2. Град.

3.1.2.3. Повінь, паводок, затоплення, водопілля.

3.1.2.4. Землетрус.

3.1.2.5. Осідання ґрунту.

3.1.2.6. Зсув, обвал.

3.1.2.7. Сніжна лавина.

3.1.2.8. Тиск снігового шару.

3.1.2.9. Підтоплення ґрунтовими водами

3.1.2.10. Інші стихійні явища (зокрема, сильне налипання мокрого снігу, сильна ожеледь, снігові замети, сильна хуртовина, сильний мороз, сильна спека, сильний туман, заморозки, засуха, сильна пилова (піщана) буря), якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування.

3.1.3. Пошкодження водою із систем водопостачання, опалення, каналізації та аналогічних систем.

3.1.4. Пошкодження водою зі спринклерних і дренчерних систем.

3.1.5. Протиправні дії третіх осіб:

3.1.5.1. Крадіжка з проникненням.

3.1.5.2. Грабіж або розбій.

3.1.5.3. Умисне знищення або пошкодження застрахованого майна.

3.1.5.4. Хуліганство.

3.1.5.5. Інші протиправні дії третіх осіб (зокрема, терористичний акт, масові заворушення, знищення або пошкодження майна, бандитизм, незаконне заволодіння транспортним засобом), якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування.

3.1.6. Наїзд транспортних засобів.

3.1.7. Вплив диму.

3.1.8. Звуковий удар.

3.1.9. Аварійні події.

3.1.10. Помилки, допущені під час виконання будівельних (монтажних) робіт.

3.1.11. Ненавмисні помилки персоналу:

3.1.11.1. Ненавмисні порушення норм і правил провадження робіт (помилки, неухважність, необережність тощо) особами, що проводять будівельно-монтажні роботи та не є відповідальними за їх організацію.

3.1.11.2. Помилки (недогляд, недбалість тощо) будівельного персоналу внаслідок недостатньої кваліфікації (некомпетентності).

3.2. Визначення страхових ризиків, передбачених у п.п.3.1.1–3.1.9 цих Особливих умов наведено в п.4 правил та п.10 цих Особливих умов.

3.3. Договір страхування може передбачати страхування від одного або декількох страхових ризиків, зазначених в п.3.1 цих Особливих умов.

3.4. Страхувим випадком за цими Особливими умовами є пошкодження, знищення та/або втрата застрахованого майна внаслідок настання події, відповідно до п.3.1 цих Особливих умов, передбаченої договором страхування (страхового ризику).

3.5. Згідно з цими Особливими умовами Страховик відшкодовує збитки «З відповідальністю за усі ризики» або «З відповідальністю за окремі ризики».

3.5.1. При страхуванні «З відповідальністю за усі ризики» Страховик відшкодовує Страхувальнику збитки, що виникають внаслідок знищення, втрати або пошкодження застрахованого майна від будь-якої непередбаченої та раптової події, яка не підпадає під виключення зі страхових випадків або обмеження страхування, передбачені цими Особливими умовами або договором страхування.

3.5.2. При страхуванні «З відповідальністю за окремі ризики», за цими Особливими умовами до страхових ризиків відносяться ризики, зазначені в п. 3.1 цих Особливих умов та передбачені договором страхування.

3.6. У разі страхування післяпускових гарантійних зобов'язань страхувим випадком є виникнення у Страхувальника додаткових витрат, зумовлених його обов'язком відшкодувати збиток, завданий побудованій ним будівлі (споруді) и змонтованому обладнанню, що виявилось наслідком недоліків, допущених під час проведення будівельно-монтажних, пусконаладжувальних та післяпускових гарантійних робіт, але виявлений у період післяпускових гарантійних зобов'язань.

3.7. Якщо це передбачено договором страхування, то в разі настання страхового випадку відшкодовуються необхідні та доцільні витрати Страхувальника, здійснені з метою запобігання або зменшення розміру збитків, в тому числі заходами пожежегасіння, та з метою рятуння застрахованого майна.

4. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

4.1. Крім виключень зі страхових випадків та обмежень страхування, зазначених у п.5 Правил, за цими Особливими умовами до страхових випадків не відносяться і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника виникли внаслідок:

4.1.1. Пошкодження або знищення застрахованого майна в період повного або часткового припинення робіт.

Під періодом повного припинення робіт розуміють період, коли відбувається припинення фінансування будівельно-монтажних робіт на невизначений час та об'єкти незавершеного будівництва консервуються.

Під періодом часткового припинення робіт розуміють період, коли відбувається тимчасове (до 3 (трьох) місяців) зупинення будівельно-монтажних робіт через припинення фінансування, перепроектування або з інших причин.

4.1.2. Недотримання Страхувальником або його представниками інструкцій та інших нормативних документів щодо збереження, експлуатації та обслуговування застрахованого майна, а також використання їх не за призначенням.

4.1.3. Невиконання Страхувальником або його представниками правил техніки безпеки і виконання будівельно-монтажних та інших робіт на об'єктах будівництва (монтажу).

4.1.4. Експериментальних або дослідницьких робіт, якщо інше не передбачено договором страхування.

4.1.5. Пред'явлення до Страхувальника вимоги щодо відшкодування неустойки (пені, штрафу, інших стягнень) у зв'язку з неякісним, неповним або несвоєчасним виконанням будівельно-монтажних робіт (наданих послуг) або через неякісне виконання, порушення, збитковість або припинення договорів (контрактів).

4.1.6. Загибелі, знищення, втрати, пошкодження планів, папок з документами, креслень, фотографій, зразків, макетів, цінних паперів, грошей, бухгалтерських та інших документів, що зберігалися на будівельному майданчику.

4.1.7. Внутрішніх несправностей будівельних машин та/або електричного обладнання, що виникли в процесі експлуатації, несправностей обладнання будівельного майданчика і будівельних машин або несправностей машин та пристроїв внаслідок експлуатації монтажного обладнання.

4.1.8. Протизаконних дій або бездіяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, в тому числі внаслідок видання протизаконних інструкцій, розпоряджень та інших законодавчих актів.

4.1.9. Здійснення Страхувальником, його представниками або іншою особою, яка зазначена в договорі страхування та бере участь у проведенні будівельно-монтажних робіт, діяльності, яка не обумовлена в ліцензії.

4.1.10. Залучення для проведення будівельно-монтажних робіт особи, що не має ліцензії або іншого спеціального дозволу на проведення такого виду робіт.

4.1.11. Знищення та/або пошкодження транспортних засобів, які мають дозвіл на експлуатацію на дорогах загального використання, плавучих засобів та літальних апаратів.

4.2. Не підлягають відшкодуванню:

4.2.1. Витрати на заміну, ремонт або усунення дефектних матеріалів, об'єктів або їх частин, витрати, які зумовлені недоліками будівельних робіт, якщо вони призводять до матеріального збитку. Однак це виключення поширюється лише безпосередньо на будівельні дефектні матеріали та/або об'єкти, але не виключає відшкодування збитку, заподіяного правильно спорудженим об'єктам та предметам внаслідок таких дефектів у матеріалах або роботах.

4.2.2. Додаткові витрати, що виникли внаслідок загибелі або пошкодження паливо-мастильних матеріалів, охолоджувальних рідин та/або інших допоміжних матеріалів, продукції, що вироблена або оброблюється застрахованими предметами договору.

4.2.3. Витрати на відшкодування моральної шкоди, упущеної вигоди.

4.2.4. Шкода, заподіяна навколишньому природному середовищу

4.2.5. Шкода, заподіяна життю, здоров'ю або майну третіх осіб, в тому числі життю, здоров'ю або майну працівників Страхувальника.

4.2.6. Збитки Страхувальника, виявлені лише в ході інвентаризації.

4.2.7. Штрафи, пені й інші стягнення.

4.3. Додаткові виключення зі страхових випадків та обмеження страхування за страховими ризиками наведені в п.5 Правил та п.4 і п.10 цих Особливих умов.

4.4. При укладенні договору страхування можуть передбачатися додатково інші виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать законодавству та цим Правилам і зазначені у договорі страхування.

4.5. Окремі виключення із перерахованих у п.4.1 цих Особливих умов можуть не застосовуватися у договорі страхування.

5. СТРАХОВА СУМА

5.1. Якщо інше не передбачено договором страхування, страхова сума (ліміти відповідальності) встановлюється, виходячи з такого:

5.1.1. У разі страхування за п. 2.2.1 цих Особливих умов – з повної проектної (кошторисної) вартості будівельних робіт по їх завершенні, включаючи вартість матеріалів, робіт, витрати на перевезення, на сплату мита, зборів, а також вартість матеріалу та будівельних елементів, що постачаються замовником.

5.1.2. У разі страхування за п. 2.2.2 цих Особливих умов – з повної проектної (кошторисної) вартості кожного об'єкта монтажу після завершення монтажу, включаючи вартість матеріалів, робіт, витрати по перевезенню, сплаті мита, зборів та інші витрати по монтажу.

5.1.3. У разі страхування за п.п. 2.2.3 – 2.2.5 цих Особливих умов – з дійсної вартості майна в місці його знаходження в день укладання договору страхування.

5.1.4. У разі страхування за п. 2.2.6 цих Особливих умов – з суми, узгодженої сторонами при укладанні договору страхування.

5.1.5. У разі страхування за п. 2.3 цих Особливих умов – з вартості об'єкта будівництва (монтажу) після завершення всіх будівельно-монтажних та пусконаладжувальних робіт, включаючи вартість матеріалів, робіт, митні збори та платежі, на підставі документів, що підтверджують їх вартість.

6. СТРОК ДІЇ, УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

6.1. Крім умов зазначених у п.9 Правил, додатково за цими Особливими умовами відносяться наступні умови строку та припинення дії договору страхування:

6.1.1. Договір страхування укладається на період виконання будівельно-монтажних робіт, зазначений у контракті на їх проведення (договорі будівельного підряду), якщо інше не передбачено договором страхування.

6.1.2. Якщо з будь-яких причин будівельні роботи будуть тимчасово припинені (через відсутність фінансування, перепроектування, невідповідних для будівництва погодних умов та ін.), Страхувальник зобов'язаний письмово сповістити Страховика про таке тимчасове припинення робіт протягом 3 (трьох) робочих днів з моменту такого припинення, якщо інше не передбачено договором страхування.

Якщо інше не передбачено договором страхування, у разі, якщо подія, що може бути визнана страховим випадком, настала у період такого тимчасового припинення робіт, така подія може бути не визнана Страховиком страховим випадком, а останній звільняється від обов'язку сплачувати страхове відшкодування.

За взаємною згодою сторін договір страхування може бути продовжений на строк їх тимчасового припинення, про що укладається додаткова угода.

6.1.3. Дія договору страхування припиняється щодо тих застрахованих об'єктів будівництва (монтажу) або їх частин, які прийняті або запущені в експлуатацію, з дати підписання Акта здачі-приймання або іншого аналогічного документа, а також щодо відповідних частин установки або машини у випадку, якщо частина установки або одна чи кілька машин піддаються пробному випробуванню, або вводяться в експлуатацію, що також має бути підтверджено документально, якщо інше не передбачено договором страхування. Це положення діє, крім тих випадків, коли договір страхування передбачає страхування післяпускових гарантійних зобов'язань.

6.1.4. Якщо в результаті прискорення робіт період страхування закінчується раніше від дати, зазначеної в договорі, страховий платіж поверненню не підлягає, якщо інше не передбачено договором страхування.

7. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

7.1. Місце (територія) дії договору страхування визначається при укладанні договору страхування та вказується в ньому.

7.2. Майно вважається застрахованим тільки під час його перебування у місці дії договору страхування. Місцем дії договору страхування вважається територія, зазначена в договорі страхування.

7.3. Майно, що переміщується з місця дії договору страхування внаслідок настання або безпосередньо перед настанням страхового випадку, також покривається страхуванням у випадку знищення, пошкодження або втрати в процесі такого переміщення.

7.4. У разі, якщо подія, що може бути визнана страховим випадком, настала щодо застрахованого майна, яке в момент настання такої події перебувало поза місцем дії договору страхування, така подія може бути не визнана Страховиком страховим випадком, а останній звільняється від обов'язку сплачувати страхове відшкодування.

8. ЗМІНА УМОВ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ, ЗМІНА СТУПЕНЯ СТРАХОВОГО РИЗИКУ

8.1. Зміни умов договору страхування в період його дії (зміни страхової суми, місця дії договору страхування і т.ін.) за згодою сторін вносяться шляхом укладання додаткової угоди до договору страхування або переукладання договору страхування.

8.2. Додаткова угода є невід'ємною частиною договору страхування і складається у кількості примірників договору страхування.

8.3. Протягом строку дії договору страхування Страхувальник зобов'язаний негайно, протягом 3 (трьох) робочих днів, як тільки це стане йому відомо (якщо інший строк не передбачено умовами договору страхування), письмово повідомити Страховика про всі істотні зміни ступеня ризику. Зміною ступеня ризику вважається будь-яка зміна даних або/та обставини, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику.

8.4. Обставинами, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику можуть бути :

а) заміна організації, яка виконує будівельно-монтажні роботи (підрядника, субпідрядника);

б) зміна строків проведення будівельно-монтажних робіт;

в) зміна умов охорони предмета договору, а також інших заходів безпеки та захисту застрахованого майна;

г) припинення (призупинення, анулювання) дії ліцензії особи, що виконує будівельно-монтажні роботи;

г) зміна технології проведення робіт порівняно з передбаченою проектом та/або будівельними нормами та/або правилами;

д) перепроєктування і т.ін.

8.5. Після отримання від Страхувальника заяви про зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику, Страховик протягом 5 (п'яти) робочих днів, якщо інший строк не передбачено договором страхування, оцінює вплив нових обставин на ступінь страхового ризику та приймає рішення про необхідність внесення змін до умов договору страхування або про дострокове припинення його дії або про продовження строку дії договору страхування на попередніх умовах.

8.6. У разі збільшення ступеня страхового ризику та внесення змін у договір страхування Страховик має право на отримання від Страхувальника додаткового страхового платежу.

8.7. У випадку відмови Страхувальника внести зміни до договору страхування та сплатити додатковий страховий платіж, Страховик має право достроково припинити дію договору страхування на підставі невиконання Страхувальником умов договору страхування відповідно до п.9.9 Правил.

8.8. Якщо ступінь ризику підвищиться і Страхувальник не сповістить про це Страховика, то в разі настання страхового випадку Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування за цим випадком або зменшити розмір страхового відшкодування.

9. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

9.1. На додаток до випадків, передбачених у п.12.2 Правил, Страхувальник зобов'язаний:

9.1.1. Повідомити Страховика в письмовій формі про часткове або повне припинення будівельно-монтажних робіт протягом 3 (трьох) робочих днів, якщо інше не обумовлено договором страхування, з моменту такого припинення.

9.2. Якщо договором страхування не передбачено інше, то відносно цих Особливих умов в іншому діють Правила.

10. ВИЗНАЧЕННЯ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ ТА ДОДАТКОВІ ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРАХОВИХ РИЗИКІВ

10.1. Пожежа.

10.1.1. Під пожежею розуміють горіння у формі відкритого полум'я або тління, що виникло не в спеціально відведеному для цього місці або поширилося за межі такого місця та здатне самостійно поширюватися далі.

10.1.2. Під збитком, заподіяним пожежею, розуміють збиток, заподіяний застрахованому майну від безпосереднього впливу вогню, високої температури, продуктів горіння (дим, кіптяви і т.ін.), а також збиток, заподіяний застрахованому майну під час виконання заходів щодо гасіння пожежі.

10.1.3. Якщо умовами договору страхування не передбачено інше, відшкодуванню також підлягають збитки, що виникли внаслідок підпалу, тобто пошкодження або знищення майна через його підпал внаслідок навмисних дій або необережності третіх осіб, за винятком Страхувальника (його представників) та/або у випадку, якщо цей злочин кваліфіковано як терористичний акт згідно з чинним законодавством України.

10.1.4. У разі страхування від ризику «Пожежа» не підлягають відшкодуванню Страховиком:

10.1.4.1. Збиток, заподіяний застрахованому майну внаслідок впливу на нього вогню або тепла з метою оброблення, перероблення або в інших цілях (наприклад, сушіння, варіння, прасування, копчення, жарення, нагрівання, гарячої обробки або плавлення металів тощо), у тому числі збиток, заподіяний майну, за допомогою якого або в якому вогонь або тепло спеціально створюється та/або яке спеціально призначено для його розведення, підтримання, поширення, передачі (печами, димоходами, теплообмінниками і т.ін.).

10.1.4.2. Збиток, заподіяний застрахованому майну внаслідок обпалювання або пропалювання палаючими вугіллям, що випало з камінів, печей тощо, цигарками або сигарами, паяльною лампою та/або аналогічними предметами, або обпалювання, спричиненого раптовим виходом вогню з місця, спеціально для нього відведеного, крім випадків виникнення пожеж.

10.1.4.3. Збиток, заподіяний електричним пристроям внаслідок дії на них електричного струму (включаючи коротке замикання, підвищення сили струму або напруги), що супроводжується іскрінням або виділенням тепла, крім випадків виникнення відкритого полум'я. Під електричними пристроями відповідно розуміють будь-які об'єкти, на яких відбуваються виробництво, передача, перетворення або споживання електроенергії (в тому числі електричні кабелі та провід).

10.2. Удар блискавки.

10.3.1. Під ударом блискавки розуміють пряме влучення розряду атмосферної електрики в застраховане майно.

10.3.2. Під збитком, заподіяним ударом блискавки, розуміють збиток, заподіяний застрахованому майну внаслідок безпосереднього термічного та електродинамічного впливу на нього блискавки.

10.3.3. Не вважається застрахованим та не підлягає відшкодуванню Страховиком збитки, завдані:

10.2.3.1. Електричним пристроям внаслідок:

а) дії електрики (перенапруги) або теплового впливу внаслідок надлишкового навантаження або атмосферних умов, таких як статична електрика, індукція в результаті атмосферного розряду та/або інших аналогічних явищ;

б) передачі електрики (електромагнітного імпульсу) по проводах унаслідок удару блискавки.

10.2.3.2. Захисним запобіжникам будь-якого роду, захисним вимикачам, грозовим розрядникам, громовідводам та/або іншому аналогічному устаткуванню в ході їх звичайної експлуатації.

10.3. Вибух.

10.3.1. Під вибухом розуміють швидкоплинний процес звільнення великої кількості енергії в обмеженому обсязі за короткий проміжок часу, спричинений прагненням газу або пару до розширення.

10.3.2. Вважається застрахованим вибух газу, що використовується для побутових та промислових цілей, вибух парових котлів, газосховищ, газопроводів, резервуарів, що працюють під тиском, та інших аналогічних пристроїв, якщо інше не передбачено договором страхування.

10.3.3. Якщо інше не передбачено договором страхування, страховий захист розповсюджується також на фізичний вибух парових котлів, двигунів внутрішнього згоряння та інших джерел енергії (під «фізичним вибухом» розуміється розрив турбін або маховиків внаслідок дій відцентрової сили, розрив ємностей внаслідок тиску рідини або дефекту матеріалу ємності тощо).

10.3.4. Вибухом резервуара (котла, трубопроводу і т.ін.) вважається тільки такий вибух, коли стінки резервуара виявляються розірваними настільки, що тиск всередині та зовні резервуара миттєво вирівнюється.

Якщо вибух відбувся у середині резервуара внаслідок хімічної реакції, то збиток підлягає відшкодуванню також в тому разі, коли не порушено цілісності його стінок.

10.3.5. Не підлягають відшкодуванню Страховиком збитки, заподіяні:

а) унаслідок вибуху, виконаного в межах дозволеної діяльності Страхувальника або третіх осіб, якщо інше не передбачено договором страхування;

б) машинному обладнанню в результаті вибуху всередині камери внутрішнього згоряння (циліндра двигуна);

в) електричним комутаційним пристроям унаслідок тиску газу всередині них;

г) внаслідок вибухів, які є звичайними складовими виробничого процесу;

д) унаслідок зменшення тиску всередині резервуара (імплзії);

е) самим резервуарам унаслідок вибуху (як це визначено в п.3.4 цього додатка), зумовленого зносом, надмірною іржею, накипом, осадом та відкладеннями на їх стінках.

10.4. Падіння літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них.

10.4.1. Відшкодуванню підлягають збитки від безпосереднього пошкодження застрахованого майна внаслідок падіння пілотованого або непілотованого апарата (його частин) та від вибуху або пожежі, що виникли внаслідок падіння, а також розливу палива з баків цього літального апарата.

10.4.2. Страховик не відшкодовує збитків, що виникли внаслідок дії вихрового сліду від двигуна літального апарата або звукової хвилі, що виникли під час переходу звукового бар'єра швидкості, оскільки у таких випадках немає факту падіння або наїзду літального апарата, його частин чи вантажу.

10.5. Буря, вихор, ураган, шторм, смерч, шквал та град.

10.5.1. Під бурею, вихром, ураганом, штормом, смерчем, шквалом розуміють спричинений погодними умовами рух повітряних мас із силою (швидкістю) вітру понад 17,2 м/с або 62 км/год (силою 8 балів і більше за шкалою Бофорта), якщо інше не передбачено договором страхування.

10.5.2. Швидкість вітру має бути підтверджена довідкою державного органу, що здійснює нагляд за станом природного середовища (Гідрометцентру України або Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи). Якщо така довідка не може бути надана з незалежних від Страхувальника причин, то вважається, що вітер мав достатню швидкість, якщо Страхувальник доведе наявність хоча б однієї з нижчезазначених умов:

а) рух повітряних мас у місці дії договору страхування або навколо нього виявився причиною загибелі або пошкодження будинків (споруд), що перебувають у нормальному стані, або іншого майна, здатного аналогічно будинкам (спорудам) витримувати відповідну силу вітру;

б) знищення або пошкодження застрахованого будинку (споруди), що перебував у нормальному стані, могли відбутися тільки в результаті бурі.

10.5.3. Під градом розуміють атмосферні опади у вигляді сферичних грудочок льоду (градин).

10.5.4. Під збитком, заподіяним бурєю та градом, розуміють збиток застрахованому майну, спричинений:

- а) безпосередньою механічною дією швидкісного напору вітру;
- б) прямим зіткненням з об'єктами, що переносяться вітром;
- в) механічним впливом на застраховане майно грудочок льоду (градин).

10.5.5. Не є страховим випадком і не підлягає відшкодуванню Страховиком заподіяння шкоди:

а) унаслідок впливу на застраховане майно дощу, граду, снігу та інших опадів, що проникають крізь відкриті вікна або інші отвори в будівлях, якщо тільки ці отвори не виникли під впливом бурі та/або граду;

б) майну, розташованому поза будівлями (спорудами), за винятком майна, закріпленого на зовнішньому боці будинків (наприклад, вивіскам, люмінесцентному обладнанню, жалюзі та антенному устаткуванню), якщо інше не передбачено у договорі страхування;

10.5.6. Збитки, заподіяні бурєю, що триває безперервно або з перервами протягом 72 годин, розглядаються як один страховий випадок.

10.5.7. Збитки, спричинені градом, що триває безперервно або з перервами протягом 24 годин, розглядаються як один страховий випадок.

10.6. Повінь, паводок, затоплення, водопілля.

10.6.1. Під повінню, паводком, затопленням, водопіллям розуміють непередбачене затоплення водою місця дії договору страхування внаслідок підняття рівня води в річці, озері, морі або іншій природній чи штучній водоймі, прориву гребель, огорожувальних дамб, цунамі, а також у результаті довготривалого дощу (в тому числі зі снігом) або зливи.

10.6.2. Довготривалий дощ (в тому числі зі снігом) – дощ з кількістю опадів понад 100 мм (якщо інше не передбачено договором страхування), який іде безперервно або майже безперервно протягом декількох діб і може спричинити паводки, затоплення і підтоплення.

10.6.3. Злива – випадання інтенсивного короточасного дощу кількістю понад 30 мм (якщо інше не передбачено договором страхування) за період часу менше 1 години.

10.6.4. Не визнається страховим випадком затоплення:

а) зумовлене дією вітрів, що наганяють воду з моря та спричиняють підвищення рівня води через затримку в гирлі принесеної рікою води (штормовий приплив);

б) унаслідок виходу води з берегів наземних водойм, який можна було передбачати, виходячи з місцевих умов (рельєфу місцевості, клімату, сезонних коливань води і т.ін.), характерних для місця дії договору страхування.

Вважається, що вихід води з берегів можна було передбачати, якщо така подія відбувалася в середньому частіше, ніж один раз за десять років за останні тридцять років (за станом на дату початку дії договору страхування), якщо інше не передбачено договором страхування.

10.6.5. У межах страхування від повені не підлягає відшкодуванню збиток, заподіяний:

- а) цвіллю (гнилизною, грибком), що виникла в результаті вологості;
- б) ґрунтовими водами;
- в) виходом води з каналізації, якщо тільки це не викликано повінню.

10.7. Землетрус.

10.7.1. Під землетрусом розуміють підземні удари та коливання поверхні Землі, викликані природними причинами.

10.7.2. Збитки, заподіяні землетрусом, покриваються страхуванням, тільки якщо землетрус зареєстрований у місці дії договору страхування компетентними сейсмографічними службами та сила землетрусу склала 5 (п'ять) або вище балів за шкалою Ріхтера, якщо інше не передбачено договором страхування.

10.7.3. Збитки від землетрусу підлягають відшкодуванню лише в тому випадку, якщо Страховальник доведе, що під час проектування, будівництва та експлуатації застрахованих

будинків та споруд належним чином враховувалися сейсмічні умови місцевості, на якій розташовані ці будинки й споруди, якщо інше не передбачено у договорі страхування.

10.8. Осідання ґрунту.

10.8.1. Під осіданням ґрунту розуміють природне осідання ґрунту над природними порожнинами (западинами, тріщинами в породі).

10.8.2. Страхове покриття не поширюється на збитки від осідання ґрунту, що виникло до початку дії договору страхування.

10.8.3. Страхове покриття не поширюється на збитки від осідання ґрунту, що виникло внаслідок:

- а) промерзання та відтавання ґрунту;
- б) динамічних впливів на ґрунт (вібрацій);
- в) пересихання ґрунту або дренажування (осушення) ґрунту;
- г) різного роду будівельних робіт, зокрема, вибирання ґрунту або прокладання підземних комунікацій, зносу, капітального ремонту або реконструкції будівель;
- д) проведення підричних робіт, розробки та/або видобутку корисних копалин;
- е) прибережної або річкової ерозії ґрунтів;
- ж) нормального осідання нових будівель;
- з) дії ґрунтових вод.

10.9. Зсув, обвал.

10.9.1. Під зсувом (обвалом) розуміють природне сповзання ґрунту, падіння каменів або земляних брил (включаючи каменепад і сель).

10.9.2. Страхування від зсуву (обвалу) не поширюється на витрати на відновлення ґрунту.

10.9.3. Страхове покриття не поширюється на збитки від зсуву (обвалу), що виникнув внаслідок:

- а) проведення підричних робіт, розробки та/або видобутку корисних копалин;
- б) прибережної або річкової ерозії ґрунтів;
- в) нормального осідання нових будівель.

10.10. Сніжна лавина.

10.10.1. Під сніжною лавиною розуміють маса снігу або льоду, що сходить зі схилу гори.

10.10.2. Поряд з механічною дією мас снігу та льоду страхуванням від сходу сніжної лавини покривається збиток, заподіяний впливом повітряного тиску, що супроводжує сніжну лавину.

10.11. Тиск снігового шару.

10.11.1. Під тиском снігового шару розуміють вплив маси снігу, накопиченого на застрахованому майні з природних причин (суто внаслідок випадання снігу у вигляді опадів).

10.11.2. Страхувик не відшкодовує збитку, заподіяного майновим інтересам в результаті:

- а) дії шару снігу, що був сформований людиною;
- б) танення снігу чи його падіння з інших будівель чи елементів будівель, транспортних засобів.

10.12. Підтоплення ґрунтовими водами.

10.12.1. Під підтопленням ґрунтовими водами розуміють підняття рівня ґрунтових вод, зумовлений насиченням раніше безводних ґрунтів у разі фільтрації води через дно та береги каналів, рік; замуленням русла річки; втратами води з водопровідної та каналізаційної мереж та ін.

10.12.2. Під збитком, заподіяним підтопленням ґрунтовими водами розуміють розуміється пошкодження застрахованого майна або його частин, обумовлене безпосереднім впливом ґрунтових вод, що піднялися.

10.12.3. Не є страховим випадком підняття рівня ґрунтових вод, що виник до початку строку дії договору страхування.

10.13. Аварійні події.

10.13.1. Під аварійними подіями, якщо це передбачено договором страхування, розуміють:

10.13.1.1. Обвалення або падіння об'єкта будівництва (монтажу), в тому числі пошкодження частинами, що обвалюються або падають.

10.13.1.2. Розрив тросів та ланцюгів, падіння будівельних блоків та (або) інших предметів на застраховане майно.

10.13.1.3. Аварії вантажопідйомної техніки в процесі монтажу.

10.13.1.4. Вплив електроенергії у вигляді короткого замикання, перевантаження або аварії електромережі, атмосферних розрядів тощо.

10.13.1.5. Аварійні події під час перевезення застрахованого майна, що використовується при проведенні будівельно-монтажних робіт, місцем дії договору страхування.

10.13.1.6. Аварії (вибух, пожежа, самозаймання тощо) при проведенні вибухових, бурильних, газоелектрозварювальних (різальних) та інших робіт.

10.13.1.7. Поломки та пошкодження будівельної техніки внаслідок зовнішнього впливу (падіння, перекидання, удар тощо).

10.13.1.8. Ненавмисне пошкодження застрахованого майна будівельною та іншою технікою.

ОСОБЛИВІ УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РИЗИКІВ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ. ТЕРМІНИ

1.1. Особливі умови добровільного страхування сільськогосподарських ризиків (надалі – Особливі умови страхування) розроблені відповідно до Цивільного кодексу України, вимог Закону України “Про страхування” та інших нормативно-правових документів чинного законодавства України.

1.2. На підставі цих Особливих умов страхування та чинного законодавства України ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ПРЕСТИЖ» (надалі – Страховик) укладає договори добровільного страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5-9 статті Закону України «Про страхування») (сільськогосподарських ризиків) (надалі – договір страхування) з дієздатними фізичними особами та юридичними особами, незалежно від форм власності, резидентами та нерезидентами України (надалі – Страхувальники).

1.3. За договором страхування, укладеним на підставі цих Особливих умов страхування, Страховик зобов’язується у разі настання страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування на умовах і в обсязі, передбачених договором страхування, а Страхувальник зобов’язується вчасно і в повному обсязі сплачувати страхові платежі і виконувати інші умови договору страхування.

1.4. У разі укладання договору страхування Страхувальник має право призначити Вигодонабувача, а також замінювати Вигодонабувача до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

1.5. Якщо інше не передбачено договором страхування, обов’язки Страхувальника, зазначені в цих Особливих умовах страхування та договорі страхування, поширюються також і на Вигодонабувача. Вчинення Вигодонабувачем діяльності (дій або бездіяльності) породжує такі самі правові наслідки, якби така діяльність (дії або бездіяльність) була вчинена Страхувальником.

1.6. Під час укладання договору страхування сторони можуть домовитися щодо незастосування окремих положень цих Особливих умов страхування, а також щодо доповнення договору страхування положеннями, відмінними від викладених у тексті цих Особливих умов страхування, за умови, що це не суперечить чинному законодавству України.

1.7. У цих Особливих умовах страхування терміни вживаються в таких значеннях:

Біологічна врожайність – очікуваний кількісний показник врожайності сільськогосподарської культури, визначений перед початком збирання врожаю.

Вегетація – стан активної життєдіяльності рослини, її ріст і живлення. Вегетаційний період (у сільськогосподарській практиці) - це період від проростання рослин до збирання врожаю.

Врожай – наслідок органогенезу, коли культура, що дозріла, збирається з лану і залишає цей біологічний зв’язок.

Вигодонабувач – фізична або юридична особа, яка може зазнати збитків у результаті настання страхового випадку, призначена Страхувальником для отримання страхового відшкодування. Страхувальник має право замінювати Вигодонабувача до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

Індекс погоди – розрахований за багаторічними даними індекс метеорологічних показників (гідрометеорологічний коефіцієнт, рівень опадів, температурний стрес, сила

вітру, товщина снігового покриву, вологість тощо), падіння або зростання якого може спричинити неотримання або недоотримання врожаю сільськогосподарських культур.

Ліміт відповідальності Страховика – граничний розмір страхового відшкодування в межах страхової суми, який за згодою сторін може встановлюватись за окремим страховим ризиком та/або випадком, за одиницею та/або групою застрахованих сільськогосподарських культур тощо.

Площа, прийнята на страхування, – площа посівів, (насаджень, посадок) сільськогосподарської культури, що зазначається Страхувальником у заяві на страхування та фіксується договором страхування.

Працівники Страхувальника – штатні працівники Страхувальника (робітники, службовці), а також особи, які працюють у Страхувальника за цивільно-правовими договорами, якщо вони діяли або повинні були діяти за завданням Страхувальника та під його контролем з дотриманням норм безпеки.

Страхова сума – грошова сума, в межах якої Страховик відповідно до умов договору страхування зобов'язаний здійснити виплату страхового відшкодування у разі настання страхового випадку.

Страхове відшкодування – грошова сума в межах встановленої договором страхування страхової суми, яку Страховик відповідно до умов договору страхування повинен виплатити Страхувальнику (Вигодонабувачу) у разі настання страхового випадку.

Страховий випадок – передбачувана договором страхування подія, яка відбулася під час дії договору страхування, не підпадає під виключення або обмеження страхування, передбачені цими Особливими умовами страхування та/або договором страхування і з настанням якої виникає обов'язок Страховика здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику (Вигодонабувачу).

Страховий захист – зобов'язання Страховика, визначені договором страхування, щодо здійснення виплати страхового відшкодування у разі настання страхового випадку, який стався в обумовлений договором страхування відрізок часу.

Страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) – плата за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний внести Страховику згідно з договором страхування.

Страховий ризик – несподівана та ненавмисна подія, на випадок якої провадиться страхування, що з певною ймовірністю може відбутись у період дії договору страхування, яка має ознаки ймовірності та випадковості настання.

Страховий тариф – ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування.

Страховик – ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ПРЕСТИЖ», від імені якого укладається договір (договори) добровільного страхування сільськогосподарських ризиків.

Страхувальники – фізичні особи та юридичні особи, незалежно від форм власності, резиденти та нерезиденти України, які укладають зі Страховиком договори добровільного страхування сільськогосподарських ризиків.

Франшиза – частина збитків, що не відшкодовується Страховиком згідно з договором страхування.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, зазначеним у Правилах та договорі страхування (іншим, ніж залізничний, наземний, повітряний, водний транспорт (морський внутрішній та інші види водного транспорту), вантаж та багаж (вантажобагаж)). Договором страхування укладеним на підставі цих Особливих умов може бути передбачено, що предметом договору страхування є майно, а саме:

- 2.1.1. Майбутній (очікуваний) урожай культур; або
  - 2.1.2. Посіви (насадження) сільськогосподарських культур; або
  - 2.1.3. Насадження багаторічних плодово-ягідних культур (виноградників).
- 2.2.** Відповідно до цих Особливих умов застрахованими можуть бути:

2.2.1. Майбутній (очікуваний) урожай сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень плодоносного віку.

2.2.2. Фактичні затрати Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури відкритого та/або захищеного ґрунту.

2.2.3. Багаторічні насадження: дерева, кущі, плодово-ягідні насадження, виноградники.

2.2.4. Майбутній (очікуваний) урожай сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень плодоносного віку на базі Індексу погоди.

2.3. Якщо інше не передбачено умовами договору страхування, на страхування не приймаються:

2.3.1. Природні сінокоси і пасовища.

2.3.2. Посіви культур, що висіваються на зелене добриво, сіяних підпокровних та безпокровних багаторічних трав.

2.3.3. Посіви сільськогосподарських культур, які висівались Страхувальником три останні роки поспіль, але жодного року від них не отримано врожаю.

2.3.4. Багаторічні насадження плодоносного віку, якщо господарство не одержувало врожаю з цих насаджень протягом трьох років, що передували укладанню договору страхування.

2.3.5. Багаторічні насадження, що зростають в садах, знос або зрідження яких становить 70 і більше відсотків від їх первинної вартості або нормативу посадки; такі, що підлягають списанню з балансу у зв'язку з плановою реконструкцією, викорчовуванням, природним відмиранням, враженням хворобами та шкідниками.

2.3.6. Посіви (насадженнями) сільськогосподарських культур, що знаходяться в зоні, якій загрожують обвали, зсуви, повені та інші стихійні явища – з моменту оголошення у встановленому порядку про таку загрозу відповідними органами нагляду у віданні яких знаходяться такі дії.

2.3.7. Посіви (насадженнями) сільськогосподарських культур, які на момент укладення договору страхування мають явні ознаки ураження хворобами і шкідниками; пошкоджені внаслідок несприятливих погодних умов; засмічені карантинними об'єктами (організмами), зазначеними у Переліку регульованих шкідливих організмів, затвердженому наказом Міністерства аграрної політики України, чинним на момент укладення договору страхування.

2.3.8. Посіви (насадження) сільськогосподарських культур мають відхилення від норми висіву згідно з рекомендованими агротехнічними вимогами для відповідної культури у будь-який бік більше ніж на 30 (тридцять) відсотків.

2.3.9. Посіви (насадження) сільськогосподарських культур мають велику кількість огріхів (незасіяних або необроблених частин поля), загущені чи зріджені на окремих ділянках, а також за наявності грубих порушень агротехнології вирощування сільськогосподарських культур.

2.3.10. На посівах (насадженнях) сільськогосподарських культур спостерігається пригнічення рослин внаслідок нестачі вологи чи поживних елементів (азотне, фосфорне, калійне голодування).

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ І СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. За цими Особливими умовами страхування страховий ризик – це несподівана та ненавмисна подія, що з певною ймовірністю може відбутись в період дії договору страхування та внаслідок настання якої майновим інтересам Страхувальника (Вигодонабувача), що пов'язані з володінням та/ користуванням та/ розпорядженням майном, може бути завдано шкоду.

3.2. При страхуванні майбутнього (очікуваного) урожаю сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень, фактичних затрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури відкритого та/або захищеного ґрунту, при страхуванні багаторічних насаджень

страховими ризиками відповідно до цих Особливих умов страхування є:

3.2.1. Вимерзання озимих культур та багаторічних сіяних трав посіву минулих років (строк використання яких за агротехнічними нормами не закінчився) – дія низьких температур на ґрунті протягом однієї доби та більше, якщо інше не передбачено договором страхування. Вимерзання спричиняє пошкодження вузлів кушення, кореневої системи озимих зернових, кореневої шийки багаторічних трав, технічних культур, засихання та загибель плодових бруньок та гілок дерев і кущів.

3.2.2. Заморозок – зниження температури нижче нуля градусів за Цельсієм на поверхні ґрунту та (або) рослин при позитивних середньодобових температурах повітря у період вегетації рослин культури, стосовно якої укладений договір страхування.

3.2.3. Ожеледь – утворення шару льоду на поверхні ґрунту (притерта льодяна кірка) або снігового покриву (висяча льодяна кірка), що утворюється в результаті сонячної радіації, глибоких відлиг, які змінюються на мороз, опадів або туману в холодний період року.

3.2.4. Град – випадання твердих частинок щільного льоду із купчасто-дощових хмар.

3.2.5. Сильний вітер (буря, ураган) – дуже сильний вітер швидкість якого становить від 14 м/сек (від 7 балів за шкалою Бофорта), якщо інше не передбачено договором страхування.

3.2.6. Надлишкове зволоження – погодні умови, при яких культура не досягає необхідної технологічної вологості для збирання врожаю, або застоювання води на ґрунті, викликане зливою, повінню, паводком, тривалими дощами або випаданням великої кількості снігу на непромерзлий ґрунт.

У разі настання страхового випадку за ризиком «Надлишкове зволоження» підлягають відшкодуванню збитки, завдані внаслідок загибелі (загибелі або пошкодження при страхуванні майбутнього урожаю) культур в результаті:

- а) порушення газообміну внаслідок застоювання води на ґрунті (явище вимокання);
- б) неотримання (недоотримання) врожаю культур через технологічну неможливість проведення збиральних робіт;
- в) випрівання внаслідок випадання великої кількості снігу на не промерзлий ґрунт;
- г) розвитку захворювання, такого як коренева або стеблова гниль.

3.2.7. Удар блискавки – миттєве передавання грозового (атмосферного) розряду наземним об'єктам таким чином, що місце удару блискавки є помітним на зовнішньому боці майна зі слідами теплового та (або) механічного впливу.

3.2.8. Земельний або земельно-водний сель – потік ґрунту або муловий (земельно-водний) потік, що відбувається під час рясних опадів у горах і передгір'ях, викликає загибель рослин внаслідок механічного впливу на надземні органи рослин шляхом їх виривання, вимивання та замулювання.

3.2.9. Землетрус – пружинні коливання в земній корі чи верхній частині мантиї, що спричиняють коливання земної поверхні, деформацію в земній корі, сила якого перевищує 5 балів за міжнародною сейсмічною шкалою MSK-64, якщо інше не передбачено договором страхування.

3.2.10. Гірські обвали і схід лавин – швидкий рух вниз зі схилу мас каменів, землі чи снігу в результаті дії сил земного тяжіння.

3.2.11. Зсув – зміщення мас гірських порід вниз по схилу під дією сили земного тяжіння без втрати контакту з нерухомою основою на більш низький гіпсометричний рівень, що викликає механічне пошкодження надземної частини рослин, що робить неможливим подальше виконання технологічних операцій щодо вирощування сільгоспкультури.

3.2.12. Зневоднення на землях, що підлягають примусовому зрошенню або заводненню – зниження рівня води в системах зрошення внаслідок впливу на ці системи стихійних явищ (землетрусів, зсувів тощо) або протиправних дій третіх осіб, що робить неможливим проведення зрошення.

3.2.13. Посуха – тривалий дефіцит опадів при підвищеному температурному режимі у період вегетації, внаслідок чого вичерпуються запаси вологи ґрунту за рахунок випаровування і транспірації.

3.2.14. Пожежа, за виключенням лісових пожеж, – вогонь, що виник поза місцем,

спеціально призначеним для його розведення і підтримки, або поширився за його межі і здатний поширюватися самостійно, в тому числі: висока температура, задимлення, виділення сажі і кіптяви в результаті пожежі (або тління) незалежно від місця виникнення пожежі та виділення корозійного газу.

У разі настання страхового випадку за ризиком «Пожежа» також підлягають відшкодуванню збитки, завдані внаслідок загибелі (загибелі або пошкодження при страхуванні майбутнього урожаю) культур в результаті здійснення необхідних та доцільних заходів з гасіння пожежі чи запобігання поширенню пожежі, в тому числі збитки, завдані засобами пожежогасіння, незалежно від місця виникнення пожежі.

3.2.15. Епіфітотійний розвиток хвороб рослин – масове розповсюдження хвороб рослин, викликаних паразитичними збудниками, кваліфіковане Державною станцією захисту рослин як епіфітотія.

За ризиком «Епіфітотійний розвиток хвороб рослин», крім виключень зі страхових випадків і обмежень страхування, зазначених у розділі 4 Особливих умов, Страховик не відшкодовує збиток, завданий внаслідок дії карантинних об'єктів (організмів), зазначених у Переліку регульованих шкідливих організмів, затвердженому наказом Міністерства аграрної політики України, чинного на момент настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

3.2.16. Епіфітотійне розмноження шкідників рослин – масове розмноження шкідників рослин, кваліфіковане Державною станцією захисту рослин як епіфітотія.

3.2.17. Протиправні дії третіх осіб – таємне викрадення культур та (або) їх врожаю; умисне пошкодження та (або) знищення культур, їх врожаю, зруйнування покриттів (несучих конструкцій), теплиць, парників, оранжерей третьою особою або групою третіх осіб, у тому числі підпал, хуліганство та інші протиправні дії третіх осіб, передбачені договором страхування.

3.2.18. Інші ймовірні та випадкові події, не виключені цими Особливими умовами та зазначені в договорі страхування, які відповідають предмету договору страхування за цими Особливими умовами (зокрема, сильне налипання мокрого снігу, снігові замети, сильна хуртовина, льодова корка, суховій, ґрунтова корка, пилові бурі, видування тощо).

3.3. При страхуванні на базі Індексу погоди страховим ризиком є відхилення фактичного Індексу погоди (окремих гідрометеорологічних показників) від нормального Індексу погоди у разі встановлення взаємозв'язку між відхиленням фактичного Індексу погоди від нормального Індексу погоди та зменшенням урожайності у конкретному регіоні (районі) знаходження застрахованих сільськогосподарських культур.

3.4. Якщо це передбачено договором страхування, підлягають відшкодуванню збитки, завдані внаслідок загибелі (загибелі або пошкодження при страхуванні майбутнього урожаю) рослин у результаті розвитку вторинних хвороб внаслідок дії страхових ризиків.

Під вторинними хворобами розуміється масовий розвиток захворювань рослин, викликаних напівпаразитними збудниками.

3.5. Якщо це передбачено договором страхування, укладеним стосовно сільськогосподарських культур захищеного ґрунту, підлягають відшкодуванню збитки, завдані внаслідок загибелі (загибелі або пошкодження при страхуванні майбутнього урожаю) сільськогосподарських культур у результаті пошкодження, знищення чи викрадення покриттів і несучих конструкцій теплиць (парників, оранжерей тощо) та (або) припинення подавання води, тепла, електроенергії, що сталося внаслідок страхових ризиків, передбачених цими Особливими умовами та/або договором страхування.

3.6. Договір страхування може передбачати страхування від одного або декількох страхових ризиків, зазначених в п. 3.1 цих Особливих умов страхування.

3.7. Страховим випадком за цими Особливими умовами страхування є:

3.7.1. При страхуванні майбутнього (очікуваного) урожаю сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень – факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) в результаті неотримання або недоотримання врожаю сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень плодоносного віку внаслідок подій, які передбачені договором страхування, мали місце під

час дії договору страхування та не підпадають під виключення або обмеження страхування.

3.7.2. При страхуванні фактичних затрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури відкритого та/або захищеного ґрунту – факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) в результаті повної загибелі або пошкодження (якщо це передбачено договором страхування) рослин на всій або частині площі сівби чи садіння, незалежно від фази їх розвитку, внаслідок подій, які передбачені договором страхування, мали місце під час дії договору страхування та не підпадають під виключення або обмеження страхування.

3.7.3. При страхуванні багаторічних насаджень – факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) в результаті повної загибелі (відмирання підземної та надземної частини) всіх або окремих дерев, кущів, плодово-ягідних насаджень та виноградників Страхувальника (Вигодонабувача) внаслідок подій, які передбачені договором страхування, мали місце під час дії договору страхування та не підпадають під виключення або обмеження страхування.

3.7.4. При страхуванні на базі Індексу погоди – факт понесення збитків Страхувальником (Вигодонабувачем) в результаті неотримання або недоотримання врожаю сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень внаслідок відхилення фактичного Індексу погоди (окремих гідрометеорологічних показників) від нормального Індексу погоди у разі встановлення взаємозв'язку між відхиленням фактичного Індексу погоди від нормального Індексу погоди та зменшенням врожайності у конкретному регіоні (районі) знаходження застрахованих сільськогосподарських культур.

3.8. Якщо це передбачено договором страхування, то в разі настання страхового випадку відшкодовуються необхідні та доцільні витрати Страхувальника, здійснені з метою запобігання або зменшення розміру збитків, в тому числі заходами пожежегасіння, та з метою рятування застрахованих сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень.

4. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

4.1. Страховими випадками не вважаються і Страховик не виплачує страхового відшкодування, якщо інше не передбачено договором страхування, якщо збитки майновим інтересам Страхувальника спричинені:

4.1.1. Військовими та пов'язаними з ними ризиками:

- війною, вторгненням, ворожими актами або військовими діями (незалежно від того оголошено війну чи ні), громадянською війною, страйком чи громадським заворушенням;
- відчуженням майна в результаті конфіскації, експропріації або реквізиції будь-яким законно сформованим органом влади; знищенням або пошкодженням майна за розпорядженням військової або цивільної влади;
- заколотом, військовим або народним повстанням, бунтом, революцією, громадським заворушенням у масштабах або з кількістю учасників, що може бути прирівняне до повстання, узурпацією влади, введенням військової влади або військового положення або стану облоги, або будь-якою подією або причиною, результатом якої стало оголошення військового положення або стану облоги.

4.1.2. Будь-якими військовими маневрами, навчаннями або іншими військовими заходами та/або їхніми наслідками, дією мін, торпед, бомб та/або інших знарядь війни, вибуховими речовинами, якщо інше не передбачено договором страхування.

4.1.3. Протизаконними діями або бездіяльністю державних органів та органів місцевого самоврядування, в тому числі внаслідок видання протизаконних документів та/або розпоряджень.

4.1.4. Терористичними актами, а саме: здійсненням навмисних протиправних дій (вибух, підпал, аварія або інші дії) однією або кількома особами, які діють самостійно або за дорученням або у зв'язку з будь-якою організацією, яка використовує насилля для

досягнення політичних та інших цілей шляхом заподіяння майнової шкоди, залякування населення або застосування впливу на прийняття рішення органами влади.

Не відшкодовуються також збитки, пошкодження, видатки або витрати будь-якого характеру, які безпосередньо або опосередковано спричинені, є наслідком або пов'язані з будь-якими діями, спрямованими на контроль, запобігання, придушення/пригнічення або здійснені в будь-якому зв'язку з терористичним актом.

4.1.5. Ризиками ядерної енергії, радіації та/або радіоактивного забруднення:

- прямим або непрямым впливом ядерної енергії у будь-якій формі – атомним вибухом, радіацією або радіоактивним зараженням, пов'язаним із будь-яким застосуванням атомної енергії та/або використанням матеріалів, що розщеплюються;
- дією іонізуючого випромінювання або забрудненням від радіоактивності будь-якого ядерного палива, або відходів, або згоряння ядерного палива;
- дією радіоактивних, токсичних, вибухових або інших небезпечних або забруднювальних властивостей будь-якого ядерного реактора або інших ядерних агрегатів або їх ядерних компонентів;
- дією будь-якої військової зброї, де використовується атомне або ядерне розщеплення та/або синтез або інші подібні реакції, або радіоактивні сили, або матеріали.

4.1.6. Будь-якого роду забрудненням або зараженням хімічними або біологічними речовинами та/або матеріалами.

4.2. Страхувими випадками не вважаються, і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника, пов'язані з подією, що:

4.2.1. Не обумовлена як страховий ризик у договорі страхування, та/або сталася до початку дії договору страхування чи після його закінчення.

4.2.2. Відбулася поза місцем дії договору страхування.

4.2.3. Спричинена навмисними діями, необережністю Страхувальника (Вигодонабувача), осіб, які працюють у нього, його представників, або осіб, які пов'язані з ним умовами будь-яких договорів, та несуть згідно з такими договорами відповідальність за збереження та/або дотримання відповідних умов експлуатації застрахованих сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень.

Під необережністю розуміють, що особа:

- передбачала можливість настання небезпечних наслідків своїх дій (або бездіяльності), але легковажно розраховувала на те, що вони не настануть (злочинна самовпевненість);
- не передбачала можливості настання небезпечних наслідків своїх дій (або бездіяльності), хоча повинна була та мала таку можливість (злочинна недбалість).

Факт необережності встановлюється на підставі рішення компетентних органів, які здійснювали розслідування відповідної події, або за згодою сторін договору страхування.

4.2.4. Викликана обставинами, про які Страхувальник знав або повинен був знати, але не вжив усіх від нього залежних заходів для запобігання страховому випадку.

4.2.5. Спричинена діями Страхувальника (Вигодонабувача), членів його сім'ї, його представників або працівників, які перебували в стані алкогольного сп'яніння, під впливом наркотичних чи токсичних речовин.

4.3. Страхувим випадком не визнаються та відшкодуванню не підлягають збитки, якщо інше не передбачено договором страхування, що виникли внаслідок:

4.3.1. Невиконання Страхувальником агротехнічних вимог щодо вирощування сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень, зазначених у договорі страхування, правил пожежної безпеки тощо.

4.3.2. Низької організації праці та/або відсутності у Страхувальника необхідної кількості: паливно-мастильних матеріалів, робочої сили, насіння, посадочного матеріалу, добрив, пестицидів, сільгосптехніки, автотранспорту.

4.3.3. Неправильної обробки посівного (посадкового) матеріалу пестицидами або іншими ядохімікатами, а також внесення надлишкової кількості добрив.

4.3.4. Механічних пошкоджень, заподіяних рослинам при культивуванні, збиранні, поливі, зрошенні або іншій обробці.

4.3.5. Використання нерайонованих і несертифікованих насіннь і посадкового матеріалу.

4.3.6. Відсутності організації належної охорони та забезпечення збереження зібраного врожаю до його оприбуткування.

4.3.7. Виходу з ладу систем нагрівання повітря або перерви в постачанні газом, водою або електроенергією, якщо зазначені системи не вийшли з ладу в результаті настання страхового випадку.

4.3.8. Карантинних заходів.

4.3.9. Зараження багаторічних рослин хворобами, для яких на момент укладення договору страхування діяв карантин.

4.3.10. Невідповідності фізіологічних і якісних параметрів сільськогосподарських культур відкритого ґрунту, щодо яких укладений договір страхування, агрокліматичним умовам і стану ґрунтів даної зони.

4.3.11. Неправильного оброблення посівного (посадкового) матеріалу пестицидами або іншими отрутохімікатами, а також внесення надлишкової кількості добрив чи отрутохімікатів.

4.3.12. Механічних пошкоджень, заподіяних рослинам при культивуванні, збиранні, поливанні, зрошенні або іншому обробленні.

4.3.13. Крадіжки або розкрадання майна під час або безпосередньо після страхового випадку, якщо Страхувальником не було здійснено заходів для забезпечення збереження майна, яке залишилося після події, що може бути визнана страховим випадком.

4.3.14. Нез'ясованого зникнення майна.

4.4. Не підлягають відшкодуванню збитки, якщо інше не передбачено договором страхування:

4.4.1. Якщо Страхувальник без письмового погодження Страховика заорав пошкоджені посіви, провів пересівання, або допустив випас худоби.

4.4.2. Якщо страховий випадок стався у таку пору року, коли за агротехнічними умовами даної місцевості та/або даного року врожай культури повинен бути вже зібраним.

4.5. Не підлягають відшкодуванню:

4.5.1. Шкода, заподіяна навколишньому природному середовищу

4.5.2. Шкода, заподіяна життю, здоров'ю або майну третіх осіб, в тому числі життю, здоров'ю або майну працівників Страхувальника.

4.5.3. Штрафи, пені й інші стягнення.

4.6. Під час укладання договору страхування можуть передбачатись додатково інші особливі виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать чинному законодавству та цим Особливим умовам страхування і зазначені у договорі страхування.

4.7. За згодою сторін деякі виключення, передбачені у цьому розділі, можуть не застосовуватись у договорі страхування.

5. СТРАХОВА СУМА. ФРАНШИЗА

5.1. Страхова сума встановлюється за погодженням сторін під час укладання договору страхування в розмірі, що не перевищує дійсної вартості застрахованого майна на момент укладання договору страхування, якщо інше ним не передбачено, та зазначається в договорі страхування.

5.2. Якщо інше не передбачено договором страхування, страхова сума (ліміти відповідальності) встановлюється:

5.2.1. При страхуванні майбутнього (очікуваного) врожаю сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень – у межах вартості майбутнього (очікуваного) врожаю, який визначається на підставі середньої

врожайності з 1 га у районі або регіоні, або за даними обліку у господарстві Страхувальника, як це зазначено у договорі страхування, за останні 5 років чи іншого, обумовленого договором терміну, шляхом множення середньої врожайності на ціну метричної одиниці майбутнього врожаю культури (виду продукції), визначену відповідно до п. 5.4 цих Особливих умов страхування, та на площу, прийняту на страхування.

Страхова сума не повинна перевищувати вартості запланованого Страхувальником врожаю.

Врожай сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень плодоносного віку може бути застрахований на повну вартість, або на певну її частку.

5.2.2. При страхуванні фактичних затрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури відкритого та/або захищеного ґрунту – в розмірі планових або середніх за 3-5 останніх років затрат господарства на посів (висаджування) та вирощування сільгоспкультури, на підставі даних плану економічного та соціального розвитку господарства (бізнес-плану), відповідних бухгалтерських документів.

Страхова сума не може перевищувати загальних планових витрат, передбачених технологією вирощування врожаю тієї чи іншої культури, а також бути меншою за фактично проведені витрати на момент укладання договору страхування.

Розмір страхової суми може встановлюватися в межах певної частки від загальної вартості визначених затрат.

5.2.3. При страхуванні багаторічних насаджень – за домовленістю сторін на підставі даних бухгалтерського обліку Страхувальника, інвентарних карток обліку цих насаджень або середньої вартості аналогічних насаджень на одному гектарі, що склалась в даному районі чи регіоні.

5.2.4. При страхуванні майбутнього (очікуваного) врожаю сільськогосподарських культур на базі Індексу погоди – у межах вартості майбутнього (очікуваного) врожаю, який визначається на підставі середньої врожайності з 1 га у районі або регіоні, або за даними обліку у господарстві Страхувальника, як це зазначено у договорі страхування, за останні 5 років чи іншого, обумовленого договором терміну, шляхом множення середньої врожайності на ціну метричної одиниці майбутнього врожаю культури (виду продукції), визначену відповідно до п. 5.4 цих Особливих умов страхування, та на площу, прийняту на страхування, у разі встановлення взаємозв'язку між відхиленням фактичного Індексу погоди (окремих гідрометеорологічних показників) від нормального Індексу погоди та можливого зменшення врожайності у конкретному регіоні (районі) знаходження застрахованих сільськогосподарських культур.

5.2.5. Іншим чином, передбаченим умовами договору страхування.

5.3. При чітко вираженій періодичності плодоношення зерняткових садів у господарстві їх середню врожайність визначають за трьома останніми роками, що за плодоносністю відповідають року страхування, якщо інше не визначено договором страхування.

5.4. Ціна метричної одиниці майбутнього врожаю культури (виду продукції), якщо інше не передбачено умовами договору страхування, може визначатись:

5.4.1. Як ціна, що склалась у господарстві Страхувальника (районі, регіоні) за останній рік, або закупівельна чи заставна ціна, встановлена Урядом України.

5.4.2. Для кормових культур - може прийматись планова або середня фактична (за останні три роки) собівартість продукції, що склалась у районі або регіоні.

5.4.3. По розсадниках, квітах, інших видах сільськогосподарських культур, які в рік посадки (посіву) продукції не дають, – за плановими затратами на посадку (посів), догляд за ними.

5.4.4. При страхуванні майбутнього врожаю особливо цінних сортів і культур – як ціна майбутнього врожаю за домовленістю Сторін.

5.5. Вартість майбутнього врожаю визначається окремо для кожної культури, сорту. Стосовно овочів і баштанних, сіяних багаторічних трав, плодово-ягідних насаджень, квітів, квітково-декоративних рослин і їм подібних груп, то вартість врожаю визначається в цілому для виду та сорту, якщо інше не визначено договором страхування.

Вартість урожаю однорічних і багаторічних сіяних трав обчислюється для всієї посівної площі, за винятком посівів, що використовують на випас худобі.

5.6. Залежно від зони та умов, у яких вирощується культура, страхова сума визначається з обов'язковим урахуванням впливу кліматичних та інших чинників (агротехнічних вимог щодо вирощування), які також безпосередньо впливають на стан посівів у різних фазах розвитку рослин та формування врожаю.

5.7. За згодою сторін у договорі страхування можуть бути встановлені окремі страхові суми (ліміти відповідальності) за окремим страховим ризиком та/або випадком, за одиницею та/або групою застрахованих сільськогосподарських культур тощо.

5.8. Якщо з будь-яких причин, у тому числі за домовленістю сторін, страхова сума, зазначена в договорі страхування, менша від дійсної вартості майна (страхування в частці), то Страховик виплачує страхове відшкодування в такому ж співвідношенні до розміру збитку, як страхова сума, що зазначена в договорі страхування, співвідноситься до дійсної вартості такого майна (страхування за умовою «Пропорційна виплата»), якщо інше не передбачено договором страхування.

5.9. Якщо страхова сума виявиться більшою від дійсної вартості застрахованого майна, Страховик несе відповідальність в тій частині страхової суми, що не перевищує його вартості, якщо інше не передбачено договором страхування.

5.10. Страховик несе відповідальність за договором страхування в розмірі реального збитку, нанесеного майновим інтересам Страхувальника (Вигодонабувача), якщо інше не передбачено договором страхування, та в межах страхових сум (лімітів відповідальності), визначених у договорі страхування.

5.11. Страховик не несе відповідальності і не відшкодовує тієї частини збитків, що перевищує страхову суму (відповідний ліміт відповідальності) за договором страхування.

5.12. Протягом строку дії договору страхування страхова сума може бути змінена за згодою сторін, якщо інше не передбачено договором страхування.

Якщо після укладення договору страхування Страхувальник збільшує посівну площу, він має право на збільшення страхової суми шляхом укладання додаткової угоди до договору страхування та сплати додаткового страхового платежу.

5.13. У разі виплати страхового відшкодування страхова сума (обсяг відповідальності Страховика) зменшується на розмір виплаченого відшкодування, якщо інше не передбачено договором страхування.

5.14. Договором страхування може бути передбачена франшиза, вид і розмір якої визначається за згодою сторін:

5.14.1. У разі встановлення умовної франшизи Страховик не виплачує страхового відшкодування, якщо збиток не перевищує розміру встановленої франшизи, але відшкодовує збиток у повному обсязі, якщо його розмір перевищує встановлену у договорі страхування умовну франшизу.

5.14.2. У разі встановлення безумовної франшизи Страховик у всіх випадках виплачує страхове відшкодування за вирахуванням встановленої франшизи.

5.15. За згодою сторін може встановлюватися загальна франшиза за договором страхування, окрема франшиза за кожним видом (групою) застрахованих сільськогосподарських культур, страховим ризиком та/або випадком тощо.

5.16. Розмір франшизи може встановлюватися за згодою сторін у відсотках або в абсолютному розмірі.

5.17. Якщо протягом строку дії договору страхування відбулися кілька страхових випадків, розмір франшизи вираховується при розрахунку страхового відшкодування за кожним та будь-яким випадком, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

6. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВІ ПЛАТЕЖІ

6.1. Страхувальник зобов'язаний внести Страховику страховий платіж (страхову премію) як плату за страхування.

6.2. Страховий платіж визначається згідно зі страховим тарифом, розмір якого встановлюється у договорі страхування залежно від предмета договору страхування, обраних

страхових ризиків, розміру страхових сум, строку дії договору страхування та інших чинників залежно від конкретних умов страхування.

6.3. Страховий тариф встановлюється у відсотках від страхової суми. Базові страхові тарифи, що застосовуються за цими Особливими умовами страхування, зазначені в додатку 1 до цих Особливих умов страхування.

6.4. Страховий платіж може бути сплачений готівкою в касу Страховика (його представника) або безготівковим перерахуванням на поточний рахунок Страховика (його представника).

6.5. Страхувальники – резиденти згідно з укладеним договором страхування мають право вносити платежі лише у грошовій одиниці України, а Страхувальник-нерезидент – в іноземній вільно конвертованій валюті або у грошовій одиниці України у випадках, передбачених чинним законодавством України.

6.6. Зазначений в договорі страхування страховий платіж за узгодженням сторін може сплачуватися одноразово або частинами. Конкретні умови та строки сплати страхового платежу встановлюються договором страхування.

6.7. Якщо договором страхування передбачено сплату страхового платежу частинами, Страховик, під час здійснення виплати страхового відшкодування внаслідок настання страхового випадку, має право утримати частку страхового відшкодування у розмірі несплаченого страхового платежу в рахунок сплати несплачених Страхувальником частин страхового платежу за період дії договору страхування, якщо інше не передбачено договором страхування.

7. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

7.1. Для укладання договору страхування Страхувальник подає Страховику письмову заяву за формою, встановленою Страховиком, або іншим чином заявляє про свій намір укласти договір страхування.

7.2. Під час укладання договору страхування, Страхувальник зобов'язаний сповістити Страховика про всі відомі йому обставини, що мають суттєве значення для визначення ступеня страхового ризику.

7.3. Подання заяви про страхування не зобов'язує жодну із сторін укласти договір страхування.

7.4. Страхувальник несе відповідальність за правдивість та повноту надання інформації, яку він надає під час укладення договору страхування.

7.5. У разі надання неправдивої інформації або ненадання (приховування) інформації, яка має істотне значення для оцінки страхового ризику, Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування у разі настання страхового випадку.

7.6. Під час укладання договору страхування Страхувальник на вимогу Страховика повинен надати:

7.6.1. Можливість оглянути місце дії договору страхування та обстежити культури, щодо яких укладається договір страхування.

7.6.2. Документи, що підтверджують право Страхувальника на володіння та/або користування та/або розпорядження майном, тобто свідчать про майновий інтерес Страхувальника (Вигодонабувача) щодо майна, яке пропонується на страхування.

7.6.3. Розрахунок вартості сільськогосподарської культури або групи культур (на кожен сільськогосподарську культуру або групу культур окремо), які підлягають страхуванню. До розрахунків додаються бухгалтерські документи, що посвідчують вартість, середню врожайність за останні п'ять років або інший строк, планові та фактичні витрати, а також витрати наступних періодів на вирощування тієї чи іншої культури на визначеній в договорі страхування площі посіву, довідка (витяг) з плану розвитку господарства (бізнес-плану), довідка про фінансовий стан Страхувальника.

7.6.4. Карту-схему сівозміни (її копія) або типовий опис площі посіву (висаджування) та вирощування сільгоспкультури (групи культур), багаторічних насаджень плодоносного віку, плодово-ягідних насаджень і виноградників, акти обстеження тощо.

7.6.5. Технологічну карту вирощування культури.

7.6.6. Документи, що містять інформацію про характер виробничої діяльності Страхувальника, визначені Страховиком;

7.6.7. Інші документи та додаткову інформацію, необхідну для оцінки страхового ризику та укладання договору страхування, на запит Страховика.

7.7. На підставі отриманих даних Страховик приймає рішення про укладання договору страхування. Договір страхування укладається шляхом його підписання сторонами.

7.8. Договір страхування має бути оформлений у письмовій формі. Факт укладання договору страхування може посвідчуватись страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), що є формою договору страхування.

7.9. У випадку втрати оригіналу договору страхування в період його дії Страховик видає Страхувальнику дублікат. Після видачі дублікату втрачений примірник договору страхування вважається недійсним.

8. СТРОК ДІЇ, УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

8.1. Договір страхування набирає чинності з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше не передбачено договором страхування.

8.2. Договором страхування може бути передбачено, що він набирає чинності з 00 год 00 хв дня, зазначеного в договорі страхування, як день початку дії договору страхування, але не раніше 00 год 00 хв дня, наступного за днем надходження на рахунок або внесення в касу Страховика страхового платежу (першої його частини).

8.3. Якщо інше не передбачено договором страхування, страховий захист за договором страхування починає діяти з 00 год 00 хв дати, зазначеної в договорі страхування як дата початку строку його дії, але не раніше 00 год 00 хв дня, наступного за днем надходження на рахунок або внесення в касу Страховика страхового платежу (першої його частини) та:

8.3.1. При страхуванні майбутнього (очікуваного) урожаю сільськогосподарських культур – після появи сходів сіяних культур або приживання висаджених. Поява сходів (приживання) встановлюється на підставі акта обстеження культур, складеного представниками Страховика та Страхувальника.

8.3.2. При страхуванні фактичних затрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури відкритого та/або захищеного ґрунту:

8.3.2.1 За ризиком «Вимерзання»:

- при страхуванні озимих сіяних культур – після появи сходів восени (кущіння);
- при страхуванні багаторічних сіяних трав посіву минулих років – перед входом їх у зиму, але не пізніше 1 грудня року укладання договору.

8.3.2.2 За іншими ризиками:

- при страхуванні ярих зернових та зернобобових, кукурудзи, технічних, кормових культур, картоплі, висадок – після появи сходів навесні;
- при страхуванні озимих зернових – після відновлення вегетації навесні;
- при страхуванні висаджених культур – після їхнього приживання.

8.3.3. При страхуванні майбутнього (очікуваного) урожаю багаторічних насаджень та самих багаторічних насаджень – до входження їх в зиму (припинення вегетації).

8.4. Дія договору страхування закінчується о 24 год 00 хв дати, визначеної в договорі страхування як дата закінчення дії договору страхування.

8.5. Якщо інше не передбачено договором страхування, страховий захист врожаю сільськогосподарських культур припиняється в день закінчення у господарстві його збору, але не пізніше дати закінчення дії договору страхування.

Днем закінчення у господарстві збору врожаю сільськогосподарських культур є день, коли:

- зернові, зернобобові, льон-довгунець та інші культури, збір яких пов'язаний із обмолотом, обмолочено або складено в скирти;
- луб'яні культури, що вирощуються тільки для одержання волокна (прядива) або лубу, перероблено у зеленому свіжо зібраному стані або вивезені з поля до місця здачі, зберігання або первинної обробки;

- врожай тютюну та махорки вивезено з поля і після первинної обробки спресовано у паки для здачі заготівельним організаціям або здано на склад і оприбутковано за бухгалтерськими документами Страхувальника;
- врожай цукрових буряків, лаванди та деяких інших ефіроолійних культур, картоплі, овочевих, баштанних культур, кормових коренеплодів, садів, ягідників, винограду, хмелю вивезено з поля (саду) до місця здачі, зберігання або переробки, а врожай коренебульбоплодів при залишку його на зберіганні у полі закладено у ями, бурти, траншеї;
- сіно сіяних трав вивезено з поля або складено у скирти; врожай зеленої маси силосних культур закладено у силосні ями, траншеї, тощо;
- у квіткових культур зрізано квіти, живці, зібрано насіння, викопано бульби, цибулини, кореневища;
- розсаду викопано;
- із розсадників викопано саджанці (сіянці).

8.6. Договір страхування укладається на один рік або інший строк, узгоджений сторонами, але не більше одного сезону (циклу) вирощування однієї культури (групи культур). Строк дії договору страхування зазначається в договорі страхування.

8.7. Дія договору страхування припиняється та втрачає чинність за згодою сторін, а також у разі:

8.7.1. Закінчення строку дії договору страхування.

8.7.2. Виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником у повному обсязі.

8.7.3. Несплати Страхувальником страхового платежу у встановлені договором строки. При цьому договір страхування вважається достроково припиненим, якщо перший (або черговий) страховий платіж не був сплачений на письмову вимогу Страховика протягом 10 (десяти) робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги Страхувальникові, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

8.7.4. Ліквідації Страхувальника – юридичної особи або смерті Страхувальника-фізичної особи чи втрати ним дієздатності, за винятком випадків, передбачених статтями 22, 23 і 24 Закону України «Про страхування».

8.7.5. Ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України.

8.7.6. Прийняття судового рішення про визнання договору страхування недійсним.

8.7.7. В інших випадках, передбачених чинним законодавством України або договором страхування.

8.8. Дію договору страхування також може бути припинено за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачено умовами договору страхування.

8.9. Про намір достроково припинити дію договору страхування будь-яка сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше, ніж за 30 (тридцять) календарних днів до дати припинення договору, якщо інше ним не передбачено.

8.10. У разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страхувальника Страховик повертає йому частину страхового платежу за період, що залишився до закінчення дії договору з відрахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, та фактичних виплат страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

8.11. Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачений ним страховий платіж повністю.

8.12. У разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страховика Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі.

8.13. Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов договору страхування, то Страховик повертає Страхувальнику страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу та виплат страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

8.14. Не допускається повернення коштів готівкою, якщо платежі було здійснено в

безготівковій формі, за умови дострокового припинення договору страхування.

9. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

9.1. Місце (територія) дії договору страхування визначається при укладанні договору страхування та вказується в ньому.

9.2. Місцем (територією) дії договору страхування є місце вирощування культури, зазначене в договорі страхування.

10. ЗМІНА УМОВ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ, ЗМІНА СТУПЕНЯ РИЗИКУ

10.1. Зміни умов договору страхування в період його дії (зміни страхової суми, місця дії договору страхування і т.ін.) за згодою сторін вносяться шляхом укладання додаткової угоди до договору страхування або переукладання договору страхування.

10.2. Додаткова угода є невід'ємною частиною договору страхування і складається у кількості примірників договору страхування.

10.3. Протягом строку дії договору страхування Страхувальник зобов'язаний негайно протягом 3 (трьох) робочих днів, як тільки це стане йому відомо (якщо інший строк не передбачено умовами договору страхування), письмово повідомити Страховика про всі істотні зміни ступеня ризику. Зміною ступеня ризику може бути будь-яка зміна даних або/та обставин, які надані Страхувальником у заяві про страхування та/або зазначені у договорі страхування, зміна обставин, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику (обставини, які змінилися настільки, що, якби вони були відомі при укладенні договору страхування, то договір страхування взагалі не був би укладений Страховиком чи був би укладений на умовах, що значно б відрізнялися), зокрема: відхилення в розвитку рослин; зміни в агротехнічних заходах щодо вирощування сільськогосподарських культур; перешкоди, що заважають проведенню агротехнічних заходів; зміна строків сівби та збирання; зміни парку сільськогосподарської техніки та його продуктивності тощо.

10.4. Після отримання від Страхувальника заяви про зміну страхового ризику Страховик протягом 5 (п'яти) робочих днів, якщо інший строк не передбачено договором страхування, оцінює вплив нових обставин на ступінь страхового ризику та приймає рішення про необхідність внесення змін до умов договору страхування або про дострокове припинення його дії або про продовження строку дії договору страхування на попередніх умовах.

10.5. У разі збільшення ступеня страхового ризику та внесення змін у договір страхування Страховик має право на отримання від Страхувальника додаткового страхового платежу.

10.6. У випадку відмови Страхувальника внести зміни до договору страхування та сплатити додатковий страховий платіж, Страховик має право достроково припинити дію договору страхування на підставі невиконання Страхувальником умов договору страхування відповідно до п. 9.10 цих Особливих умов страхування.

10.7. Якщо ступінь ризику підвищиться і Страхувальник не сповістить про це Страховика, то в разі настання страхового випадку Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування за цим випадком або зменшити розмір страхового відшкодування.

11. ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

11.1. Сторони зобов'язані дотримуватись умов договору страхування та цих Особливих умов страхування.

11.2. Страхувальник має право:

11.2.1. Отримати страхове відшкодування у разі настання страхового випадку на умовах цих Особливих умов страхування та/або договору страхування.

11.2.2. На зміну умов договору страхування та/або на дострокове припинення дії договору страхування згідно з умовами, передбаченими цими Особливими умовами

страхування та/або договором страхування.

11.2.3. У випадку втрати договору страхування у період його дії звернутися до Страховика з письмовою заявою на видачу його дубліката.

11.2.4. Призначати в договорі страхування фізичних або юридичних осіб (Вигодонабувачів), які можуть зазнати збитків внаслідок настання страхового випадку для отримання страхового відшкодування, а також змінювати їх до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування.

11.2.5. Оскаржити в порядку, передбаченому чинним законодавством України, відмову Страховика у здійсненні виплати страхового відшкодування або його розмір.

11.2.6. На проведення незалежної експертизи (розслідування) за власний рахунок у разі незгоди з висновком експертизи, комісії з розслідування страхового випадку.

11.3. Страхувальник зобов'язаний:

11.3.1. Вносити страхові платежі в розмірі та в строки, передбачені договором страхування.

11.3.2. При укладанні договору страхування надати Страховику інформацію про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику.

11.3.3. При укладенні договору страхування або внесенні змін до умов договору страхування, а також у будь-який час протягом строку дії договору страхування на вимогу Страховика надати можливість представнику Страховика провести огляд культур (насаджень), щодо яких укладається договір страхування, з'ясувати умови їх посіву (висаджування) та (або) вирощування, а також переглянути документи, що стосуються процесу технології вирощування та (або) документи, на підставі яких встановлюється страхова сума.

11.3.4. Повідомити Страховика про інші чинні договори страхування щодо предмета договору страхування.

11.3.5. Ознайомити Вигодонабувача з умовами договору страхування.

11.3.6. Утримувати посіви (насадження) сільськогосподарських культур відповідно до протипожежних правил, дотримуватись агротехнічних правил щодо посіву, догляду, збирання і зберігання врожаю сільськогосподарських культур та виконувати вимоги відповідних органів нагляду.

11.3.7. Вживати усіх можливих заходів та дій з метою запобігання та зменшення розміру збитків, завданих внаслідок настання події, що може бути визнана страховим випадком.

11.3.8. Повідомити письмово Страховика протягом 2 (двох) робочих днів (якщо інших строк не передбачений договором страхування) про загибель або пошкодження рослин сільськогосподарських культур; стовбурів, гілок, квіткових бруньок, цвіту багаторічних насаджень плодово-ягідних культур (виноградників) в результаті будь-якої події, що має прямий вплив на стан культур, стосовно яких укладений договір страхування, та (або) побічну причетність до розміру можливого збитку, якщо це передбачено договором страхування.

11.3.9. негайно, протягом строку, передбаченого цими Особливими умовами страхування та/або договором страхування, якщо цьому не перешкоджали об'єктивні причини, в письмовій формі інформувати Страховика про настання події, що може бути визнана страховим випадком, та діяти відповідно до розділу 13 цих Особливих умов страхування.

11.3.10. Повернути протягом 30 (тридцяти) календарних днів (якщо інший строк не передбачено договором страхування) Страховику отримане страхове відшкодування (або його відповідну частину), якщо виявиться така обставина, що за законом або за умовами договору страхування повністю або частково позбавляє Страхувальника (Вигодонабувача) права на страхове відшкодування.

11.3.11. Виконувати умови договору страхування та цих Особливих умов страхування.

11.4. Страховик має право:

11.4.1. Перевіряти достовірність повідомлених Страхувальником під час укладання договору страхування відомостей, перевіряти іншу надану Страхувальником інформацію, вимагати додаткові документи, що мають значення для визначення ступеня ризику.

11.4.2. Здійснювати огляди місця дії договору страхування під час його укладання та під час його дії, повідомляти Страхувальника про виявлені несприятливі обставини і давати рекомендації з метою запобігання страхових випадків

11.4.3. У випадку підвищення ступеня ризику щодо предмету договору страхування запропонувати Страхувальнику внести зміни в договір страхування, включаючи сплату додаткового страхового платежу, або припинити дію договору страхування після відмови Страхувальника згідно з умовами, передбачених цими Особливими умовами страхування та/або договором страхування або продовжити дію договору страхування на попередніх умовах.

11.4.4. Самостійно з'ясувати причини та обставини настання страхового випадку: вимагати від Страхувальника інформацію, необхідну для встановлення факту та обставин страхового випадку або розміру страхового відшкодування, включаючи інформацію, що є комерційною таємницею.

11.4.5. Робити запити у компетентні органи для надання ними відповідних документів та інформації, що підтверджують факт і причину настання страхового випадку.

11.4.6. Брати участь у заходах щодо зменшення розміру збитків, у рятуванні та збереженні застрахованого майна, здійснюючи і вказуючи для цього способи та заходи, але ці дії Страховика або його представників не можуть розглядатися як визнання його обов'язку виплатити страхове відшкодування.

11.4.7. Відмовити або відстрочити здійснення виплати страхового відшкодування у випадках, передбачених цими Особливими умовами страхування та договором страхування.

11.4.8. На зміну умов договору страхування та на дострокове припинення дії договору страхування на умовах, передбачених цими Особливими умовами страхування та/або договором страхування.

11.4.9. У разі сплати страхового платежу частинами при здійсненні виплати страхового відшкодування утримати зі Страхувальника неоплачену частину страхового платежу, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

11.4.10. Вимагати повернення страхового відшкодування, що вже виплачене Страхувальнику (Вигодонабувачу) у разі виникнення відповідних обставин, передбачених чинним законодавством України, умовами цих Особливих умов страхування та/або договором страхування.

11.5. Страховик зобов'язаний:

11.5.1. Ознайомити Страхувальника з умовами та правилами страхування.

11.5.2. Протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення виплати страхового відшкодування.

11.5.3. У разі настання страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування у строк, передбачений цими Особливими умовами страхування та/або договором страхування. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення виплати страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику неустойки (штрафу, пені), розмір якої визначається умовами договору страхування, але не більше подвійної облікової ставки Національного банку України на день прострочення платежу.

11.5.4. Відшкодувати витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено умовами договору страхування.

11.5.5. За заявою Страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або у разі збільшення вартості застрахованого майна переукласти з ним договір страхування.

11.5.6. Не розголошувати відомостей про Страхувальника та його майнове становище,

крім випадків, установлених законом.

11.5.7. При настанні страхового випадку протягом 5 (п'яти) робочих днів, якщо інше не передбачено договором страхування, з дня одержання від Страхувальника письмового повідомлення про подію, що може бути визнана страховим випадком, направити свого представника для проведення огляду постраждалих культур.

11.5.8. Виконувати умови договору страхування та цих Особливих умов страхування.

11.6. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші права та/або обов'язки Страхувальника та Страховика.

11.7. Положення даних Особливих умов страхування, включаючи права та обов'язки сторін договору страхування є обов'язковими для виконання сторонами договору страхування, якщо вони прямо вказані в договорі страхування.

12. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

12.1. У разі настання передбаченої договором страхування події, яка призвела до збитків і може бути визнана страховим випадком, якщо інше не передбачено договором страхування, Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний:

12.1.1. Вживати усіх можливих заходів щодо запобігання та зменшення розміру збитків, а також для рятування застрахованих сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень.

12.1.2. У найкоротший строк після настання події повідомити відповідні компетентні державні органи або установи, звернення до яких передбачене чинним законодавством України, і викликати на місце події їхніх представників, дочекатися їх і отримати від них документи, що підтверджують факт настання, час і обставини настання події, зокрема:

- у разі настання події за ризиком «Стихійні явища», а саме: заморозку, ожеледі, вимерзання, граду, сильного вітру, надлишкового зволоження, посухи – Гідрометцентру та (або) МНС;
- у разі настання події за ризиком «Стихійні явища», а саме: удару блискавки, земельного або земельно-водного селю, землетрусу, гірських обвалів і сходу лавин, зсуву, зневоднення на землях, що підлягають примусовому зрошенню або заводненню внаслідок впливу стихійних явищ – МНС;
- у разі настання події за ризиками «Протиправні дії третіх осіб» і «Стихійні явища», а саме: зневоднення на землях, що підлягають примусовому зрошенню або заводненню внаслідок протиправних дій третіх осіб – органів МВС;
- у разі настання події за ризиком «Пожежа» – Державного пожежного нагляду та/або МНС;
- у разі настання події за ризиками «Епіфітотійний розвиток хвороб рослин» і «Епіфітотійне розмноження шкідників рослин» – Державної станції захисту рослин;
- у разі настання інших подій – відповідно до договору страхування та обставин події.

12.1.3. До прибуття представників компетентних державних органів та установ згідно з п. 12.1.2 Особливих умов, не змінювати картину події, за винятком лише дій з рятування людей, майна або запобігання надзвичайним ситуаціям.

У разі неприбуття в строк, передбачений договором страхування, представників компетентних органів на місце події звернутися до територіального відділення компетентного державного органу, яке сповіщалося про подію, для отримання довідки, що підтверджує факт і час звернення.

12.1.4. негайно, протягом 2 (двох) робочих днів з моменту, коли Страхувальникові стало відомо про цю подію, якщо інший строк не передбачено договором страхування, інформувати Страховика або його представника про факт та обставини події, яка може бути визнана страховим випадком, отримати та виконувати його рекомендації щодо своїх подальших дій. Якщо таке повідомлення було зроблено по телефону, Страхувальник повинен підтвердити його письмово протягом 72 (сімдесят двох) годин, якщо інший строк не передбачений договором страхування.

У випадку, коли з причин, що зумовлені станом здоров'я Страхувальника або з інших об'єктивних причин, неможливо було повідомити про настання страхового випадку у

визначений договором страхування строк, повідомити Страховика протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки він зможе це зробити.

12.1.5. Зберігати до прибуття представника Страховика пошкоджені культури, їх залишки, місце події, оточуючі предмети у вигляді, у якому вони залишилися після події, за винятком випадків, коли зміна стану місця настання події, пошкодженого (знищеного) майна, оточуючих предметів тощо здійснюється на вимогу державних або інших органів, у компетенції яких перебувають такі події, а також, виходячи із міркувань безпеки та зменшення розмірів збитків, за письмовою згодою Страховика або через 5 (п'ять) календарних днів, якщо інший строк не передбачений договором страхування, з дня повідомлення Страховика про настання події, яка може бути визнана страховим випадком.

12.1.6. Виконувати рекомендації Страховика щодо дій у разі настання події, що може бути визнана страховим випадком.

12.1.7. Забезпечити представникові Страховика можливість безперешкодного огляду місця події, що може бути визнана страховим випадком, з'ясування причин та обставин настання події, розмірів збитку, а також забезпечити участь представника Страховика в будь-яких комісіях, створюваних для встановлення причин і визначення розміру збитку. Представник Страховика разом із Страхувальником або його представником має право почати огляд місця події, не очікуючи офіційного повідомлення Страхувальника про настання події. Якщо Страхувальник або його представник відмовляють йому в цій можливості, то Страховик вправі відмовити у здійсненні виплати страхового відшкодування;

12.1.8. Надати Страховику або його представникам можливість проводити розслідування обставин і причин події, яка може бути визнана страховим випадком, огляд пошкодженого або знищеного внаслідок настання страхового випадку майна та брати участь у заходах щодо зменшення збитку.

12.1.9. Повідомити (надати) Страховику всю інформацію, яка стосується цього страхового випадку, та документи, передбачені розділом 14 цих Особливих умов страхування та/або договором страхування; вжити заходів щодо збору і передачі Страховику всіх необхідних документів для прийняття рішення про здійснення виплати страхового відшкодування, його розмір та для забезпечення права вимоги до винної сторони.

12.1.10. Забезпечити Страховику право вимоги, яке Страхувальник має до особи, винної у завданих збитках, передати Страховику документи і виконати всі формальності, необхідні для здійснення Страховиком права вимоги до особи, відповідальної за настання страхового випадку.

12.2. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші обов'язки Страхувальника в разі настання страхового випадку, якщо передбачено договором страхування.

12.3. Якщо інше не передбачено умовами договору страхування, протягом 5 (п'яти) робочих днів з дня повідомлення Страхувальником Страховика про настання події, що може бути визнана страховим випадком, Страховиком або його представником складається акт огляду про загибель або пошкодження посівів сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень (надалі – Акт).

12.3.1. Акт складається на всі випадки загибелі та/або пошкодження сільськогосподарських культур (багаторічних насаджень), про які Страхувальник повідомив у письмовій формі. При отриманні повідомлення про випадок Страховик надсилає Страхувальнику довідку про отримання повідомлення, якщо інше не передбачено договором страхування

У разі, коли загибель або пошкодження посівів (насаджень) виникли з причин, за які відповідальності Страховик не несе, складається акт довільної форми, в якому зазначається фактична причина загибелі культури, розмір площі її посіву та загибелі, місце знаходження (номер поля, бригада і т. ін.).

12.3.2. Якщо інше не передбачено умовами договору страхування, Страховиком складається остаточний Акт протягом 10 (десяти) робочих днів після оприбуткування господарством усього одержаного врожаю поточного року. У випадку повної загибелі культури на всій площі посіву (посадки) у господарстві Акт складається протягом 10

(десяти) робочих днів від дня настання звичайних строків її збирання, або після встановлення такого факту за згодою Страховика для мінімізації збитків шляхом пересіву, підсіву. При складанні актів причини загибелі (пошкодження) сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень уточнюються.

13. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ

13.1. Визнання події страховим випадком здійснюється Страховиком на підставі таких документів, які надаються Страхувальником (Вигодонабувачем) протягом 60 календарних днів з дня настання страхового випадку (якщо інше не передбачено договором страхування):

13.1.1. Письмове повідомлення Страхувальника (Вигодонабувача) про настання події, що може бути визнана страховим випадком.

13.1.2. Письмова заява на виплату страхового відшкодування за формою Страховика.

13.1.3. Примірник договору страхування, що належить Страхувальнику, для його звіряння з примірником Страховика та за необхідності копіювання, після чого Страховик зобов'язаний повернути Страхувальнику його примірник договору страхування.

У разі здійснення виплати страхового відшкодування Страхувальник на вимогу Страховика повинен повторно надати належний йому примірник договору страхування для проставлення відмітки про здійснення виплати страхового відшкодування, якщо це передбачено умовами договору страхування.

13.1.4. Документи, що підтверджують право Страхувальника на володіння та/або користування та/або розпорядження застрахованим майном.

13.1.5. Довідку з компетентного державного органу або державного органу нагляду про факт та обставини настання події, що може бути визнана страховим випадком. Залежно від характеру та обставин настання події, згідно з пунктом 12.1.2 Особливих умов та договору страхування такими документами можуть бути документи відповідної компетентної установи або організації:

13.1.5.1 Акт про пожежу, висновок органів Державного пожежного нагляду про пожежу із зазначенням причини її виникнення.

13.1.5.2 Довідка з Гідрометеоцентру або МНС із описом природних подій (на дату настання події в районі події), що стали причиною загибелі або пошкодження культур (у разі бурі, урагану у довідці повинні бути зазначені відомості про середню швидкість вітру).

13.1.5.3 Копія заяви Страхувальника про подію (те, що трапилося) в органи внутрішніх справ про порушення кримінальної справи.

13.1.5.4 Копія постанови про порушення або про відмову в порушенні кримінальної справи (у всіх випадках, коли в розслідуванні обставин, що спричинили завдання збитку, брали участь органи МВС, прокуратури й інші правоохоронні органи). Вимога про порушення кримінальної справи за фактом події, що сталася, не є обов'язковою тільки в тому випадку, якщо слідчі або органи дізнання відмовили в порушенні кримінальної справи (постанова про відмову у порушенні кримінальної справи) відповідно до пункту 2, 4, 5, 8 статті 6 Кримінально-процесуального кодексу України, а також коли щодо винної особи (обвинуваченої) винесено постанову про застосування примусових заходів медичного характеру. При цьому Страхувальник зобов'язаний надати відповідні документи (вирок, постановою тощо), що підтверджують зазначені обставини.

13.1.5.5 За наявності охорони, забезпеченої сторонньою організацією, – копія договору з охоронним підприємством або позавідомчою охороною на здійснення охорони культур, стосовно яких укладений договір страхування.

13.1.6. Первинні бухгалтерські документи Страхувальника – юридичної особи, довідка довільної форми від Страхувальника – фізичної особи з додаванням копій первинної документації щодо проведення посіву (висаджування), пересівання, збирання врожаю культур, вартості багаторічних насаджень плодово-ягідних культур (виноградників).

13.1.7. Копії статистичних звітів, дані бухгалтерського обліку про оприбуткування врожаю культур.

13.1.8. Карту-схему всіх посівних площ у господарстві Страхувальника із зазначенням полів, їхніх номерів та площ, а також найменування висіяних на них культур із зазначенням сортів.

13.1.9. Документи, що підтверджують фактично проведені технологічні операції (з обробітку ґрунтів, внесення добрив, засобів захисту рослин, підготовки насіння до посіву, догляду за посівами тощо).

13.1.10. Технологічну карту, документи, які підтверджують, що витрати на посів (висадження) вирощування культур та (або) збирання врожаю здійснені на рівні, необхідному для одержання планованої врожайності.

13.1.11. Довідку Державного комітету статистики про середню врожайність застрахованої культури в господарстві за попередні п'ять років чи інший, обумовлений договором страхування строк (при страхуванні майбутнього (очікуваного) урожаю сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень, страхуванні на базі Індексу погоди).

13.1.12. Довідку Гідрометеоцентру щодо зв'язку між зменшенням застрахованого врожаю внаслідок відхилення фактичного Індексу погоди від нормального індексу погоди (окремих метеорологічних показників) із зазначенням відхилення таких показників (при страхуванні на базі Індексу погоди).

13.1.13. У разі повної загибелі багаторічних насаджень плодово-ягідних культур (виноградників), відносно яких укладений договір страхування, акт про списання багаторічних насаджень, підписаний Страхувальником і уповноваженою особою районного управління агропромислового розвитку.

13.1.14. Копію постанови (рішення) суду, якщо внаслідок настання страхового випадку відкрите провадження у справі в судовому порядку.

13.1.15. Документи, що підтверджують здійснені Страхувальником витрати щодо запобігання та зменшення розміру шкоди та інші витрати, якщо відшкодування таких передбачено договором страхування.

13.1.16. Документи, що відповідно до чинного законодавства України дозволяють ідентифікувати особу одержувача страхового відшкодування.

13.1.17. Лист Вигодонабувача із зазначенням реквізитів для сплати страхового відшкодування у разі призначення Вигодонабувача та наявності у нього законних підстав для отримання страхового відшкодування.

13.1.18. Інші документи на обґрунтований письмовий запит Страховика щодо факту, обставин, причин настання страхового випадку, розміру зазначеного збитку.

13.2. Неподання таких документів дає Страховику право відмовити у виплаті страхового відшкодування або відстрочити його виплату в частині, що не підтверджена такими документами.

13.3. Документи, які подаються для отримання страхового відшкодування, повинні бути достовірні, подані в обсязі, якого вимагає Страховик, оформлені та засвідчені належним чином.

13.4. Ураховуючи особливості конкретного страхового випадку, Страховик приймає рішення про необхідність надання Страхувальником документів, визначених п. 13.1 цих Особливих умов страхування.

14. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

14.1. Виплата страхового відшкодування здійснюється після того, як повністю будуть встановлені причини та розміри збитку. Виплата страхового відшкодування здійснюється згідно з договором страхування на підставі письмової заяви Страхувальника (Вигодонабувача) та страхового акта, складеного Страховиком або уповноваженою ним особою.

14.2. Страховик сплачує страхове відшкодування в межах страхової суми та з

вирахованням установленого договором страхування франшизи.

14.3. Якщо у договорі страхування передбачено страхові суми (ліміти відповідальності Страховика) за окремим страховим ризиком та/або випадком, за одиницею та/або групою застрахованих сільськогосподарських культур тощо, то Страховик здійснює виплату страхового відшкодування в межах цих установлених страхових сум (лімітів відповідальності).

14.4. Якщо інше не передбачено договором страхування, то відшкодуванню підлягають тільки реальні збитки, нанесені майновим інтересам Страхувальника (Вигодонабувача) внаслідок настання страхового випадку і не включаються будь-які непрямі збитки або витрати.

14.5. Якщо інше не передбачено умовами договору страхування, при страхуванні майбутнього (очікуваного) урожаю сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень:

14.5.1. Розмір загального збитку визначається після збирання врожаю, виходячи із фактичних втрат внаслідок страхового випадку, і розраховується множенням різниці між вартістю врожаю на 1 га, прийнятого на страхування, і вартістю фактично одержаного врожаю з 1 га, на всю площу посіву та на ціну за 1 ц врожаю застрахованої сільськогосподарської культури, зазначену у договорі страхування.

14.5.2. У разі загибелі застрахованих культур (групи культур) з наступним їх пересівом (пересаджуванням) при визначенні загального розміру збитку враховується вартість фактично отриманого валового врожаю основної культури на площі, що не пересівалась, яка обчислюється за цінами, визначеними на момент укладання договору страхування, і фактична вартість урожаю культур, якими проводився пересів (пересаджування) на площі пересівання, що обчислюється за цінами реалізації у поточному році або за їх собівартістю, що склалася у Страхувальника у поточному році.

14.5.3. Вартість рослин на площі, що залишилася після загибелі (пошкодження) культури для використання на випас худоби, на силос, при визначенні збитку віднімається від розміру страхового відшкодування.

14.5.4. Фактична врожайність, отримана у поточному році, для обчислення суми страхового відшкодування визначається після оприбуткування врожаю сільськогосподарської культури, але не може бути нижчою ніж 80% біологічної врожайності застрахованої культури у поточному році, яка визначається Страховиком разом із Страхувальником (при необхідності із залученням незалежного фахівця) перед збиранням урожаю.

14.5.5. Розмір середньої врожайності з 1 га обумовлюється договором страхування згідно з п. 5.2.1 цих Особливих умов страхування.

14.5.6. У разі неотримання врожаю через повну загибель застрахованих сільськогосподарських культур, за умов досягнення Сторонами згоди про недоцільність подальшого вирощування культури та пересівання або підсівання (в тому числі іншими культурами), страхове відшкодування визначається в межах страхової суми. У разі загибелі сільськогосподарських культур з наступним їх пересівом або підсівом (в тому числі іншими культурами), при визначенні страхового відшкодування враховується вартість фактично одержаного від пересіву (підсіву) врожаю, яка обчислюється за цінами, що склались у відповідному районі (регіоні) в поточному році.

14.6. Якщо інше не передбачено умовами договору страхування, при страхуванні фактичних затрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури відкритого та/або захищеного ґрунту:

14.6.1. У разі повної загибелі посівів (посадок) сільськогосподарських культур наслідок впливу страхових ризиків, зазначених у договорі страхування, – в розмірі фактично понесених Страхувальником витрат на посів (посадку) та вирощування застрахованих культур на площі загиблих посівів (посадок), але не більше суми, визначеної шляхом множення планових витрат на посів (посадку) та вирощування на 1 га, зазначених у договорі страхування, на відповідну площу загиблих посівів (посадок).

Під повною загибеллю посівів (посадок) сільськогосподарських культур розуміється загибель 70% і більше рослин від первісної щільності рослин на всій або частині площі посівів (посадок), якщо договором страхування не передбачено інше. Первісна щільність рослин на 1 квадратний метр площі посівів (посадок) зазначається в акті огляду сходів (стану) посівів (посадок) застрахованих сільськогосподарських культур.

14.6.2. У разі пошкодження посівів (посадок) сільськогосподарських культур внаслідок впливу страхових ризиків, зазначених у договорі страхування, – в розмірі відповідної частки фактично понесених Страхувальником витрат на посів (посадку) та вирощування застрахованих культур на площі пошкоджених посівів (посадок), але не більше відповідної частки суми, визначеної шляхом множення планових витрат на посів (посадку) та вирощування на 1 га, зазначених у договорі страхування, на відповідну площу загиблих посівів (посадок). При цьому порядок визначення розміру такої відповідної частки обумовлюється під час укладення договору страхування залежно від ступеня пошкодження посівів (посадок), виду та сорту сільськогосподарських культур.

Під пошкодженням посівів (посадок) сільськогосподарських культур, якщо інше не обумовлено договором страхування, розуміється загибель від 30 до 70% рослин від первісної щільності рослин на всій або частині площі посівів (посадок).

14.7. Якщо інше не передбачено умовами договору страхування, при страхуванні багаторічних насаджень:

14.7.1. Розмір реального збитку визначається вартістю загиблих і викорчуваних насаджень, виходячи з дійсної вартості загиблих насаджень з вирахуванням вартості придатних для використання залишків.

14.7.2. Під час розрахунку збитку при загибелі багаторічних насаджень враховується амортизація насаджень, виходячи з річних норм амортизації, що діють у господарстві. При цьому розмір збитку додатково зменшується на вартість залишків, придатних до використання в якості матеріалів або палива. Вартість таких залишків повинна бути підтверджена актом на списання багаторічних насаджень, складеним Страхувальником.

14.7.3. Якщо у зв'язку з повною загибеллю 70 % насаджень саду або більше виявиться недоцільним зберігати частину саду, що залишилася, і сад будуть розкорчовувати, збиток визначається в розмірі балансової вартості всього саду.

14.7.4. У суму збитку, заподіяного Страхувальнику, не включається вартість насаджень, які до настання страхового випадку, що спричинив збиток, підлягали списанню з балансу у зв'язку з їх повною амортизацією, природним відмиранням, плановою реконструкцією, пошкодженням тощо.

14.7.5. Якщо в період врегулювання питань щодо розрахунків по виплаті страхового відшкодування на підставі даних Страхувальника буде визначено, що залишкова вартість застрахованих багаторічних насаджень більша, ніж страхова сума, обумовлена договором, то страхове відшкодування виплачується пропорційно відношенню страхової суми до фактично встановленої вартості багаторічних насаджень, якщо інше не передбачено договором страхування.

14.8. Якщо інше не передбачено умовами договору страхування, при страхуванні на базі Індексу погоди, розмір страхового відшкодування, якщо інше не передбачено договором страхування, визначається як зменшення вартості врожаю, обумовлене відхиленням фактичного Індексу погоди (окремих гідрометеорологічних показників) від нормального Індексу погоди у відповідному районі (регіоні), що відбулося протягом строку дії договору страхування. Зменшення вартості врожаю обчислюється у межах Страхової суми, обумовленої договором страхування, відповідно до Таблиці розрахунку страхових виплат залежно від відхилення фактичного Індексу погоди від нормального Індексу погоди для відповідних сільськогосподарських культур та району (регіону), що є додатком до договору страхування, та узгоджується Сторонами під час його укладання.

14.9. Якщо це передбачено договором страхування, Страховик відшкодовує Страхувальнику (Вигодонабувачу) витрати, здійснені останнім з метою запобігання або зменшення розміру збитків, завданих настанням страхового випадку, передбачені у договорі страхування, які разом із сумою страхового відшкодування не можуть перевищувати розміру

страхової суми, встановленої у договорі страхування для відповідної культури.

14.10. Якщо розмір страхової суми:

14.10.1. При страхуванні фактичних затрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури відкритого та/або захищеного ґрунту, становить певну частку розміру планових витрат на посів (посадку) та вирощування сільськогосподарських культур на всій площі прийнятих на страхування посівів (посадок), або

14.10.2. При страхуванні багаторічних насаджень, становить певну частку балансової вартості насаджень згідно з даними бухгалтерського обліку Страхувальника, а у випадку якщо балансова вартість перебільшує ринкову вартість аналогічних насаджень у відповідному районі (регіоні) – певну частку такої ринкової вартості, або

14.10.3. При страхуванні майбутнього (очікуваного) урожаю сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень та страхуванні на базі Індексу погоди становить певну частку вартості майбутнього врожаю сільськогосподарської культури, зазначеної у договорі страхування, розмір страхового відшкодування визначається у такій же частці від понесених Страхувальником збитків.

14.11. До витрат на посів (посадку) та вирощування сільськогосподарських культур відносяться витрати на посівний матеріал, обробку полів, використання техніки, паливо, заробітну плату, добрива, пестициди тощо, якщо інше не передбачено договором страхування.

14.12. Якщо збитки Страхувальника обумовлені не лише дією страхового ризику, а й іншими чинниками, розмір страхового відшкодування визначається з урахуванням ступеня впливу всіх ймовірних чинників, установлених оглядом посівів та висновками відповідних компетентних установ або експертними висновками.

14.13. При страхуванні майбутнього врожаю сільськогосподарських культур договором страхування може бути передбачено, що сума страхового відшкодування може бути зменшена на 50% через порушення агротехнічних вимог щодо вирощування застрахованої культури.

14.14. У разі якщо виявиться, що площа посівів (посадок) застрахованих сільськогосподарських культур становить певну частку фактичної площі посіву (посадки) кожної окремої сільськогосподарської культури або окремого виду багаторічних насаджень, розмір страхового відшкодування внаслідок настання страхового випадку визначається у такій же частці від понесених Страхувальником збитків, якщо інше не передбачено договором страхування.

14.15. У разі якщо Страхувальник заявив на страхування сільськогосподарські культури або багаторічні насадження не на всіх засіяних/висаджених площах, то фактична врожайність обчислюється як біологічна або середня по даному господарству, якщо інше не передбачено договором страхування.

14.16. Якщо на момент настання страхового випадку щодо предмета договору страхування діяли також інші договори страхування, Страховик виплачує страхове відшкодування в розмірі частини розрахованого страхового відшкодування за страховим випадком, яка визначається як відношення страхової суми, встановленої договором страхування, до сукупності страхових сум за всіма укладеними договорами страхування, за якими повинні бути здійснені виплати страхового відшкодування за цим страховим випадком, якщо інше не передбачене умовами договору страхування.

14.17. Якщо Страхувальник або Вигодонабувач до виплати страхового відшкодування одержав відшкодування за збиток від третіх осіб, Страховик сплачує лише різницю між сумою, що підлягає сплаті за умовами договору страхування, і сумою, отриманою від третіх осіб. Страхувальник зобов'язаний негайно, протягом 5 (п'яти) робочих днів сповістити Страховика про одержання таких сум, якщо інший строк не передбачено умовами договору страхування.

14.18. Після виплати страхового відшкодування до Страховика переходить у межах фактичних затрат право вимоги, яке Страхувальник (Вигодонабувач) має до особи, відповідальної за заподіяний збиток. Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний передати

Страховику всі документи і надати йому усі відомості, необхідні для здійснення Страховиком права вимоги, що перейшло до нього. Якщо Страхувальник або Вигодонабувач без письмової згоди Страховика відмовиться від таких прав або здійснення цих прав виявиться неможливим з вини Страхувальника (Вигодонабувача), то Страховик звільняється від зобов'язання виплачувати страхове відшкодування або його частину.

14.19. У випадку, якщо після виплати страхового відшкодування збиток повністю або частково відшкодований Страхувальнику (Вигодонабувачу) винною особою, Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику відповідну отриману суму страхового відшкодування протягом 30 (тридцяти) календарних днів від дня відправлення Страховиком Страхувальнику відповідної вимоги, якщо інший строк не передбачений договором страхування.

15. СТРОКИ ЗДІЙСНЕННЯ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

15.1. Протягом 30 (тридцяти) робочих днів з дня отримання всіх необхідних документів, що підтверджують настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до розділу 14 цих Особливих умов страхування, якщо інший строк не передбачено договором страхування, Страховик приймає рішення про здійснення виплати страхового відшкодування та складає відповідний страховий акт або приймає рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення.

15.2. У разі прийняття рішення про здійснення виплати страхового відшкодування виплата здійснюється Страхувальнику (Вигодонабувачу) впродовж 30 (тридцяти) робочих днів з дня складання страхового акта, якщо інший строк не передбачено договором страхування.

15.3. У разі прийняття рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення Страховик впродовж 10 (десяти) робочих днів з дня прийняття такого рішення (якщо інший строк не передбачено договором страхування) повідомляє про це Страхувальника (Вигодонабувача) в письмовій формі з обґрунтуванням причини відмови або відстрочення.

15.4. У випадку виникнення спорів між сторонами щодо причин і розмірів збитків кожна із сторін має право вимагати проведення незалежної експертизи, що проводиться за рахунок сторони, яка вимагає проведення такої експертизи.

15.5. Страховик має право відстрочити виплату страхового відшкодування, якщо інше не передбачено договором страхування, у випадку:

15.5.1. Якщо у Страховика виникли сумніви щодо достовірності наданих Страхувальником відомостей та документів. Строк прийняття рішення про визнання випадку страховим продовжується на період збирання Страховиком необхідних підтверджувальних документів від організацій, підприємств та установ, які володіють необхідною інформацією, але цей строк не може перевищувати 90 календарних днів з дня отримання останнього документа, що підтверджує факт, обставини, причини настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до розділу 14 цих Особливих умов страхування, якщо інший строк не передбачений договором страхування.

15.5.2. Якщо на підставі наданих документів неможливо встановити обставини, причини та розмір спричинених збитків. В цьому випадку Страховик має право призначити розслідування або експертизу, яку виконує незалежний фахівець (експерт), який має відповідно до чинного законодавства України належні повноваження, з метою встановлення обставин, причин та розміру збитків.

У цьому випадку страховий акт складається Страховиком не пізніше 10 (десяти) робочих днів після отримання Страховиком остаточних результатів такого розслідування або експертизи, якщо інший строк не передбачено договором страхування, але цей строк не може перевищувати 90 календарних днів з дня отримання останнього документа, що підтверджує факт, обставини, причини настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до розділу 14 цих Особливих умов страхування, якщо інший строк не передбачено договором страхування.

15.5.3. Якщо щодо Страхувальника за цим страховим випадком порушена кримінальна справа – до закінчення провадження у справі.

15.6. У випадку несвоєчасного здійснення виплати страхового відшкодування Страховик сплачує Страхувальнику пеню за кожний день прострочення платежу, розмір якої визначається умовами договору страхування.

15.7. Страхувальник зобов'язаний повернути протягом 30 (тридцяти) календарних днів, якщо інший строк не передбачено умовами договору страхування, Страховику отримане страхове відшкодування (або його відповідну частину), якщо виявиться така обставина, що за законом або за договором страхування повністю або частково позбавляє Страхувальника (Вигодонабувача) права на виплату страхового відшкодування.

16. ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

16.1. Підставами для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування є:

16.1.1. Навмисні дії Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, спрямовані на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового обов'язку, в стані необхідної оборони (без перевищення її меж) або захисту майна, життя, здоров'я, честі, гідності та ділової репутації. Кваліфікація дій Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, встановлюється відповідно до чинного законодавства України.

16.1.2. Вчинення Страхувальником – фізичною особою, на користь якої укладено договір страхування, умисного злочину, що призвів до страхового випадку.

16.1.3. Подання Страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет договору страхування або про факт настання страхового випадку, приховування таких відомостей.

16.1.4. Отримання Страхувальником повного відшкодування збитків від особи, винної у їх заподіянні.

16.1.5. Несвоєчасне повідомлення Страхувальником про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення Страховикові перешкод щодо визначення обставин, характеру страхового випадку та розміру страхового відшкодування.

16.1.6. Неподання Страхувальником документів, які підтверджують факт настання страхового випадку.

16.1.7. Шахрайство або інші дії Страхувальника, спрямовані на отримання незаконної вигоди від страхування.

16.1.8. Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення Страхувальником Страховика про підвищення ступеня ризику.

16.1.9. Інші випадки, передбачені законом.

16.2. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші підстави для відмови у виплаті страхового відшкодування, якщо вони не суперечать закону.

17. НЕДІЙСНІСТЬ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

17.1. Договір страхування вважається недійсним з моменту його укладання у випадках, передбачених Цивільним кодексом України.

17.2. Договір страхування визнається недійсним і не підлягає виконанню також у разі:

- якщо його укладено після страхового випадку;
- якщо предметом договору страхування є майно, яке підлягає конфіскації на підставі судового вироку або рішення, що набуло законної сили.

17.3. Договір страхування визнається недійсним у судовому порядку.

18. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

18.1. Спори, що виникають із договору страхування, укладеного на підставі цих Особливих умов страхування, вирішуються шляхом переговорів.

18.2. У разі недосягнення згоди сторонами договору страхування спори вирішуються у судову порядку відповідно до чинного законодавства України.

19. ДОДАТКОВІ УМОВИ

19.1. Цими Особливими умовами страхування регламентовано основні умови страхування.

19.2. За згодою сторін до договору страхування можуть бути внесені застереження, доповнення, зміни та особливі умови страхування, виходячи з конкретних умов страхування, що відповідають положенням цих Особливих умов страхування та не суперечать чинному законодавству України.

Пронумеровано та пронумеровано 48 арк.

Голова Правління
ПРАТ "СК "ПРЕСТИЖ"
Є.В. Бридун

